

U d d r a g

af

Aarhus Byråds Forhandlinger

for

1 8 8 1.

Aarhus.

Trykt hos Brødr. Bachhausen.

1882.

11000000

11000000 11000000 11000000

11000000

11000000

11000000

11000000

11000000

11000000

11000000

Indhold.

Side.

A. Fortegnelse over Medlemmer af Byraadet og de særlige kommunale Kommissioner og Udvalg samt Kommunens Bestillingsmænd	1—11.
B. Byraadets Forhandlinger	12—152.
	Side
Mødet den 6te Januar	13—17.
do. „ 13de —	17—20.
Extraord. Møde den 18de Januar	21.
Mødet den 20de Januar	21—22.
Extraord. Møde den 24de Januar	22—23.
Mødet den 27de Januar	23—28.
do. „ 3die Februar	28—30.
do. „ 10de —	30—31.
do. „ 17de —	31—32.
do. „ 24de —	32—33.
do. „ 3die Marts	33—36.
do. „ 10de —	36—39.
do. „ 17de —	39—41.
do. „ 24de —	41—47.
do. „ 31te —	47—49.
do. „ 7de April	49—54.
do. „ 21de —	54—56.
do. „ 28de —	56—60.
do. „ 5te Maj	60—63.
Extraord. Møde den 9de Maj	63.
Mødet den 12te Maj	63—68.
do. „ 19de —	68—69.
do. „ 2den Juni	69—73.

	Side.
Mødet den 9de Juni	73—81.
do. „ 16de —	81—83.
do. „ 23de —	83—86.
do. „ 30te —	86—88.
do. „ 7de Juli	88—91.
do. „ 14de —	91—96.
do. „ 4de August	96—101.
do. „ 11te —	101—102.
do. „ 25de —	102—105.
do. „ 1ste Septbr.	105—108.
do. „ 8de —	108—112.
do. „ 15de —	112—115.
do. „ 22de —	115—116.
do. „ 29de —	116—120.
do. „ 6te Oktober	120—123.
do. „ 13de —	123—126.
do. „ 20de —	126.
do. „ 27de —	126.
Extraord. Møde den 28de Oktbr.	126.
Mødet den 3die Novbr.	126—128.
do. „ 17de —	128—137.
do. „ 24de —	137—139.
do. „ 1ste Decbr.	139—141.
do. „ 8de —	141—146.
do. „ 15de —	146—150.
do. „ 22de —	151—152.

C. Tillæg 153—208.

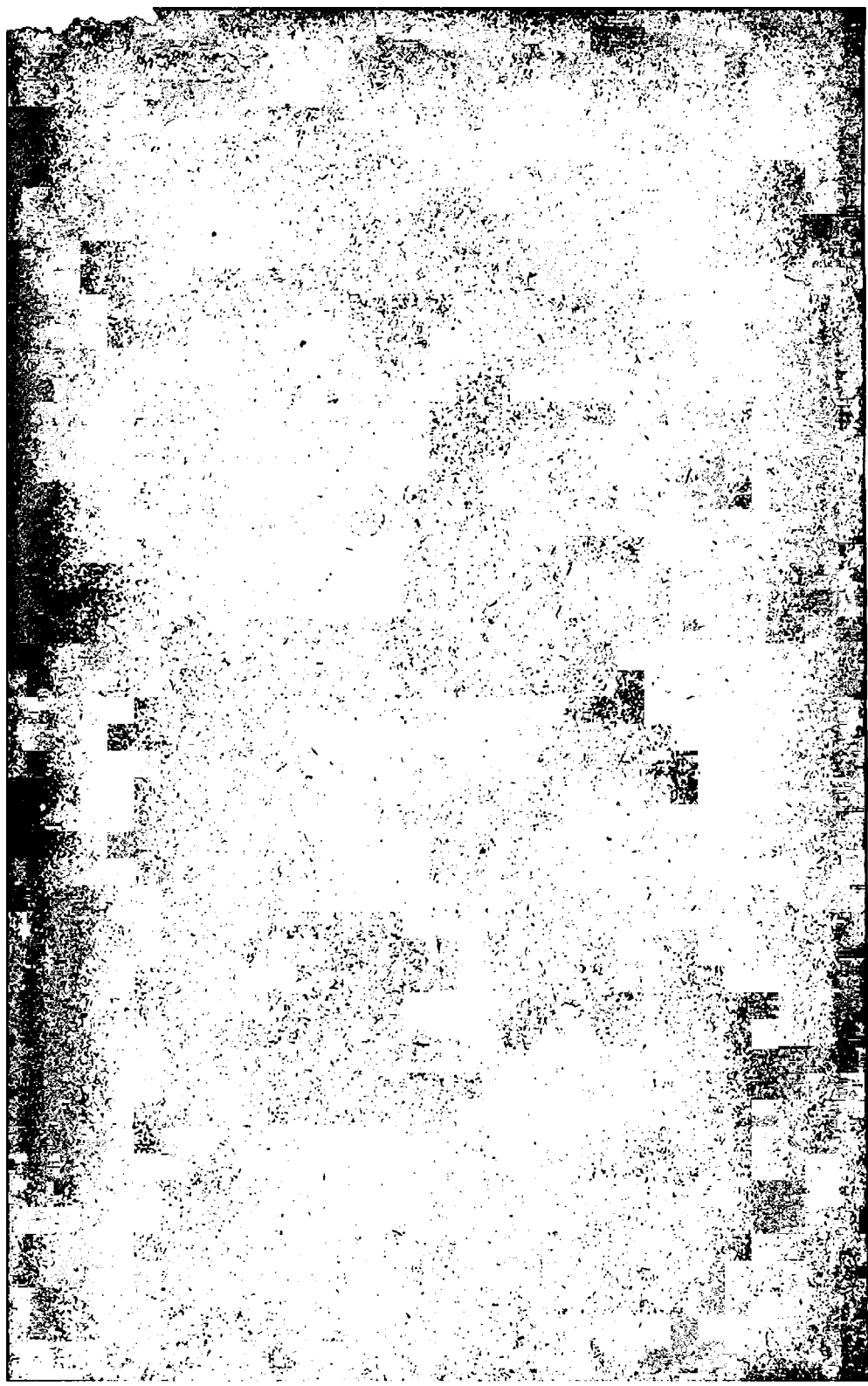
Side.

Kontrakt mellem Direktionen for Sindssyge- anstalten ved Aarhus og Aarhus Gasværks- udvalg paa Aarhus Byraads Begne om bemeldte Anstalts Forsyning med Gas fra Aarhus Gasværk	155—157.
Overenskomst mellem Krigsbestyrelsen og Ar- hus Kommune (om Kaserering af en Feltartilleri-Afdeling m. m.)	158—163.
Stadsfæstelse og Statuter for „Petrea Schmidts Lærerinde-Legat“	164—167.

Stadsfæstelse og Statuter for „Kjøbmand Jens Jensen Schmidts Legat“	168—170.
Forandring i den af Amtet under 7de No- vember 1873 stadfæstede Vedtægt for Aarhus Kjøbstads Brandvæsen	171.
Magekøbskontrakt mellem Kommunen og Sko- mager J. C. Josephsen med tilhørende Skjøde paa 201 □=Al. af Matr.=Nr. 1294.	172—174.
Do. imellem de samme med tilhørende Skjøde paa 76 □=Al. af Matr.=Nr. 190 c.	175—177.
Skjøde fra Rebflager D. Poulsen til Kom- munen paa Brandfors.=Nr. 1418, belig- gende paa Matr.=Nr. 84 af Bygrunden fra Marsfeltsborg (den saakaldte „gl. Søm- fabrik“)	178.
Overførsel over Kreaturholdet tillige med An- tallet af Kjøretøjer i Aarhus Kjøbstad den 15de Juli 1881	179—180.
Do. over Størrelsen af det befaaede Areal samt af Udsæden i Aarhus Kjøbstad den 15de Juli 1881	181—183.
Lejekontrakt mellem Byraadet paa Kommunens Begne og Rebflager D. Poulsen om det paa Matr.=Nr. 84 ved Hads Herreds Landevej beliggende Hus med Have	184—185.
Stadsfæstelse og Fundats for „German Meyer og Minna Meyers Legat til Opdragelse af trængende Børn“	186—188.
Beretning om Aarhus Vandværk i 1881.	189—190.
do. om Aarhus Gasværk i 1881	191—195.
do. om Aarhus Sygehospital i 1881.	196.
Meddelelse fra Stadsingeniøren om udført Arbejde i 1881, vedrørende Vejvæsenet, Brolægning og Vandafløb	197—203.
Fortegnelse over anmeldte Byggearbejder og udstedte Bygningsattester m. m. i 1881.	204—205.
Rekapitulation af Skatteligningen for 1882.	206.
Fortegnelse over Byens Belgjørerere	207—208.

D. Regnskabsstilling	Side. 1—45.
Overflag over Indtægter og Udgifter i 1882	1—45.
Beregning over hvad Aarhus Vandmølle som et med Aarhus Kjøbstad forbundet Land- distrikt skal bidrage i 1882 til de af Kjøb- stadens Udgifter, som vedrøre Skole- og Fattigvæsenet	46—47.
Overflag over Indtægter og Udgifter i 1882 af Legatmidler under Aarhus Byraads Bestyrelse	48—50.
Regnskab over Kjøbstadens Indtægter og Ud- gifter i 1881 (3: det almindelige Regn- skab).	51—111.
Sammenstilling af Overflagets og Regnskabs Hovedsummer	112—113.
Regnskab for 1881 over Laanet af 1874 hos „Biskuben“ og Laanet af 1879 hos Ind- kvarteringsfonden	114—119.
Overfigt over de under III nævnte Laan for Tidsrummet fra Laanenes Stiftelse til Udgangen af 1881	120—122.
Legaterne:	
A. Regnskab for 1881 over Legater under Byraadets Bestyrelse	123—127.
B. Fortegnelse over Legater under Fattig- væsenets Bestyrelse	128.
Kassepåtegning ved Afslutningen af Regn- skaberne for 1881	129.
Opregning over Kommunens Formue og Gjæld ved Udgangen af 1881	130—144.
Havnen:	
A. Udtag af Havnens Regnskab for 1881	145—146.
B. Havnens Kapitalstatus til 1882	147.

Portegnelse

over

Medlemmer af Byraadet og de særlige kommunale Kommissjoner og Udvalg samt Kommunens Bestillingsmænd.

Byraadet.

(Sfr. Lov 26. Maj 1868).

Generalfrikskommisær, Borgmester U. C. Schmidt en, K., D. M.,
Formand.

Den første Salvel, valgt den 5. Januar 1876 for 6 Aar:

Gjørtler N. Hald,
Kjøbmand Otto Langballe,
Redaktør J. M. Mørk, R.,
Overretssagsfører Chr. Rier,
Overlærer N. Kraiberg, D. M., R.,
Branddirektør, Kjøbmand Harald Skovby,
Fabrikant A. B. Holm,

— K. Christiansen,

— P. B. Stampe, valgt den 22. Avg. 1877 for 4 Aar.

Partitulier, shv. Farver J. Rier.

Den mindre Salvel, valgt den 6. Januar 1879 for 6 Aar:

Kammerraad, Sagsfører, Branddirektør J. B. Esmann,
Prokurator A. Langballe,
Forligsmægler og Auktionsholder Fr. Mellemann,
Kjøbmand M. Meden,
Assurancebestyrer Speyer,

Bryggeriejer L. Chr. Meulengracht,

Kaptajn C. H. F. N. Baumann, R.,

Kjøbmand Carl Bertelsen, } valgte den 14de Juni 1880
Snedtermester S. Petersen, } for 4 Aar.

Sekretær: Sagsfører J. C. C. Holst.

Byraadets staaende Udvalg.

Udvalget for Havnevesenet:

Borgmesteren, Formand,
 Kjøbmand D. Langballe, } valgte af Byraadets Midte,
 Redaktør J. M. Mørk, }
 Kjøbmand Chr. P. Spliid, } valgte uden for Byraadet
 Konsul J. P. Seierjen, R. St. }

Agent, Konsul P. Herskind, R. V., Sekretær og Regnskabsfører
 Ingeniør T. Hornemann, Havneingeniør.

Udvalget for Kasse- og Regnskabsvesenet:

Borgmesteren, Formand,
 Overretssjæfsfører Rjer,
 Bankdirektør Harald Skovby.

Suppleanter:

Kammerraad Esmann,
 Asurancebestyrer Speyer.

Udvalget for Fattigvesenet:

Auktionsholder Mellemann, Formand,
 Kjøbmand D. Langballe,
 Overlærer Kraiberg,
 Fabrikant A. B. Holm,
 Partikulier J. Rjer,
 samt som Tilforordnet:
 Asurancebestyrer Speyer.

Exam. juris N. Dyrland-Jensen, Sekretær og Regnskabsfører.
 C. B. Mogenssen, Inspektør paa Fattiggården.

Udvalget for Skolevesenet:

Bankdirektør Harald Skovby.
 Redaktør Mørk,
 Kammerraad Esmann.

Udvalget for Broregningsvesenet:

Kaptajn Baumann, Formand,
 Kjøbmand C. Bertelsen,
 Prokurator Langballe.

Udvalget for Vejvæsenet:

Kaptajn Baumann, Formand,
 Kjøbmand C. Bertelsen,
 Prokurator Langballe.

Udvalget for Markvæsenet:

Bryggeriejer L. C. Meulengracht, Formand,
 Prokurator Langballe.

Udvalget for Gasværket og den offentlige Belysning:

Overretssagfører Rjer, Formand,
 Kjøbmand Langballe,
 Assurancebestyrer Speyer.

Stadsingeniør Sletting, Gasværksinspektør.

Udvalget for Sognekaset og Epidemilokalet:

Overlærer Kraiberg, Formand,
 Auktionsholder Nøllemand,
 Kjøbmand Meden.

Allderdegn Madjen, Inspektør og Regnskabsfører.

Udvalget for Bygninger og Inventariesager:

Kammerraad Esmann, Formand,
 Partikulier J. Rjer.
 Farver Stampe.

Udvalget for Legater:

Borgmesteren, Formand,
 Overretssagfører Rjer,
 Redaktør Mørk.

Udvalget for Skovvæsenet:

Kammerraad Esmann, Formand,
 Prokurator Langballe,
 Partikulier J. Rjer.

Udvalget for Byens og dens Omegns Forstjænnelse:

Bankdirektør Harald Skovby, Formand,
 Kaptajn Baumann,
 Kjøbmand Meden.

Udvalget for Vandværket:

Overretssjagfører E. Rjer, Formand,
 Fabrikant Holm.
 Bryggeriejer Meulengracht.

Stadsingeniør P. Sletting, Vandinspektør.

Skatteligningskommissionen:

Den første Halvdel, valgt den 22. August 1879 for 3 Aar:

Blikkenslager P. Meyer,
 Fuldmægtig Stoltenberg,
 Smedfremester S. Petersen,
 Kjøbmand Jens Petersen,
 Fabrikant Gustav Werner,
 Tømmermester Thorbrøgger,
 Værkstedformand F. Bruun,
 Værkfører A. L. Müller.

Den mindre Halvdel, valgt den 29. August 1881 for 3 Aar:

Kæmner A. Weng, Formand,
 Kjøbmand Fr. Arby,
 — H. Schourup,
 Slagter Bendix Petersen,
 Kjøbmand L. Koch,
 — S. M. Holst,
 Skomager Richter.

Inspektionen for Aarhus Domkirke:

Stiftsprovst Sørensen, Formand,
 Borgmesteren (af Magistraten),
 Overretssjagf. E. Rjer, valgt af Byraadet d. 16. Jan. 1879 for 3 Aar.
 Profurator J. Winge, Kirkeværge.

Inspektionen for Frue Kirke:

Pastor E. Seidelin, R., Formand,

Borgmesteren (af Magistraten),
Gjortler Hald, valgt af Byraadet den 16. Jan. 1879 for 3 Aar,
Kjøbmand M. G. Bøch, Kirkeværge.

Skolekommissionen:

Pastor E. Seidelin, Formand,
Stiftsprovst Sørensen,
Bankdirektør Skovby, } valgte af Byraadet d. 16. Jan. 1879 for
Kaptajn Baumann, } 3 Aar.
Kammerraad Esmann, }
Redaktør Mørk, valgt den 24. Juni 1880.

Bygningskommissionen:

Borgmesteren, Formand,
Politimesteren,
Bygnings- og Brandinspektøren,
Prokurator A. Langballe, } af Byraadet, valgte den 16. Jan.
Fabrikant Stampe, } 1879 for 3 Aar,
Murmester K. Nielsen, } udenfor Byraadet, valgte som forrige.
Arkitekt B. Puch, }

Markdirektionen:

Bryggeriejer L. C. Meulengracht, Formand, } valgte af Byraadet,
Prokurator Langballe, }
Kjøbmand J. S. Lottrup, valgt af Jordejerne den 10. Oktbr. 1881
for 3 Aar.

Shv. Vagtmester Theisen, D. M., Markbetjent.

Sundhedskommissionen:

Politimesteren, Formand,
Stadslægen,
Gjortl. Hald, valgt blandt Byraadets Medlemmer d. 16. Jan. 1879 f. 3 A.
Apotheker Meyer, } valgte udenfor Byraadet d. 16. Jan. 1879
Skorstensfejer Schawo, } for 3 Aar.
Læge Juul, ligeledes den 20. Januar 1881,
— Heide, ligeledes den 18. Maj 1881.

Indkvarteringskommissionen:

Borgmesteren, Formand,
Assurancebestyrer Speyer, } af Byraadet, valgte d. 16. Januar
Fabrikant Holm, } 1879 for 3 Aar.

Intendant Truelſen, valgt af Kommandantskabet.

Thv. Kjøbmand P. Paulſen, Billettør, Sekretær og Regnskabsfører.

Brandkommissionen:

(Sfr. Lov af 21. Marts 1873 § 3).

Politimesteren, Formand, Brandinspektøren, Partikulier Kjør, Gjortler Hald, Fabrikant Stampe,	}	valgte af Byraadet den 16. Jan. 1879 for 3 Aar.
---	---	--

Bestyrelsen for Malerisamlingen:

Overlærer Kleisdorff, R., Formand, Apotheker A. Meyer, Cand. E. Weis, Borgmester Schmidten, Redaktør Mørk,	}	valgte af Kunstforeningen, valgte af Byraadet den 16. Jan. 1879 for 3 Aar.
--	---	--

Examenskommissionen for Navigationskolen:

Kjøbmand Worre, R., valgt den 10. Febr. 1876

Kommunale Revisorer:

Overretssagfører Rud. Schwen n, valgt af den almindelige Bælger-
 klasse den 26. Maj 1878 for 4 Aar,
 Kjøbmand Vistoft, ligeledes den 27. April 1876 for 6 Aar.

Overligningskommissær:

Profurator J. Winge, for 3 Aar fra 15. Jan. 1881.

Suppleant:

Kammerraad Es mann, ligeledes.

Revisorer af Øresparekassen:

Kjøbmand F. W. Søger, Intendant Truelſen,	}	valgte af Byraadet den 25. Juni 1881.
--	---	---------------------------------------

Bestyrelsen for de Fattiges Kasse.

(Sfr. Lov af 8. Marts 1856.)

For Domfognet:

Stiftsprovst Sørensen,	} valgte den 3. Oktbr. 1881 for 3 Aar.
Kjøbmand Groes Petersen,	
Bogmand Chr. Jakobsen,	

For Frue Sogn:

Pastor Seidelin,	} valgte den 3. Oktbr. 1881 for 3 Aar.
Murmester H. P. Carstensen,	
Kjøbmand B. Kirkebye,	

Kommunale Embeds- og Bestillingsmænd.

Sagfører F. C. C. Holst, Sekretær ved Byraadet;

— N. Weng, Ræmner;

— N. Byberg, Kommunebogholder;

Civilingeniør P. Sletting, Stadsingeniør;

— T. Hornemann, Havneingeniør;

Agent, Konsul P. Herfskind, Sekretær og Regnskabsf. ved Havnevæsenet.

Læge C. Heide, Sygehus- og Politilæge;

Premier-Løjtnant Springborg, Bygnings- og Brandinspektør;

Exam. juris N. Dyrlund-Jensen, Sekretær og Regnskabsfører
ved Fattigvæsenet;

Fattigforstandere: 1. Distrikt: Kunstdrejer Evert,

2. do. Kjøbmand Gotfred Beck,

3. do. — J. L. Højmark,

4. do. — H. C. Jaster,

5. do. — Jørg. Houmann,

6. do. — Otto Lassen,

7. do. Fabrikant L. Nobel,

8. do. Kjøbmand P. H. Erichsen,

9. do. — J. Nielsen,

10. do. — Chr. Møller,

11. do. — A. Thybo,

12. do. — Forretningsf. Hedemann.

Retsmidner: Skomagermester L. Larsen,

Urmager Ballesen-Rhode,

fhv. Klnhvært Roose og
Kontorist S. Sørensen } Suppleanter.

Fhv. Kjøbmand P. Paulsen, Billettrør, Sekretær og Regnskabsfører
ved Indkvarteringskommissionen;

Fhv. Navigationslærer C. A. Møller, Havnesoged;

Havnelodjer: A. Nicolaisen,

J. Jensen,

D. L. Berg,

H. Offenbergs,

A. Bang;

C. B. Mogensén, D. M., Inspektør ved Fattiggaarden;

Enken Hansine Grifsen, Økonom ved Fattiggaarden;

Alterdegn C. Madsén, Inspektør ved Sygehospitalét;

Simonsén, Økonom ved Sygehospitalét;

Tøjberg, do. ved Epidemihuset;

Rnudsén, Skovfoged;

Fhv. Vagtmester Theisen, Markbetjent;

Rontorist H. Hansen og Bogholder Tøttrup, Skatteopfrævere.

Ved Skolevæsenet ere fast ansatte:

Overlærer ved den højere Borgerdrengeskole: A. A. Kraiberg, D. M., R.,

— — Borgerpigeskolen: Cand. theol. H. A. Nielsen,

— — Nordre Byfskole: J. J. Olsen,

— — Søndre Byfskole: C. Meyer.

Lærerne:

B. Friis,

J. Michaelsen, D. M.,

M. C. Handest,

P. Jngerslev,

J. A. Pape,

A. L. C. C. Müller,

H. C. Christensen,

A. D. Sørensen,

J. Nørgaard,

L. Sørensen,

S. Gundersén,

S. Petersén,

A. Krogh,

H. C. Petersén.

Lærerinderne:

C. Johansen,

C. Møller,

G. Nørå,
 J. E. Becher,
 M. Alling,
 S. Hovgaard,
 H. Tørsleff,
 N. Spiller,
 J. Thilker,
 J. Østergaard.

Bedellerne:

J. B. Spiller, ved Borgerstolen,
 J. Goldenfien, ved Nordre Bystole,
 H. Rasmussen, ved Søndre Bystole.

Ved Politiet ere ansatte:

Exam. juris D. Jørgensen, Politiasistent;

Politibetjente (til Dagtjenesten):

Overpolitibetjent H. Larsen;

1. Kl.	{	Inspektionsbetjent N. Mortensen, D. M.,
		Politibetjent J. Koch,
2. Kl.	{	— J. E. Sørensen;
		— N. Jensen,
		— E. Berthelsen,
		— B. Rømhild,
		— M. Hansen,
3. Kl.	{	— S. Rasmussen;
		— J. Sørensen,
		— S. D. Overgaard;

Reservepolitibetjent A. H. Hansen,

— C. P. S. Andreasen,
 — J. E. Petersen,
 — P. Jakobsen.

Patrouillebetjente (til Natttjenesten:

1. Kl.	{	P. Hansen,
		H. H. Hjorth,
		L. Mikkelsen,
		H. Spier,
		N. Mortensen,
		Joh. Jensen,
	{	H. Ryed,
		H. Neuhaus;

2. Kl. { N. C. C. Schou,
 N. Jørgensen,
 C. Sveifel,
 C. Krarup,
 L. Andersen,
 C. Christiansen,
 N. F. S. Brandt, kst.,
 J. Mathiesen. kst.;

Reservepatrouillebetjent N. Andersen,

— D. Petersen,

— H. C. Fabian;

Arrestforvarer Støckelbach.

Af Byraadet valgte:

til Medlemmer af Aarhus Amts Skoleraad:

Redaktør Mørk, }
 Professor Funch, } valgte den 6. Januar 1881,

Bankdirektør Skovby, valgt den 27. Maj 1875;

til Medlem af Forligskommissionen for Aarhus Amts 1ste Forligskreds:

Auktionsholder Fr. Mellemann, valgt den 20. Januar 1876;

til Boldgiftsmænd for Jagtafløsningen:

Overretssjagsfører Chr. Rjer, }
 Kammerraad Esmann, } valgte den 8. Decbr. 1881;

til Medlem af Overformynderiets Laanebestyrelse for Aarhus Amt:

Kammerraad Esmann, valgt den 6. Jan. 1881 for 6 Aar;

til Hegnsgnsmænd efter Lov af 6. Marts 1869 § 14, samt til Bur-

deringsmænd efter Lov om Vej- og Markfred af 25. Marts

1872, valgte af Byraadet den 15. Septbr. 1881 for 3 Aar:

Kammerraad Esmann,

Kjøbmand J. S. Lottrup,

— J. Drmslev,

Oliemøller Bang, Suppleant;

til at afgive Botum til Kapitelstøtten:

Kjøbmand C. P. Spliid, valgt den 30. Juni 1881 for 3 Aar;

til Taxationsmænd i Henhold til Lov af 19. Marts 1869, valgte

den 15. Septbr. 1881:

Murmeistrene K. Nielsen, C. Lund og J. Jensen,

Tømmereistrene J. Jensen Broue, S. W. Bang og A. C.

Andersen,

Smedemeistrene J. C. Petersen og H. P. Jensen,

Bognmand C. Stjær,
 Rjøbmand J. S. Lottrup,
 Forpagter Faurshou, Højoang,
 Fernstøber Frich;

til Jordboniteringsmænd efter Lov af 4. Juli 1850, valgte den 6.

Jan. 1881 for 3 Aar:

Kammerraad Esmann, Formand,
 Gartner Møllerup,
 Bognmand C. Stjær;

til Strandsynsmænd efter Lov af 23. Jan. 1862, valgte den 6. Jan.

1881 for 3 Aar:

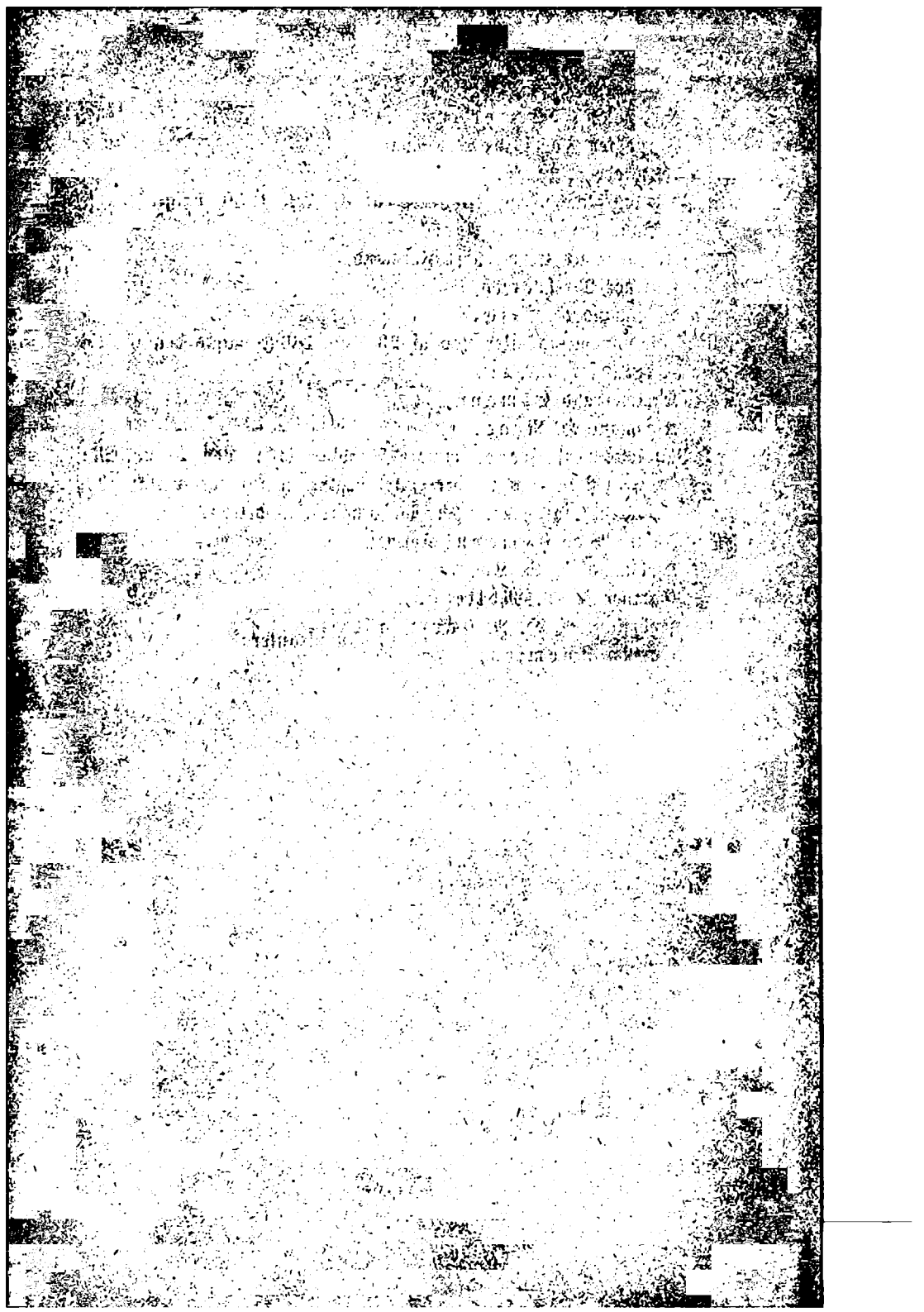
Kammerraad Esmann,
 Rjøbmand H. Raae,

til Bandsynsmænd for de mindre Bandleb efter Lov af 28. Maj

1880 § 6 (valgte den 23. Septbr. 1880 for 4 Aar, dog
 saaledes, at hvert 2det Aar afgaar Halvdelen):

Kammerraad Esmann, Formand,
 Rjøbmand J. S. Lottrup,
 Gartner N. P. Møllerup,
 Fabrikant N. H. A. Caroc, { Suppleanter.
 Gartner Thomsen,

Mødet den 6. Januar.

Ved den sædvanlige aarlige Besættelse af de midlertidige Udvalg valgtes:

til at forfatte Lister til de kommunale Valg og til Rigsdagsvalgene:

Mørk, Christiansen og S. Petersen;

til Udvalget for Tilvejebringelsen af en Afgang til Riss Skov neden om Bassen:

Skovby, J. Rjer og Hald;

til Udvalget i Anledning af Folketællingen den 1. Februar 1880:

Mørk, Christiansen, Kraiberg og Baumann;

til Udvalget for Hovedvandløb:

Baumann, A. Langballe og C. Bertelsen;

til Udvalget for at afgive Erklæring over Andragender om Indfødsret, Fuldmyndighed, Hjemstedsbeviser og Forening af flere Næringsveje:

A. Langballe, Bertelsen og S. Petersen;

til Udvalget for Ordningen af de kirkelige Forhold og for Sognegrænsernes Regulering:

Borgmesteren, C. Rjer, Esmann, Skovby og Mørk;

til Udvalget for Omdannelsen af Fattigvæsenets Bestyrelse:

Borgmesteren, Speyer, Mørk, D. Langballe, Kellermann, Kraiberg og A. Langballe;

til Udvalget for en Inddæmning af Havet ud for det gamle Ridehus:

C. Rjer, Speyer og A. Langballe;

til Udvalget for Udvidelsen af Volden i Anledning af Ombygningen af en Del af M. G. Bechs Ejendom:

C. Rjer, Hald og Skovby;

til Udvalget i Anledning af Garnisonens Forøgelse:

Borgmesteren, C. Rjer, Skovby, Speyer og Esmann;

Udvalgene for: 1. Landdistriktets Indlemmelse i Rjøbstaden; 2. en forandret Ordning af Sygehusets Forhold; 3. Erindringstavler; 4. Kasernebygninger; 5. Omdannelsen af Byens Borger- og Almueskolevæsen ere enten bortfaldne eller bleve i alt Fald ikke nu udtryffeligt fornyede.

Forøvrigt bleve de tidligere bestaaende Udvalg bekræftede ved Gjenvalg af sammes Medlemmer.

— Ved Tilbelingen af følgende offentlige Hverv valgtes:
til Medlemmer af Aarhus Amts Skoleraad (for 6 Aar, kfr. Lov 8. Marts 1856 § 6):

Profesor Funch, Redaktør Mørk og Bankdirektør Skovby;
til Medlem af Overformynderiets Laanebestyrelse (for 6 Aar, kfr. Lov 26. Maj 1868 § 8):

Kammerraad Esmann;
til Jordboniteringsmænd (for 3 Aar, kfr. Lov 4. Juli 1850):
Kammerraad Esmann, Gartner Møllerup og Vognmand
C. Stjær;

til Strandfynsmænd (for 3 Aar, kfr. Lov 23. Januar 1862):
Kammerraad Esmann og Rjøbmand H. Raae.

— Der fremlagdes Kommunitation af Indenrigsministeriets Skrivelse af 11. f. M., hvorefter Profurator Winge og Kammerraad Esmann i Genhold til Loven af 26. Maj 1868 § 24 ere udnævnte til henholdsvis Overligningskommisær og Suppleant for Aarhus Rjøbstad for 3 Aar fra den 15. dennes at regne.

— ²⁸²/₈₀. Fra Udvalget for Byens Forstjønneelse forelaa en Skrivelse af 30. f. M., hvori meddeles, at de Restauratør Edv. Haagen sen tilhørende Bygninger i „Bennelyst“, hvorfor Ejeren ved Forpagtningens Fratrædelse tilkommer Erstatning af Kommunen, ved 3 af Parterne udnævnte, uvillige Mænds Stjøn vare blevne ansatte til en Værdi af 10,500 Kr. I Genhold hertil og med Henvisning til Forpagtningskontraktens § 10 indstillede Udvalget, at Haagen sen tilstodes den deri nævnte højeste Erstatningssum, 7,000 Kr., uagtet de for en saadan Erstatning stillede Betingelser ikke fra hans Side ere opfyldte, idet den i Kontrakten nævnte ny Restaurationsbygning ikke er bleven opført og Haven desuden synes at være i mindre god Stand. (Se Mødet den 4. November f. A.)

Efter at Sagen var drøftet, blev Afgjørelsen udsat til næste Møde.

— 298/80. I Fortsættelse af den senest i Mødet den 9. f. M. refererede Sag om Forøgelse af den herværende Garnison med en Artilleriafdeling, meddelte Borgmesteren mundtlig Beretning om, at de af det nedsatte Udvalg siden den anførte Dag med vedkommende militære Autoriteter førte Forhandlinger havde ledet til Fastsættelsen af et foreløbigt Grundlag for en Overenskomst med Krigsbestyrelsen om Afdelingens Modtagelse her.

I Overensstemmelse med et af Chefen for Forplejningskorpsen i faa Henseende for Formanden yttret Ønske, besluttede Byraadet at indbyde ham til at overvære Sagens Behandling i næste ordinære Møde, for der at deltage i de videre Forhandlinger.

— 318/80. Der fremlagdes en Skrivelse af 28. f. M., hvori Foreningen af jydiske Landbosforeninger udtaler sin Paaskjønnelse af Kommunens Tilsgagn om at ville yde en Gæstpræmie ved den her i Byen den 21. og 22. dennes forestaaende Mælkeriudstilling. (Se Mødet den 16. f. M.)

— 1/81. Indkvarteringskommissionen meddelte, at den under 21. f. M. havde modtaget en Skrivelse fra 8de Regiment, hvori det bringes til Kommissionens Kundskab, at Regimentet paa Grund af at der gjentagne Gange er forekommet Bæggetøj i den Grarups Arvinger tilhørende Kaserne paa Mejlgade, ikke kan modtage denne Kaserne til Belægning ved Rekruternes Indkaldelse den 1. April d. A. Som Følge af denne Skrivelse havde Kommissionen under 28. f. M. opfagt Ejerne Benyttelsen af Kasernen til nævnte 1. April, men var bleven mødt med en Protest fra disse, der i Henhold til § 8 i den med dem i sin Tid afsluttede Kontrakt forment at kunne gjøre Forbring paa 1/2 Mars Opfigelse. Kommissionen udbad sig derfor nu Byraadets Bestemmelse om, hvad der videre vilde være at foretage i denne Anledning.

Man anmodede Kommissionen om ved Forhandling med Regimentet og de vedkommende Ejere at søge at tilvejebringe en Overenskomst i Sagen. (Se Mødet den 13. ds.)

— 2/81. Efter Indstilling af Udvalget for Hovedvandløb approberede Byraadet følgende under 30. f. M. af Udvalget med de Herrer J. G. og N. Malling trufne Overenskomst om Belægningen af en Kloakledning over Matr.-Nr. 5 a d og f af Byens Markjorder fra Marjelsborg. Den er jaalydende:

Overenskomst

mellem Udvalget for Hovedvandløb paa Aarhus Kommunes Vegne og Brødrene J. G. Malling og N. Malling som Ejere af Matr.-Nr. 5 a, d og f.

Det tillades Aarhus Kommune at bygge en Kloakledning med tilhørende Brønde fra Skanderborg Chaussee over Matr.-Nr. 5 a, d og f hen til Brønden ved Jernbanens Hegn.

Kommunen har til alle Tider fri Afgang til Toften for at kunne rense og vedligeholde denne Ledning.

Der kan ikke affordres Brødrene Malling eller senere Ejere af Toften noget Tilsku til nævnte Hovedledning, hvorimod der indrømmes disse Ejere Ret til fri Tilslutning til Ledningen.

For de Grundes Vedkommende, hvis Spildevand paa anordningsmæssig Maade kan henføres til Ledningen eller til den stenfattede Grøft langs med Toftens Nordside, betragtes Vandløbsforholdene herved at være ordnede.

Aarhus, den 30. December 1880.

J. G. Malling. N. Malling. Baumann.

Tilstilles Aarhus Byraad til Godkjendelse.

Udvalget for Hovedvandløb, Aarhus, den 4de Januar 1881.

P. u. B.

Baumann.

Det vedtoges derhos at lade Udgiften afholde af Midler paa Budgettet for 1880, saafremt Arbejdet kunde udføres inden Regnskabet for dette Aar blev aflagt, men i andet Fald at overføre det i saa Henseende fornødne disponible Beløb paa Budgettet for indværende Aar.

⁴/₈₁. Fra Skoleudvalget forelaa følgende Skrivelse af 4. ds. angaaende Foranstaltninger til Tilvejebringelsen af forsøgede Skolelokaler til Almueundervisningen:

„Ved Udgangen af Aaret 1879 havde Friiskolen og den midlertidige Skole i Baldemarsgade tilsammen 1355 Elever. I Aaret 1880 har Tilgangen været betydelig, nemlig 245 flere indmeldte end udmeldte Børn, og den 30. December var altsaa Børnetallet 1600, hvoraf 860 ere anbragte i Nordre og 740 i Søndre Byfskole.

Den ny Skole kan rumme ca. 800 Børn, og efter den forestaaende Ombygning af Skolen i Parabisgade vil den kunne modtage omtrent 1000 Børn. Selv om der vedblivende bliver

stærk Tilgang til Byffolen — og dette maa paaregnes — ville vi have fornøden Plads indtil Foraarsudskrivningen 1882; men til den Tid anse vi det for absolut fornødent, at der tilvejebringes nye Lokaler enten ved Tilbygninger eller ved Opførelsen af en ny Skole. — Vi tillade os derfor at foreslå, at der nedsættes et Udvalg, der kan paase Sagen saaledes, at de nødvendige Nybygninger kunne blive opførte i Sommeren 1881 saaledes, at Lokalerne kunne tages i Brug den 1. April 1882.“

I Anledning heraf besluttede Byraadet at nedsætte et Udvalg, bestaaende af 5 Medlemmer, til at tage de herhenhørende Forhold under Overvejelse. Til Medlemmer af Udvalget bestemtes straks Skoleudvalgets 3 Medlemmer, hvorimod Valget af de øvrige Medlemmer udsattes til næste Møde.

⁵/₈₁. Efter Andragende af Kjøbmand H. M. Ellermann tillod Byraadet, at Eliher Jørgensen, der lever i meget trange Raar, og som for ca. 20 Aar siden ved et Ulykkestilfælde under Nedramningen af Pæle til Svingbroen i Havnen mistede Hælen paa den højre Fod, af hvilken Grund han efter Lægens Erklæring nu maa lade Benet amputere, maa under denne Operation henligge frit paa Byens Sygehus og ved Udskrivningen derfra medgives et Træben paa Kommunens Regning, uden at denne Understøttelse skal betragtes som Fattighjælp.

⁶/₈₁. Et af praktiserende Jordemoder Anna Hermansen indbragt Andragende om at maatte blive tilstaaet en Understøttelse i Anledning af, at det har været hende forment at praktisere i en Maaned, medens et af hendes Børn var lidende af Skarlagensfeber, kunde ikke bevilges.

Mødet den 13de Januar.

²⁷⁴/₇₃. Fra Foreningen for Modarbejdelse af det offentlige Prostitutionsvæsen var modtaget en Del Smaaafskrifter til Oplysning i Sagen.

Man besluttede at fremsende dem til det bestaaende Udvalg for Prostitutionsvæsenets Ordning, med Anmodning om at bringe dem til Politimesterens Rundskab.

(Med Hensyn til de seneste Forhandlinger om Prostitutionsvæsenet se Byraadsforhandlingerne for 1879, Side 17 og 43 under nærværende Sags Nummer samt Forhandlingerne for 1880 under Sag Nr. ²⁹⁰/₈₀; se endvidere herefter Mødet den 5te Maj).

⁴⁴/₈₀ I Fortsættelse af den i Møderne den 12te Februar og 22de Marts f. A. behandlede Sag om hvilke Regler, der skulle følges ved Attestation fra vedkommende Udvalgs Side af de Regninger, som indgives paa Kommunens Kasse, forelaa Forslag fra samtlige Udvalg om, hvad de i saa Henseende antage bør iagttages.

Byraadet approberede de fremkomne Forslag og tilskrev Revisorerne af Kjøbstadens kommunale Regnskaber under 17de dennes saaledes:

„Ved Revision af Kjøbstadens Regnskab for Aaret 1878 have d'Her. i Antegnelssespost 3 gjort Bemærkning om formentlig mangelfuld Attestation af de Regninger, der fremsendes til Anvisning af Kasse- og Regnskabsudvalget og om selve dette Udvalgs Paategninger. Det Udvalg, der blev nedsat for at forberede Decisionerne, foreslog Byraadet at optage denne Sag som en særlig Sag til Behandling af det samlede Byraad, hvilket saaledes blev besluttet.

De forskjellige staaende Udvalg og Kommissioner, der have Regninger til Anvisning, bleve derefter opfordrede til at indgive skriftlige Forslag til, hvorledes de forment, at deres Regninger burde attesteres. Efter at Meddelelse i saa Henseende var modtaget fra de fleste Udvalg har Byraadet i sit Møde d. 13de ds. havt Sagen i sin Helhed til Forhandling og approberet samtlige Udvalgs Indstillinger, der gik nd paa, at hvor et Udvalg bestod af 3 Medlemmer maatte, i Genhold til Byvedtægtens § 18, Underskrift af 2 Medlemmer anses for tilstrækkelig, ogsaa for Kasse- og Regnskabsudvalgets Vedkommende. For Fattigudvalgets Vedkommende vedtoges dets Indstilling, at Regninger m. v. skulle, saalænge Udvalget bestaar af over 5 Medlemmer, attesteres af 4 Medlemmer, medens paa den anden Side Skoleudvalget blev givet Bemyndigelse til indtil videre at lade Regninger m. v. attestere alene af Formanden, ligesom man fandt at for Markudvalgets Vedkommende Underskrift af 1 Medlem maatte være tilstrækkelig, da Udvalget kun bestaar af 2 Medlemmer. Brandkommissionen blev bemyndiget til, naar vedkommende Regning er attesteret af Brandinspektøren, ligeledes at lade dets Forlangender om Anvisning kun undertegne af 1 Medlem. Endelig blev det paa Foranledning af Udalgene for Gas- og Vandværken vedtaget, at naar det i kortere Tid maatte hende, at 2 Medlemmer ikke kunne underskrive paa Grund af Sygdom, Bortrejse eller desl., skulle Underskrift af et Medlem kunne pas-

føre, naar der om Grunden dertil gjøres Bemærkning paa Regningen.

Af Kasse- og Regnskabsudvalgets Indstilling af Marts f. A. undlader man ikke at fremsende en Gjenpart."

^{282/80}. I Genhold til den i forrige Møde fra Udvalget for Byens Forstjønne fremlagte Indstilling vedtog Byraadet at tilstaa Restavratør E. Haagen sen en Sum af 7000 Kr. i Erstatning for de ham tilhørende Bygninger i „Vennelyst“, der ved Forpagtningens Ophør overgaa til Kommunen. Kasseudvalget anmodedes derhos om at foranstalte Beløbet anvist til Udbetaling. (Se Mødet den 3die Februar).

^{298/80}. Da der forelaa Meddelelse om, at Chefen for Forplejningskorpsen ikke, som i forrige Møde forudsat, kunde overvære Behandlingen i Dag af Sagen om Artilleriets Garnisonering, blev et ekstraordinært Møde i Henseende til denne Sag berammet til den 18de dennes.

^{1/81}. Med Hensyn til den i Mødet den 6te dennes forebragte Sag, angaaende Opfigelsen af de Graruppske Arvingers Kaserne, meddelte Indkvarteringskommissionen, at 8de Regiment, som var bleven underrettet om, at de vedkommende Ejere i Genhold til en af en saakaldet „Kammerjæger“ foretagen Undersøgelse havde forpligtet sig til aldeles at befri Kasernen for Væggetøj, i Skrivelse af 11te dennes havde erklæret sig villig til vedblivende at benytte denne Kaserne, men dog kun til Vinterstyrken — 140 Mand fra Slutningen af Marts til Midten af Maj d. A. — idet Aarets Rekruttilgang, ca. 325 Mand, formentes helt at kunne blive anbragt i Kasernen paa Galgebakken. Modtagelsen er dog bl. a. betinget af, at Kasernen afgives i forsvarlig Stand, befriet for Væggetøj, og at den rømmes senest 14 Dage, hvis der skulde vise sig Væggetøj i Sengene, hvorefter der anvises Belægningsstyrken andre passende Kvarterer i saa samlet Mængde som muligt.

I Genhold til disse Oplysninger anmodede Byraadet Kommissionen om at bringe Sagen til Afslutning, hvilket er sket, idet der under 26de Januar blev truffet ny Overenskomst med vedkommende Ejere om Kasernens Benyttelse paa de af Regimentet opstillede Vilkaar.

^{4/81}. Til at tiltræde det i forrige Møde nedsatte Udvalg for Tilvejebringelsen af forsøgede Skolelofaler valgtes Kraiberg og A. Langballe. (Se Mødet den 7de April).

⁷/₈₁. Paa vedkommende Amtsrådsudvalgs Vegne havde Gods-ejer Jørgerslev i Skrivelse af 24de November f. M. meddelt By-raadet, at Amtsrådet kunde være til Guds til Benyttelse ved Op-førelsen af et Amtssygehus at erhverve en ca. 3½ Td. Land stor Plads, der er beliggende Vest for Oberstløjtnant Dalgas' Ejendom opad Marjelsborg Hovedgaard's Markstiel, hvilken Plads i flere Ret-ninger egnede sig godt for det paatænkte Anlæg, men dog forinden Bestemmelse toges ønskede at erfare:

- 1, om Byraadet vilde samtykke i, at Vandet fra Aarhus Vandværk benyttes paa det eventuelle Sygehus, og at der i dette Øjemed fra Ledningen paa Jægergaardsvejen søres en Ledning hen til Sygehuset, og
- 2, om Byraadet ligeledes vilde tilstede, at der for Amtsrådets Regning søres en luffet Spildevandsledning hen til den Ledning, der paatænkes anlagt for at modtage Afløbet fra Petroleumslagerne.

Denne Skrivelse havde været tilfattet Vandløbsudvalget samt Udvalget for Vandværket til Erklæring, men da der fra det sidste Udvalg ikke forelaa Oplysning om Udgiftens Størrelse, vedtoges det at lade Sagen gaa tilbage til samme til fornyet Erklæring i saa Henseende. (Se Mødet den 27de dennes).

¹²/₈₁. Efter Indstilling af Brandkommissionen efterbevilgede Byraadet et Beløb af 419 Kroner 14 Ore paa Konto XII. 9 for forrige Aar.

¹³/₈₁. Da det ved tvende i Begyndelsen af denne Maaned indtrufne Ildbrande havde vist sig dels at Brandværket er util-stræffelig forsynet med Vandslanger, og at denne Mangel navnlig bliver følelig, naar 2 Ildbrande indtræffe med saa Dages Mellem-rum, dels at den Vogn, som haves til Transport af Slangerne er ufyldestgørende, og da navnlig vil være det, naar flere Slinger anskaffes, havde Brandkommissionen i Skrivelse af 11te dennes an-draget om at faa en ekstraordinær Bevilling til Anskaffelse af

350 M. patenterede Hampeslanger med Forskrutninger til Pris 535 Kr.

1 Sprøjteslange-Vogn af Høff & Sørensens Patent	—	120	„
og 1 Sprøjteslangerulle af	do.	—	12

i alt... 667 Kr.

Man vedtog at lade Sagen gaa til 2den Behandling. (Se Mødet den 20de dennes).

Extraordinært Møde den 18. Januar.

²⁹⁸/₈₀. Chefen for Forplejningskorpset, Oberst Røpke, og Overintendant Morville som Chef for 2den Generalkommandointendantur vare efter Indbydelse til Stede under Behandlingen af denne Sag, der angaar den herværende Garnisons Forøgelse med en Artilleri-afdeling. (Se Møderne den 6. og 13. dennes.)

Efter at Sagen var bleven drøftet og de indbudne¹ derefter havde forladt Forsamlingsalen, besluttedes det at nedsætte et Udvalg til at lede de videre Forhandlinger med Militæretaten.

Til Medlemmer af Udvalget valgtes Borgmesteren, C. Rjer, Speyer, Skovby, Esmann, D. Langballe og Mørk. (Se Mødet den 20. dennes.)

Mødet den 20. Januar.

Til overensstemmende med Sundhedsvedtægtens § 2 at tiltræde Aarhus Sundhedskommission som lægefyndige Medlemmer gjenvalgtes Lægerne Chr. Bünger og C. Juul.

²⁸⁴/₈₀. Den i Mødet den 11. November f. A. forelagte Kontrakt om Sindsfygeanstaltens Forsyning med Gas fra Aarhus Gasværk fremlagdes paa ny efter at være modtagen tilbage fra Direktionen for Sindsfygeanstalten, forsynet med sammes Underkrift. Kontrakten er optagen i Tillæget.

²⁹⁸/₈₀. Sagen om den herværende Garnisons Forøgelse med en Artilleri-afdeling var til Behandling, men blev udsat til et extraordinært Møde den 24. dennes.

³⁰²/₈₀. Fra Amtet fremlagdes Kommunikation af en Skrivelse af 17. dennes fra Indenrigsministeriet, hvori der forlanges Overføjn foretaget med Hensyn til den Erstatning, som Statskassen skal udrede for Militærets Benyttelse af de tvende Exercerpladser i Aaret 1880. (Se Mødet den 9. December f. A.)

Man besluttede at foranlebiges fornøden Udmeldelse af Overføjnsmand foretaget. (Se Mødet den 24. Februar.)

³¹⁷/₈₀. Fra Amtet forelaa¹ en Skrivelse af 14. dennes, hvori samme udbeder sig Byraadets Ytringer meddelt over tvende, henholdsvis af Fysikus og Stadsråden afgivne Erklæringer angaaende en Omordning af Jordmødervæsenet her i Byen, ved den nuværende Distriktsjordmoders Afgang. (Se Mødet den 16. f. M.)

Man besluttede at nedfætte et Udvalg, bestaaende af E. Rjer, Kraiberg og Nellemann, til at drøfte Sagen og derefter fremkomme med Indstilling. (Se Mødet den 17. Februar.)

¹³/₈₁. Ved 2den Behandling af Brandkommissionens i Mødet den 13. dennes fremfattede Forslag til Anskaffelse af nyt Sprøjtemateriel blev det vedtaget at give en Tillægsbevilling for det forlangte Beløb, 667 Kr., paa Konto XII. 11 for indværende Aar.

¹⁴/₈₁. I Fortsættelse af den i Mødet den 18. Novbr. s. A. — se Byraadsforhandlingerne Side 101 — behandlede Sag om Anlæggelse af en Vej imellem Garnisonsfygehuset og Skomager J. E. Josephsens Ejendom forelaa fra Landinspektør Honum Andragende til Indenrigsministeriet om, at den i saa Henseende fornødne Berigtigelse af Hartfornet for de paagjældende Grunde, Matr.-Nr. 1294 af Bygrunden, og Matr.-Nr. 190 c af Bygrunden paa Marfeldsborg, maatte blive noteret i Matrifulen.

Man vedtog at anbefale Andragendet. (Se Mødet den 3. Marts.)

¹⁷/₈₁. Fra Entreprenør Carl Laurfen forelaa gennem et herværende Sagsførerfirma Forespørgsel, om Byraadet vilde lade ham anwise et Beløb af 517 Kr. 24 Ore, som han formener at have tilgode som Restbetaling for udførte Planeringsarbejder ved Fobfolkestablisementet, idet han meddeler, at han i andet Fald agter at fagsøge Kommunen for dette Beløb.

Borgmesteren oplyste i denne Anledning, at Hr. Laurfen allerede gjentagne Gange har henvendt sig til det daværende Kasernebygningsudvalg om at faa dette Krav anerkjendt, men hver Gang er bleven henvist til at fremskaffe Attest om Forbringens Rigtighed fra den tidligere Stads- og Havneingeniør, under hvis Funktionstid Arbejdet er udført, men uden at saadan Attest dog var bleven fremskaffet.

Man nedfattede et Udvalg, bestaaende af Esmann og E. Rjer, til at afgive Erklæring i Sagen. (Se Mødet den 16. Juni.)

Ekstraordinært Møde den 24. Januar.

²⁹⁸/₈₀. Forinden Diskussionen aabnedes om nærværende fra Mødet den 20. dennes udsatte Sag om Forøgelse af den herværende Garnison med en Artilleriafdeling, meddelte Formanden, at han fra de Herrer P. J. Gahn, M. R. Koppel, H. Liisberg, R. Rielsen, B. Preisler, E. F. Rahr, E. Secher, J. E.

Seibelin og J. Winge i Forening med 486 andre Indvaanere i Kommunen havde modtaget en skriftlig Forestilling, hvori Under-
skriverne efter forudskiftet Motivering bringe til Byraadets Kundskab, at det er deres Formening:

1. at hele denne Sag for Tiden bør udsættes;
2. at Byens Beboere forud for enhver Afslutning bør gøres bekendte med den og derved gives Lejlighed til at drøfte den; og
3. at der under ingen Omstændigheder bør afsluttes nogen Kontrakt, forinden fuldstændig paalidelige Oplysninger foreligge om Bekostningen af de Bygninger og Indretninger, der forlanges, ej heller forinden den bebudede Garnisoneringslov er vedtagen, og uden at denne eller Kontrakten indeholder Bestemmelser, der for alle Tilfælde sikrer Byen et Bederlag, der svarer til dens Forpligtelser.

Sagen blev derpaa drøftet, hvorefter det fattes under Afstemning, om den endelige Afgjørelse skulde finde Sted i nærværende Møde eller udsættes.

Med 11 Stemmer imod 7 blev det vedtaget ikke at udsætte Sagen, hvorefter den blev berammet til Foretagelse den 27. ds. i et offentligt Møde; den hidtidige Forhandling har nemlig fundet Sted for lukkede Døre.

Mødet den 27de Januar.

— Fra Kammerherre Wimpffen var, angaaende Driften af Ris Skov, modtaget en Skrivelse af 20de dennes saalydende:

„Da der nu er forløbet 14 Aar, siden der af Aarhus Byraad blev overdraget mig det hæderlige Hverv i Forbindelse med Skovudvalget at overtage færlig Bestyrelse af den Byen tilhørende Ris Skov, kan jeg ikke undlade, efter Opfordring, herved at fremlægge for det ærede Byraad en kortfattet Redegjørelse for Skovens Behandling og dens Pengeudbytte i disse Aar.

Skoven blev nemlig strax delt i mindre Afdelinger, der efter den i 1871 foretagne ny Opmaaling blev, med Byraadets Approbation i Mødet den 9de Marts 1871 (Aarsberetning 1871 Pag. 29—32) ansat til 6 Afdelinger (paa Kortet betegnet med I.—VI.). Af disse Afdelinger blev der efter Rækkefølgen omtrent en hvert Aar taget for med sædvanlig Hugst af de ældre, ublevede Træer samt med Udrensningen af Ungskoven, saa at hele Skoven paa den Maade omtrent 2 Gange er omhyggeligen gennemgaaet.

Der er i Reglen afholdt 2 Auktioner i hvert Aar (den ene i Begyndelsen af Aaret og den anden i Efteraaret) over de udviste Træer og de huggede Udhugsteffekter, og disse Auktioners Udsalb har været følgende:

	af	β		Kr	Ør
I Aaret:			Ansæt til Krone-		
1867 2 Aukt. . .	2142	62	mønt, Transp.	43288	58
1868 2 do. . .	2101	80	I Aaret:		
1869 2 do. . .	1582	18	1875 2 Aukt. og		
1870 2 do. . .	2469	72	Salg under		
1871 2 do. . .	2909	8	Haanden . . .	5318	00
1872 2 do. . .	3546	60	1876 3 Aukt. . .	4120	70
1873 2 do. . .	3193	56	1877 2 do. . .	4819	00
1874 2 do. . .	3698	56	1878 2 do. . .	4657	60
			1879 2 do. . .	4696	00
			1880 2 do. . .	3945	00
Løteris. . .	21644	28	Summa i 14 Aar	70845	00

Brutto.

Altfaa i Gjennemsnit aarlig 5060 Kr. Brutto-Indtægt, og dette Udbytte fordelt paa hele Skovens Areal = 135 Tdr. Land, giver et aarligt Udbytte af 37½ Kr. pr. Td. L.

Men desuden er der udleveret uden særlig Betaling dels Skovfogdens aarlige Brændselsforbrug, der er meget varierende, dels af og til hele Ege og Aaletræer til Udbedring af Bygningerne og Reglebanerne i Skoven, saa vel som til Skoleleddene, Broerne, Rækværkerne og Trapperne samt til Stolperne for de talrige Bænke og Borde i Skoven. Disse Effekter ere aldrig nøjagtig noterede, og deres virkelige Værdi kan derfor ikke angives, men den kan dog sikkerlig anslaaes til flere Hundrede Kroner om Aaret.

Endvidere maa bemærkes, at Udhugget bliver ved Fældningen strax afvasket, saa at ifkun de rene Stænger lægges i Bunker til Salg, medens alle Grene blive liggende i Skoven til Opsamling for de Trængende i Byen, der uden Undtagelse have Tilladelse til om Vinteren en bestemt Dag i Ugen at hente Sanktebrænde hjem fra Skoven. Og ligeledes tillades det de arbejdsføre Mænd af Byens Arbejderbefolkning at rybde til eget

Brug Støbene af de Træer, der sælges i Vinterens Løb. At angive Værdien af alt dette sandelig ikke ubetydelige Brændsel er en Umulighed, men for Fattigkommunen er det en ikke uvæsentlig indirekte Indtægt.

Da man ved de hidtidige Udoisninger i Reglen ifkun har taget de oovermodne, hule, toptørre, forkrøblede og tilbels ganske udgaaede eller undertrykte Træer, medens de renere og sundere tilbageblevne Stammer have faaet en friere Stilling til at udvikle sig bedre, og derhos de tidligere mange aabne Sletter i i Skoven, saa vel de store med Hæjsel, Tjørn Silje, Asp m. v. overgroede Strækninger ere ryddede og omhyggelig tilplantede med Bøg, Eg og Ask, der alle staa i frodig Væxt, og der saaledes af Skovens fulde Areal nu Intet er uproduktivt, saa tør det med Sikkerhed siges, af Skovens Indtægter ved en forstandig Hugstføring for Fremtiden aldrig ville blive ringere, selvfølgelig uden at Skovens Frodigheid eller dens nuværende smukke parkmæssige Udseende vil lide derunder.

Sluttelig maa jeg endnu bemærke, at det efter den en Gang lagte Plan vil være rigtigst, til Efteraaret at begynde paa en ny Omgang med Afdeling I. sydligst i Skoven, og saaledes fremdeles, efter Afdelingernes Rækkefølge, saavidt muligt en hel Afdeling i hvert Aar, saa at man paa den Maade kan komme hvert 6te eller senest hvert 7de Aar omkring i hele Skoven.

Aarhus, den 20de Januar 1881.

J. Wimpffen.

Til

Aarhus Byraad.

Man besluttede at fremsende Skrivelsen til Skovudvalget, for at dette i fornødent Fald kan afgive sin Erklæring derover.

— Fra 2den Generalkommandointendantur forelaa Skrivelse af 24de dennes saa Lydende:

„Generalkommandointendanturen undlader ikke at meddele det erede Byraad, at der under 31te December s. A. er udgaaet følgende almindelige Bestemmelse fra Forplejningskorpset:

„J. Genhold til et fra Krigsministeriet modtaget Paa-læg tilkjendegives herved, at Afdelingerne ikke ere berettigede til ved Sygehuse og andre kommunale Bygninger for Garnisonerne udenfor Kjøbenhavn at foranstalte udsjort Arbejder, som Kommunerne ikke ere villige til at bekoste uden Forhøjelse i Lejen eller andet Vedderlag fra Krigsministeriet

eller Indenrigsministeriet, med mindre de ved Bevilling fra Generalkommandointendanturen eller ad anden Vej have faaet Raadighed over de fornødne Midler til Udgiftens Afholdelse." Toget til Esterretning.

298/80. Formanden fremlagde en med en Skrivelse af D. D. fra Hr. Tømmermester J. P. A. Sørensen modtagen, fra bemeldte Hr. Sørensen i Forening med de Herrer Barber N. P. Jensen, Paghushforvalter L. Mogensén, Snedkermester S. Brodersén, Skomagermester N. Jensen, Tømmermestrene L. Petersén og H. Thorbrøgger, Murmestrene H. P. Carstensen og A. P. Andersen, Fabrikant A. Leth, Blikkenslagermester J. W. Meyer, Læderhandler H. Borella, Kjøbmand J. Frandsén og Snedkermester N. Christensen udgaaet og med i alt 545 Underskrifter forsynet Adresse til Byraadet, hvori det efter forudgaaende Begrundelse i Anledning af Sagen om Garnisonens Forsøgelse med en Artilleriabsdeling udtales:

- at Underfriverne nære den Tillid til Byraadet, at det har opnaaet eller vil opnaa de gunstigste mulige Betingelser for den ny Overenskomst om Garnisonen;
- at de, naar Grundene for og imod Sagen stode lige, vilde foretrække at faa Sagen vedtaget, og faa meget mere ønske dette, naar det maatte skjønnes, at der opnaas Fordele;
- at de i et hvert Fald vilde anmode Byraadet om at afgjøre Sagen udelukkende efter det større Indblik, som Raadet alene kan have, idet de erkjende, at det vilde være en skjæv og høist fordervelig Vej at komme ind paa, naar Byraadet skulde lade sin Overbevisning lue af Stemninger, som ved Agitation fremkaldes blandt Byens Borgere.

Efter at Formanden desuden havde meddelt, at Speyer i Dag var afreist til Fredericia for at konferere med Ingeniørproberst Koefoed angaaende adskillige Enkeltheder i Planerne for de Bygninger, som der eventuelt vil blive Spørgsmaal om at opføre, samt efter at der endnu — for lukkede Døre — af Udvalget var gjort forskellige Meddelelser om Gangen i de senest førte Forhandlinger, blev Sagen paa ny udsat. (Se Mødet den 24de Febr.).

7/81. Den i Mødet den 13de dennes behandlede Sag om Vand- og Kloafledninger til det eventuelle ny Amtsfygehus udenfor Bygrænsen mod Marselisborg Fjorder, forelaa paa ny med den forlangte Erklæring fra Vandværksudvalget.

Til dette Forslag, der gaar ud paa, at der fra det Sted i Frederiksballe, hvor den nuværende Ledning ender og til hvor Hospitalets Grund begynder, med en Beføstning af 2500 Kr. skal lægges en Ledning, til hvis Udførelse Amtet bidrager Halvdelen, havde A. Langballe stillet Endringsforslag om, at Amtskommunen skulde afholde hele Udgiften, men dette Forslag blev forkastet, hvorefter Udvalgets Forslag vedtoges med den Tilføjning, at Amtet selv skulde besejle Nedlægningen af en Ledning fra den af Udvalget foreslaaede til selve Sygehuset.

Til Vandløbsudvalgets Indstilling stillede Baumann Endringsforslag, som vedtoges, hvorefter Hovedforslaget bortfaldt.

Som Følge heraf blev Godejer Jørgensen under 4de Februar tilskrevet saa lydende:

„Efter den Anledning, Deres Velbaarenheds forskjellige Skrivelser dels til undertegnede, sidst af 25de December f. A., dels til Vandløbsudvalget har givet, har Byraadet i flere Møder drøftet de Forslag, der ere fremkomne dels fra Deres, dels fra Vandløbs- og Vandværksudvalgene angaaende Forsyningen af det Sygehus, Amtet har til Hensigt at bygge paa den Loft i Viby Sogn, som er beliggende Vest for Oberstløjtnant Dalgas's Ejendom, op ad Marfeldsborg Hovedgaard's Markskjel, med Kloafledning og Vandledning fra Byens Vandværk. I Byraadets Møde den 27de f. M. er man da blevet enig om, med Hensyn til Kloafledningen: En 15" Ledning lægges paa den paa vedlagte Kort med a., b., c. betegnede Strækning, hvilken Ledning blivir Byens Ejendom, men hvortil Beføstningen, der af Stadsingeniøren er beregnet til 2500 Kr., deles lige mellem Amtet og Byraadet. Til denne Ledning vil da Amtet paa egen Beføstning i Brønden a. kunne føre en 9" Ledning fra Amtssygehuset. Det er ikke Amtsrådet tilladt at føre andre Ledninger, end den nævnte til bemeldte Ledning eller til Brønden a., hvorom en Deklaration bør udstedes. Ledningen fra Amtssygehuset til Brønden a. bliver naturligvis Amtets Ejendom, men maa anlægges af Stadsingeniøren eller efter nærmere Aftale med denne samtidigt med Byens Ledning fra a. til c.

Med Hensyn til Amtssygehusets Forsyning med Vand fra Byens Vandværk har Byraadet erklæret sig villig til at lade Vand indlægges til det ny Hospital under Betingelse af, at Amtet bærer en Udgift af 650 Kr. en Gang for alle eller Halvdelen af Udgiften for en Hovedledning fra det Sted, hvor den nu

ender i Frederiksballe, til hvor Hospitalets Grund begynder, hvad der er i Lighed med de Forbringere, der stilles til Byens egne Behoere, at Amtet derfra selv fører Ledningen til Hospitalet og videre ind i dette paa egen Bekostning, at Amtet svarer aarlig Vandafgift efter Bygningernes Assurancefum m. v. efter Byens Regulativ, og at Amtet iøvrigt ved Deklaration underkaster sig for Hospitalets Bedkommende de samme regulatoriske Bestemmelser, som Kommunens egne Forbrugere nu eller fremtidig ere underkastede. Et trykt Exemplar til Udsærdigelsen af nævnte Slags vedlægges. Det bør dog herved udtrykkelig bemærkes, at Vandindlægget kun gjælder selve Hospitalet, og at det altsaa ikke ved eventuel Udstykning eller Udsærdigelse af Toften kan forventes, at der vil blive indlagt Vand til andre Bygninger paa samme.

Det bedes meddelt, hvorvidt Amtsrådet formener at kunne indgaa paa foransøgte Betingelser“.

(Se Mødet den 28de April).

²⁰/₈₁. Fra Vandværksudvalget forelæa Indstilling om at antage et af de Herrer Møller og Jochumsen i Horsens gjort Tilbud om Levering af en Dampmaskine til Vandværket for en Pris af 27000 Kroner.

Det beslattedes at lade Sagen overgaa til 2den Behandling. (Se næste Møde).

²²/₈₁. Efter Indstilling af Fattigudvalget bleve i Stedet for de hidtilværende Fattigforstandere i 2det, 4de, 5te, 7de og 8de Distrikt, hvis Funktionstid er udløben, følgende ny beskaffede:

2det Dist.: Kjøbmand M. Bech, Søndergade.

4de " " H. E. Jaster, Mejlgade.

5te " " Jørgen Houmann, Mejlgade.

7de " Fabrikant Lauritz Nobel, Vestergade.

8de " Kjøbmand Erichsen, Hjørnet af Studsgade og Graven.

Mødet den 3. Februar.

²⁵¹/₈₀. Fra Skoledirektionen forelæa Kommunikation af en Skrivelse af 19. dennes fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, hvori meddeles, at hidtilværende konstitueret Overlærer ved 2den Borgerdrengeffole i Aarhus, Seminarist Emil Meyer, af

Rongen er bleven udnævnt til Overlærer ved Søndre Byskole her i Byen paa de i Byraadets Møde den 7. Oktober f. A. nævnte Bilskaar.

^{282/80} Fra Udvalget for Byens Forskjønnelse var fremkommet Forslag til fremtidig Anvendelse af „Bennelyst“, men da Formanden for Udvalget meddelte, at han senere havde modtaget en Forespørgsel, om Bygningerne der tillige med den fornødne Jord kunde overlades Foreningen for Fjerkræavlens Fremme til Anlæg af en Mønstergaard for Hønseavl m. v., besluttede man at tilbageføre Sagen til nærmere Drøftelse i Udvalget. (Se Møderne den 13. f. M. og den 17. dennes.)

^{20/81}. Ved 2den Behandling af den i forrige Møde fremlagte Indstilling fra Vandværksudvalget besluttedes det at modtage de Herrer Møller og Johumfens Tilbud om Leveringen af en Dampmaskine til Vandværket for en Pris af 27,000 Kr. Den Del af dette Beløb, som ikke er optaget paa Budgettet for i Aar, vil være at fordele paa Udgifterne i de to følgende Aar.

^{24/81}. Fra Brandkommissionen var modtaget Forslag til Forandring af § 3 i Vedtægten for Aarhus Kjøbstads Brandvæsen af 7. November 1873 saa lydende:

„Det sidste Punktum i § 3, næstsidste Stykke ndgaar og i Stedet for indføres:

Denne Kjendelse bestemmes til 5 Kr. for hvert Aar. De Beløb, som gennem Kjendelserne tilfalde Kæmnerkassen, forbeholdes Anvendelse til Dækning af Udgifterne ved Indretning af Bagtlokale m. m., naar det maatte blive vedtaget at oprette et Brandkorps med fast ansat Mandstab.“

I en medfulgt Skrivelse af 26. f. M. oplyser Kommissionen, at den Afgang, der efter Vedtægtens § 3 for Tiden bestaar til at fritjøre sig for Tjeneste i Korpsen ved en Betaling en Gang for alle, formentlig paa Grund af det forholdsvis store Beløb, der fordres, hidtil kun er benyttet i ringe Udstrækning, medens omvendt Antallet af det tjenstpligtige Mandstab er saa stort i Forhold til hvad der behøves, at det er fundet at være uden Betænkelighed at gaa ned til den foreslaaede Grænse for Fritjøbelsessummen. I Henseende til Anvendelsen af de indkomne Kjendelser ytrer Kommissionen derhos, at Oprettelsen af et fast Brandkorps allerede gjentagne Gange har været forhandlet i dens egen Midte, men uden at Forslag til Sagens Gjennemførelse er bleven fremsat, væsentlig af Hensyn til de dermed forbundne Udgifter, af hvilke alene Udgifterne en Gang for alle ere anslaaede til 3,500 Kr.

Byraadet vedtog at undergive Sagen 2 Behandlinger.

1ste Behandling tilendebragtes. (Se næste Møde.)

²⁵/₈₁. Paa Forslag af Forskjønnelsesudvalget vedtog Byraadet at lade dette Udvalg overtage det Jordstykke, der ligger Vest for Garnisonsfygehuset og som er blevet ledigt ved Ophøret af Gartner Simonssens Forpagtning, for dér at tilvejebringe et Anlæg i Forbindelse med de allerede tilstedevarende Vej- og Plantningsanlæg under Ridebanerne.

²⁶/₈₁. Efter derom foreliggende Andragende besluttede Byraadet ogsaa for indværende Aar at lade fhv. Laarnvægter Rasmussen tilflyde den ham i Mødet den 11. Marts tilstaaede Understøttelse af 10 Kr. maanedlig, imod at han gjør Tjeneste for Forskjønnelsesudvalget.

Mødet den 10. Februar.

Fra de kommunale Revisorer forelaa Bemærkninger til de Besvarelser, som af vedkommende Udvalg o. s. fremd. ere givne paa Revisionsantegnelserne paa Regnskabet for 1879.

Bleve overgivne til Decisionsudvalget.

²⁴/₈₁. Ved 2den Behandling af den fra forrige Møde udsatte Sag angaaende en Forandring i Brandvedtægtens § 3 vedtoges det at nedsætte et Udvalg, bestaaende af A. Langballe, Petersen og Holm, til nærmere at drøfte Forslaget under Hensyn til de ved Forhandlingen fremsatte Ansøkelser, eventuelt at konferere med Brandkommissionen og derefter fremkomme med nærmere Indstilling. (Se Mødet den 24. Marts.)

²⁷/₈₁. Fra Amtet var modtaget en Skrivelse af 1. dennes, hvori der forlanges Erklæring over et af den Kgl. Kommissarius ved Aarhus-Nyomgaard Banen til Justitsministeriet indgivet Andragende betræffende den Fare, der formenes at opstaa for Banetrafikken ved Skydning paa den i Ris Skov i Følge Byraadets Beslutning af 30. Maj s. A. under Sag ¹³¹/₈₀ anlagte Skydebane.

Man vedtog at lade det borgerlige Skydeselskab ytre sig over Sagen. (Se Mødet den 21. April.)

²⁸/₈₁. Foranlediget af et af Skipper M. Petersen indgivet og med Havneudvalgets Anbefaling forsynet Andragende om at maatte erholde Ansættelse som Sølods, besluttede Byraadet at andrage hos Marineministeriet om, at der maatte blive oprettet et fast søgaaende Lodseri med Station her i Byen. (Se Mødet den 28. April.)

³³/₈₁. Havneklasseens Regnskab for 1880, der var modtaget fra Hanneudvalget, besluttede man at udlægge til offentligt Eftersyn paa sædvanlig Maade. (Se Mødet den 24. dennes.)

³⁴/₈₁. Efter Indstilling af Sygehusudvalget bisaltet Byraadet, at forskellige Restancer til samlet Beløb 294 Kr. 33 Øre som for Tiden uerholdelige maa udgaa af Sygehusets Regnskab, uden at Kravet mod de paagjældende Skylndnere derved frasalbes.

Mødet den 17. Februar.

— Efter Indstilling af Politimesteren approberede Byraadet, at Reserverpolitibetjent M. Hansen gives fast Ansættelse som Politibetjent fra 1ste f. M. at regne, at Politibetjent af 2den Lønningsklasse J. E. Sørensen fra samme Tid rykker op i den ved J. Petersens Ansættelse andesteds ledig bleve Politibetjentpost af 1ste Lønningsklasse, at fornævnte M. Hansen fra 1ste dennes ansættes i 2den Lønningsklasse, at Landmand S. Rasmussen ligeledes fra 1ste ds. ansættes som Politibetjent af 3die Lønningsklasse, samt at den ved Gregersens Afgang fra den 1ste i næste Maaned ledig blivende Politibetjentpost af 3die Lønningsklasse besættes med nuværende Reserverpatrouillebetjent J. Sørensen.

— Efter ligeledes foreliggende Indstilling fra Politimesteren approberede Byraadet dernæst, at Patrouillebetjent af 3die Lønningsklasse H. P. L. Neuhaus fra d. 1ste f. M. at regne rykker op i 2den Lønningsklasse, samt at Reserverpatrouillebetjent J. P. Jensen fra samme Tid ansættes som Patrouillebetjent af 3die Lønningsklasse.

²⁸²/₈₀. Et fra Restauratør J. Jørgensen i „Enigheden“ indgivet Andragende om at maatte blive overladt Bygningerne i „Vennekyst“ til Beværtning m. v., blev tilstillet Udvalget for Byens Forfijnelse til Erklæring.

²⁹⁴/₈₀. Det vedtoges at lade de af Bestyrelsen for Arbejderbyggeforeningen og af de resp. Grundejere ved Trøjborg Terrænet afgivne og i Mødet den 18de Novbr. f. A. tillige med flere andre om mindre Kloafanlæg fremlagte Deklarationer tinglæse, samt derefter afgive samtlige Dokumenter til Vandløbsudvalget.

³¹⁷/₈₀. Fra Udvalget for en Omordning af Byens Forde-
modervæsen var fremkommet Anmodning om, at Sagen maatte blive undergivet en Behandling i Byraadet, forinden Udvalget affattede sin Indstilling. (Se Mødet den 20de f. M.).

Efter at Udvalget mundtlig havde gjort Rede for sine Anstuelser om den fremtidige Ordning, blev Sagen udsat til Mødet den 10de Marts.

³⁵/₈₁. Efter Indstilling af Ræmneren vedtog Byraadet at modtage et Affordtilbnd paa 60 % med Hensyn til et af en falleret Grundejer skyldigt Brolægningsbidrag, stort 103 Kroner 2 Ore.

³⁶/₈₁. Efter Indstilling af Skoleudvalget vedtog Byraadet — foreløbig dog kun for indeværende Aar — at fastsætte Skolepengene i Forberedelsesklasserne ved den højere Borgerfskole til 2 Kr. 50 Ore maanedlig for hver Elev.

³⁸/₈₁. Paa Andragende meddeltes Havneingeniør Hornemann Tilladelse til at maatte overtage Plantegningen til og Tilsynet med et forestaaende mindre Havneanlæg ved Nørsminde.

Mødet den 24. Februar.

²⁹⁸/₈₀. Paa vedkommende Udvalgs Begne meddelte Borgmesteren, at Forhandlingerne med Krigsbestyrelsen angaaende Byggefrettagender m. v. for en eventuel Artillerigarnison havde ført til Enighed mellem Udvalget og de militære Autoriteter om en Overenskomst i saa Henseende, hvilken han forelagde til Byraadets Approbation.

Efter at Sagen paa ny var overvejet, blev Overenskomsten antagen af Byraadet med 12 Stemmer imod 7 og derpaa underkreven.

For Antagelsen stemte: Borgmesteren, Baumann, Christian Jensen, Esmann, Hals, Holm, Kraiberg, A. Langballe, Meulengracht, Mørk, Nellemann og Speyer; — imod stemte: Bertelsen, E. Rjer, J. Rjer, D. Langballe, Meden, Skovby og Stampe.

(Overenskomsten er optagen i Tillægget).

Man vedtog yderligere at fremsende den til Krigsbestyrelsen med saa lydende Skrivelse:

„Ved at fremsende den vedlagte Overenskomst, som Generalintendant, Oberst Røbbe, har forhandlet med os om, og som vi i Mødet D. D. ere indgaaede paa, kunne vi ikke unddrage os den Pligt at udtale, at det ikke har været uden Betænkelse med Hensyn til vor Byes økonomiske Fremtid, at vi have vedtaget denne Overenskomst. Byen har allerede bundet c.

1,000,000 Kr. i militære Bygninger for Rytteriet og Fodfolket og vi se med Ængstelse den Tid i Møde, da Krigsforhold kunde gjøre det nødvendigt for Ministeriet for kortere eller længere Tid at træffe Garnisonen bort herfra. Forøge vi nu Byens Gjæld med over $\frac{1}{2}$ Million vil Forrentning og Amortisation af den laante Kapital blive saa stor, at selv en kortere Tids Hjærnhelse af Garnisonen meget vilde forøge Stattebyrden, naar der ikke kan tilsiges os Erstatning for Tabet af de ordinære Lejeindtægter af de store og kostbare militære Etablissementer. Vi tillade os derfor at udtale den Forventning, at det i Slutningen af Overenskomstens § 10 givne Tilfagn indbefatter virkelig Betryggelse for, at Regjeringen i det givne Tilfælde vil hjælpe Byen ud over de befrygtede finansielle Vanskeligheder".

(Se Møderne den 27de f. M. og den 10de Marts).

³⁰²/₈₀. Fra vedkommende Burderingsmænd fremlagdes Overstjønnsforretning med Henjyn til den Kommune for Aaret 1880 tilkommende Erstatning for Militæretatens Afbenyttelse af de to Græspladser. Ved Skønnet er Godtgjørelsen bestemt til 67 Kr. pr. Td. Land af den store Plads, eller til 2 Kr. mere pr. Td. Land end efter den første Forretning, hvorimod den lille Plads uforandret er sat til 110 Kr. pr. Td. Land.

Byraadet besluttede at tilbagefende Sagen til Indenrigsministeriet.

³³/₈₁. Til som kritiske Revisorer at gennemgaa Havnekasens Regnskab for 1880 valgtes Meden og Stampe. (Se Mødet den 24de Marts).

⁴⁵/₈₁. Indfarteringsregnskabet for 2det Halvaar 1880 blev approberet til Indsendelsen til Ministeriet. (Se Mødet den 14de Juli).

Mødet den 3. Marts.

— Der fremlagdes Kommunikation af en Skrivelse af 12. f. M., hvori Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet meddeler, at da det har modtaget Underretning om, at Trompeter Becker ikke ser sig i Stand til at gjøre Brug af den ham af Ministeriet tilstaaede Understøttelse til hans Søns Anbringelse i en Abnormanstalt, som han angiver, navnlig fordi den ham af Aarhus Kommune i samme Djemed tilfagte Hjælp vil blive betragtet som fattigunderstøttelse, maa den nævnte Understøttelse betragtes som bortfalden. (Se Mødet den 13. December f. A.)

Man besluttede at indhente Fattigudvalgets Erklæring med Hensyn til om den omhandlede Hjælp fra Kommunens Side burde betragtes som Fattighjælp. (Se Mødet den 31. dennes.)

¹⁹⁷/₇₈ Kfr. ¹²⁶/₇₃. Paa Foranledning af Byraadets Anmodning i Mødet den 16. December f. A. forelaa fra Aareguleringsudvalget Indstilling om, hvorledes vedkommende private Grundejere skulde udrede de dem paaliggende Andele af Udgifterne til Stenbølærket paa den søndre Side af Aaen.

Byraadet billigede Udvalgets Forslag, hvorefter

Ejeren af Nr. 51, 53, Garver Flach med 2305 Kr. 89 Øre.

do. 55, Skipper L. B. Jensen 395 — 66 —

do. 15, Dines Møller eller Estermand 1879 — 25 —

aarlig afkræves en Femtedel overensstemmende med den af dem afgivne skriftlige Erklæring;

Ejeren af Nr. 45, nu R. Frederiksen med 814 Kr. 98 Øre.

do. 49, Fiskehandler Corßen 469 — 81 —

do. 57, Styrmand Petersen 294 — 35 —

do. 59, Skibsfører Petersen 322 — 15 —

do. 61, M. P. Hansen 367 — 86 —

do. 65, Snekker Lorentzen 337 — 18 —

do. 69, J. Jensen 349 — 64 —

do. 75, nu Maaler Nielsen 398 — 86 —

do. 79, Skipper Sørensen 521 — 26 —

do. 81, Maler Rjærby 365 — 62 —

do. 83, Skipper Andersen 885 — 29 —

do. 87, Seilmager Bøhrs Arvinger... 605 — 64 —

gives Genstand saaledes, at de aarlig afbetale en Tiendedel, imod at de udstede Deklaration om Gjælden, der tinglyses som Behæftelse paa de vedkommende Ejendomme;

Ejeren af Nr. 33 og Fissergude Nr. 1, Dissen=

bergs Enke 1527 Kr. 69 Øre.

do. 39, Madame Mikkelsen 696 — 73 —

do. 43, Madame Topp 370 — 73 —

do. 47, Snekker Wichmann 1022 — 72 —

do. 63, Madame Sperling 367 — 86 —

do. 67, M. P. Andersen 306 — 49 —

do. 71, Skomager Kraiberg 367 — 86 —

do. 73, R. Rasmussen 404 — 93 —

do. 77, Madame Nielsen 465 — 98 —

do. 85, Enken Margr. Petersen .. 735 — 40 —

Gjeren af Nr. 9, Organist Holms Enke..... 869 Kr. 31 Dre,
 do. 11, Stigaards Enke 939 — 62 —
 bevilges Genstand i 15 Aar med Summens afdragsvise Betaling,
 mod at de ligeledes udstede tinglæste Deklarationer. For de 7 En-
 kers Vedkommende kan Afdrag endog helt bortfalde, naar de meddele
 Deklaration for, at hele Gjælden er forfalden til Betaling ved Døds-
 fald eller Gjerfiste. — Byraadet tilføjede foranstaaende, at 1ste Af-
 drag erlægges i førstkommande Juni Termin for Halvaaret fra 11te
 Decbr. 1880 at regne.

²⁸³/₈₀. Paa Foranledning af en fra Amtet modtagen Skri-
 velse af 25de f. M. valgtes Kjer og Skovby til som Delegerede
 paa Byraadets Vegne at forhandle med vedkommende Amtsrads-
 udvalg om Størrelsen af det Bidrag, som Landdistriktet „Aarhus
 Mølle“ i Aarene 1881—83 skal udrede til Kommunens Skole- og
 Fattigvæsen. (Se Mødet den 11te Noobr. f. A. og herefter den
 29de Septbr.)

¹⁴/₈₁. Fra Amtet var modtaget Kommunikation af en Skri-
 velse af 19de f. M., hvori Indenrigsministeriet forlanger sig By-
 raadets Erklæring meddelt med Hensyn til, at Ministeriets Samtykke
 ikke ses at være erhvervet til det i Mødet den 20de Januar om-
 meldte Magelæg imellem nogle Skjelarealer af Garnisonsyhgehusets
 og Skomager J. C. Josephsens Grundstykker.

Da Byraadet maatte anse det rettest, at formelige Magelægs-
 dokumenter oprettes, besluttede man at lade Ræmneren foranstalte
 det i saa Henseende videre fornødne. (Se Mødet den 7de April.)

⁴⁰/₈₁. Efter Forslag af Skoleudvalget besluttede Byraadet at
 indstille de exam. Lærereinder Sophie Hovgaard og Hansine
 Tørsleff og Timelærereinderne Ulrika Spiller og Flora
 Thilker hver som den første af henholdsvis 3 Ansøgerinder til at
 erholde Konstitution paa 1 Aar fra den 1ste April næstkommande at
 regne i de ved Kirke- og Undervisningsministeriets Resolution af
 17de Novbr. f. A. oprettede 4 ny Lærerindepoter ved Kommunens
 Skolevæsen. (Se Mødet den 17de ds.)

⁴¹/₈₁. Et af Gasværksudvalget fremjendt Andragende fra
 Gasmeester E. Petersen om Lønningsforbedring bleo henvist til
 næstkommande Budgetbehandling.

⁴³/₈₁. Efter Andragende fra vedkommende tilstødende Grund-
 ejere besluttede Byraadet overensstemmende med Brolægningsudvalgets
 Indstilling at lade Kloafledningen under Halls Vej ud for Jstebgade
 omlægge med Rør af større Dimensioner end de nuværende, der ere

utilstræffelige, navnlig i Tilfælde af stærkt Regnskyl. Udgiften er anslaaet til 110 Kr.

⁴⁴/₈₁. Fra vedkommende Kirkeværge forelaa Andragende om, at Byraadet vilde overtage den Domkirken tilhørende Kloakledning fra Kirken til Havet til fremtidig Vedligeholdelse paa Kommunens Begne.

Man besluttede at høre Brolægningsudvalget, navnlig for at erfare, om Ledningen trænger til nogen og da hvilken Istandsættelse, forinden Overtagelsen finder Sted. (Se Mødet den 7de April.)

⁴⁶/₈₁. Et fra Byens Patrouillebetjente fremkommet Andragende om Lønningsforbedring kunde Byraadet ikke for Tiden bevilge.

Det skal dog allerede her bemærkes, at Patrouillebetjentene paa fornøjet Andragende bleve tilstaaede Lønningsforhøjelse under Budgetbehandlingen for 1882.

⁴⁷/₈₁. Efter derom fra Arkivudvalget fremkommen Begjæring besluttede man at stille det paa Konto XVIII 13 i Budgettel for 1881 bevilgede Beløb af 100 Kr. til Raadighed for Udvalget med Hensyn til de i indeværende Aar foretagne Arbejder til Arkivets Ordning.

⁴⁸/₈₁. Paa Foranledning af Udvalget for Bygninger og Inventar, der havde ønsket at modtage Byraadets Afgjørelse af, under hvilket Udvalg Tilhøret med de offentlige Bisfoirs skulde henhøre, besluttede man at overdrage det til Brolægningsudvalget fremtidig at drage Omsorg for Renholdelsen og Vedligeholdelsen af disse Indretninger. (Se Mødet den 7de April.)

⁵⁰/₈₁. Da Rådmand F. W. Høyer havde anmeldt at ville ombygge den ham tilhørende Gaard, Matr.-Nr. 738 i Borgporten, havde Bygningskommissionen indstillet, at der skulde søges erhvervet et passende Areal til Udvidelse af den paa dette Sted temmelig snævre Gade, i hvilken Anledning der blev nedsat et Udvalg, bestaaende af C. Rjer, Skovby og Guld, til at forhandle med Ejeren om Sagen. (Se næste Møde.)

Mødet den 10. Marts.

¹⁵¹/₇₈. Fra Amtet var modtaget Kommunikation af en Skrivelse af 26de f. M., hvori Justitsministeriet i Anledning af den i Byraadets Møde den 7de August 1879 vedtagne Indstilling angaaende Afgivelsen af nogle Arealer af Hospitalets Grund til Udvidelse af Gaderne deromkring bifalder, at der afstaaes saa megen Grund af

Hospitalshaven efter den paa det indsendte Rids med a—b—c angivne Linie til Udvidelse af Hospitalsgyden, at denne erholder en Bredde af 10 Alen, dog saaledes, at Hospitalsgydens vestre Side gjøres paralel med Pensionærfløjens østre Side, og at den Hospitalet tilkommende Erstatning fastsættes paa Grundlag af en ny ved uwillige inden Retten udmeldte Mænd foretagen Burderingsforretning, samt at der uden Bederlag afgives til Udvidelse af Tangen og Klostergade den smalle Jordstrimmel, der fremkommer, naar Hegnsmuren mod disse Gader, der for Tiden bøger en Del ud ad; gjøres lige efter den paa fornævnte Rids angivne Linie.

I Forbindelse hermed meddeler Ministeriet, at da Stiftsøvrigheden i Skrivelse af 27de Novbr. 1879 har udtalt, at den af Byraadet antydede eventuelle Udvidelse af Hospitalets Have med det mellem Hegnsmuren og Trappen til Sakristiet værende Hjørne af Frue Kirkeplads vil være af Betydning for Hospitalet, har Ministeriet angaaende denne Sag brevvevlet med Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, der har erklæret, at der ikke fra sammes Side er noget at erindre imod, at det nævnte Hjørne afstaaes til Hospitalet uden Bederlag, paa Vilkaar, at der ikke ved Hospitalsmurens Forbindelse med Kirkens Trappe dannes nogen Krog, der kan misbruges til Urenlighed, og med det Forbehold, at Frue Kirke beholder Ret til paa det afstaaede Areal at anbringe Stillads til mulige Reparationer ved Sakristiet. (Se Mødet den 5te Maj.)

^{298/80.} Fra Chefen for Forplejningskorpset fremlagdes følgende Skrivelse af 4de ds., saalydende:

„Det ærede Byraad underrettes herved om, at jeg den 28de f. M. har paa Krigsbestyrelsens Vegne underskrevet den mig tilstillede Overenskomst angaaende Byggearbejder for en Artilleriasdeling og et Detachement af Trænasdelingen, som under 24de f. M. er underskrevet af Raadet og fremsendt med en Skrivelse af samme Dato, stilet til Krigsministeriet. Overenskomsten og Byraadets Ledsagelseskrivelse ere dernæst tilstillede Ministeriet. Gjenparten har jeg tilbageholdt, for at jeg til sin Tid, naar den har faaet Krigsministeriets og Indenrigsministeriets Approbationspaategning, kan bekræfte Gjenparten ogjaa af denne Paategning og dernæst tilstille Byraadet Afskrevet.“

(Se Mødet den 24de ds.)

^{317/80.} Den fra Mødet den 17de f. M. henstaaende Sag om en Omordning af Jordemodervæsenet blev efter Udvalgets Be-

gjæring paa Grund af senere fremkomne Oplysninger paany udsat til den 17de ds.

³²²/₈₀. Efter Indstilling af Decisionsudvalget efterbevilgede Byraadet følgende Overskridelser i Kommunens Regnskab for 1879, nemlig:

paa Konto V. 1. d. 2.: til Politistationen	124 Kr. 71 Øre,
„ — X. 2.: Bortkjørsel af Sne og Is fra offentlige Pladser	221 — 98 —
„ — XVIII. 30.: Udgifter i Anledning af Gasværkets Erhvervelse	848 — 92 —
„ samme Konto: til forfjælligt	1248 — 66 —

¹⁶/₈₁. Fra Markudvalget forelaa den sædvanlige aarlige Indberetning om Høstens Udsalb i 1880, hvilken det vedtoges at indsende til det statistiske Bureau.

⁵⁰/₈₁. Efter at have hørt det i forrige Møde nedsatte Udvalg, bemyndigede man samme til at slutte Overenskomst med Købmand F. W. Høyer om Indrykning af Byggelinien paa den ham tilhørende Ejendom i Borgporten, saaledes som det nærmere er vist paa et under Sagen tilstedeværende Situationskort, mod en Betaling af 2000 Kr. for saa vidt angaar den Del af Ejendommen, der har lidt Brandskade og som derfor strax skal ombygges, og 1000 Kroner for den øvrige Dels Vedkommende, naar denne ombygges, som dog maa ske inden Forløbet af 5 Aar. (Se næste Møde.)

⁵⁴/₈₁. Efter Indstilling af Skoleudvalget, som oplyser, at der paa Grund af den skete Oprettelse af 4 ny Lærerindeembeder fra den 1ste April d. A. bliver 13 Lærere embeder paa ældst Gage ved Kommunens Skolevæsen i Stedet for som nu 11, besluttede Byraadet at lade det paa Grund heraf endvidere fornødne Beløb til Lærerpersonalets Lønning udrede af Kommunens Kasse, hvilket fordeles saaledes, at Lærer A. Müller tillægges 200 Kr., hvorefter han erholder fuld ældst Lønning med 600 Kr., hvorimod det ham tilstaaede midlertidige Tillæg af 100 Kr. fra samme Tid bortfalder, og at Lærerindeerne E. Rors og E. Møller hver tillægges 100 Kr., saaledes at deres Pengeløn bliver 300 Kr., foruden at der endvidere gives dem et Tillæg af 150 Kr. til Husleje og 2 Favne Brænde, altsaa hver ialt 300 Kr. i Husleje og Brænde.

⁵⁵/₈₁. Til at repræsentere Kommunen paa en til den 16de dennes berammet Generalforsamling i Aarhus—Nymgaard-Jernbaneselskabet, ved hvilken der vil være at tage Beslutning om Banens Salg til Staten, valgtes Esmann, E. Rier og A. Langballe,

idet man derhos udtalte, at man maatte gaa ud fra, at Kommunerne vilde blive stillede lige med de private Aktionærer i Henseende til Delagtigheden i den af Staten tilbudte Kjøbesum. (Se næste Møde.)

⁶¹/₈₁. Efter Indstilling af Skoleudvalget bevilgede Byraadet, at et Beløb af 200 Kroner, som ere blevne indbragne ved Lærer E. Meyers Ansættelse som Overlærer ved Søndre Bysskole og ved Lærer A. Müllers Oprykning paa ældst Lærersløn, tildeles Lærerne L. Sørensen og E. Gundersen hver med Halvdelen.

⁶²/₈₁. Da det paa Grund af den forandrede Hærorganisation vil være nødvendigt at skaffe Plads paa Fodfolkskaseren til den ved 8de Regiment nu ansatte 3die Bøssjemager, besluttede Byraadet efter Indkvarteringskommissionens derom foreliggende Forslag at afgive den Lejlighed i Bøssjemagerbygningen, som for Tiden behøves af Depôtsergenten, til Brug for den nævnte Bestillingsmand og at lade Værksted indrette for ham i Kælderen. De til Udførelsen af denne Foranstaltning nødvendige Udgifter, der af Bygningsinspektøren ere anslaaede til 200 Kr., ville være at afholde af Indtægtskonto IX for indeværende Aar.

⁶³/₈₁. Efter Indstilling af Fattigudvalget vedtog Byraadet som tidligere (se Møderne den 5te Februar og 22de April f. A.) faa ogsaa for Finantsaaret 1881—82 at tilstaa Cigarmager M. E. Grouleff, der nu har taget Ophold i Kjøbenhavn, Hjælp til hans aandsfrøge Søn Carl Grouleffs fortsatte Ophold paa Ibotanstalten paa gl. Bassehus, bestaaende af Halvdelen af den hele dermed forbundne Udgift, i hvilket Djemed Kommunen i Fjor har udredet et Beløb af ialt 194 Kroner.

I et samme Dag af Byraadets valgte Medlemmer afholdt Møde med Esmann som valgt Formand blev Kommuneregnskabet for 1879 decideret.

Mødet den 17. Marts.

²³/₈₀. Som Svar paa den i Mødet den 20de Febr. f. A. indgivne Forespørgsel om Reglerne for Udredelse af Kirkebidrag af midlertidig fraværende Menighedsmedlemmer forelaa fra Stiftsøvrigheden Kommunikation af følgende Skrivelse fra Kirke- og Undervisningsministeriet af 7de ds., jaalydende:

„I Anledning af det med Hr. Stiftamtmandens og Deres Højærværdigheds behagelige Skrivelse af 30te April f. A. hertil

indkomne Andragende, hvori Aarhus Byraad forespørger, hvorvidt et Medlem af Aarhus Domfogns Menighed i Genhold til Lov af 26de Maj 1868 § 26 er berettiget til at fordrø en forholdsmæssig Afkortning i det ham i Medfør af Ministeriets Skrivelse af 17de August 1876 paalignede Bidrag til Domkirken, fordi han i et Tidrum af ikke under 4 Maaneder af Aaret tager midlertidigt Ophold i en Landkommune, skulde Ministeriet tjenstligt melde til behagelig Efterretning og videre Bekendtgørelse, at det ikke antager, at der tilkommer den paagjældende nogen Redfættelse i den ham paalignede Afgift til Domkirken af den ansførte Grund."

Toges til Efterretning, idet Resolutionen vil være at meddele saavel Ræmneren som Sagfører Thorsen, der ved sine Foreskillinger til Ræmneren har rejst denne Sag.

^{317/80}. Ved fornyet Behandling af den senest fra forrige Møde udfatte Sag om en forandret Ordning af Kommunens Forde-
modervæsen blev det med 9 Stemmer imod 7 vedtaget at fastholde det af Udvalget for den ny Organisation foreslaaede Grundlag, hvorefter Udvalget anmodes om at fremkomme med Udkast til en Indstilling i Sagen. (Se næste Møde.)

^{40/81}. Fra Formanden i Skoledirektionen fremlagdes en Skrivelse af 14de ds., hvorefter den i Mødet den 3die d. M. foretagne Indstilling om Besættelsen af de 4 ny Lærerindeposter ved Kommunens Skolevæsen er tagen til Følge, saa at Lærerindeerne ere blevne opførte paa Anciennitetslisten i følgende Orden: S. Hovgaard, H. Tørsleff, U. Spiller og F. Thilker.

^{50/81}. Fra Rådmand F. W. Hoyer forelaa en Skrivelse af 15de ds., hvori han antager vedkommende Udvalgs paa Grundlag af Byraadets Beslutning i forrige Møde fremsatte Forslag om Indrykning af Byggelinien paa hans Ejendom i Borgporten, idet han dog foruden det tilbudte Pengevederlag endvidere betinger sig, at Byraadet skal skaffe ham den fornødne Byggedispenation, for saa vidt han skulde behøve sig til at opføre et 3 Etages Forhus, samt yderligere forbeholder sig, at Udgifterne til Fortovets Omlægning med tilhørende Forlængelse af Vand-, Gas- og Kloaker blive ham uvedkommende. Fristen for Indrykningen af det østre (ubesfabigede) Gjørne af Bygningen fastsætter han til 6 Aar fra April Maaned d. A. at regne, hvilken Frist dog ikke gjælder for hans Bo eller Arvinger, saafremt han forinden skulde afgaa ved Døden.

I Genhold til Udvalgets Anbefaling besluttede Byraadet at

antage Hr. Høyers foreliggende Tilbud, idet man dog kun kunde love ham efter de da befundne Omstændigheder at ville anbefale et Andragende fra ham om den fornødne Byggebidspensation, naar et faadant Andragende blev indgivet.

^{55/81}. Fra det i forrige Møde nedsatte Udvalg afslagdes Beretning om, hvad der var passeret paa den i Gaar afholdte Generalforsamling af Aktionærer i Aarhus—Nyomgaard-Jernbaneselskab.

^{67/81}. Fra Aarhus Kjøbstads Skifteret forelaa en Skrivelse af 16de ds., hvori Byraadet anmodes om at overtage Bestyrelsen og Uddelingen af et af nu afdøde fhv. Institutbestyrerinde Petrea Schmidt ved Testamente oprettet Legat for Lærerinder, benævnet „Petrea Schmidts Lærerinde-Legat“, til hvilket der ved Opgjørelse af Testatrices Dødsbo er ublagt en Kapital af 4357 Kr. 11 Øre, bestaaende af 21 Stkr. kgl. Statsobligationer af paalydende Værdi 4400 Kr. med vedhængende Renter 20 Kr. samt i rede Penge 3 Kr. 11 Øre. Fundats for Legatet, som til Dels er udarbejdet under Medvirkning af Legatudvalget, samt den derpaa erhvervede kgl. Stadsfæstelse medfulgte Skifterettens Skrivelse.

Byraadet besluttede at modtage dette Legat til fremtidig Bestyrelse og Uddeling og anmodede Legatudvalget om at varetage det fornødne i saa Henseende.

Fundatsen og Stadsfæstelsen ere optagne i Tillægget.

— Til Skuemeester ved frivillige Evendeprøver i Skrædderhaandværket valgtes Skræddermester Bendixen.

Mødet den 24. Marts.

— Borgmesterens Sygdomsforfald indtoges Forsædet af Kammeraad Esmann.

— De i Anledning af Valglisterne til Folketinget og Landstinget for 18^{81/82} indkomne Klager blevne afgjorte.

— Formanden meddelte, at han fra Aarhus Kommandantsskab havde modtaget følgende Skrivelse af 22de dennes til Byraadet, faalydende:

„Under Gaars Dato har Generalkommandoen tilskrevet Kommandantsskabet, at Krigsministeriet under 18de ds. har resolveret som følger:

„„Ministeriet har i Genhold til § 8 af Lov af 25de Juli f. A. om Tillæg til Lov om Hærens Ordning af 6te

Juli 1867, samt med Hans Majestæt Kongens allerhøjeste Villigelse bestemt, at 3die Feltartilleriasdeling med et Detachement af Trænsdelingen bestaaende af:

- 1 Sergent,
- 4 Trænsoldater og
- 4 Heste,

i den første Halvdel af April Maaned d. A. midlertidig skal forlægges til Aarhus for der at indkvarteres efter Reglerne i Forordningen af 15. November 1816 med tilhørende senere Bestemmelser. Afdelingen skal medføre til Aarhus, foruden den tjenstgjørende Styrke af Officerer, Underofficerer, Mandskab og Heste, endvidere:

For hvert Liniebatteri:

- 8 Feltkanoner af Model 1876 med Tilbehør,
- 8 Ammunitionsvogne,
- 3 Batterivogne, Skudforraad, Betjeningsstøj, Hestetøj, Redskaber m. m.

For Detachementet af Trænsdelingen:

- 2 Trænvogne med Seletøj.

For Afdelingen i det hele:

- 1, samtlige de den tildelte Overmunderingsfager, Rædertøjforter, Armaturgjenstande og Inventariesager;
- 2, fornødent Døvelsesmateriel og løs Ammunition.““

Hvilket herved meddeles Aarhus Byraad til Efterretning, for at foreløbige Forberedelser kunne træffes med Hensyn til Afdelingens Indkvartering.“

Blev overgivet til videre Foranstaltning af Indkvarteringskommissionen. (Sfr. Sagen Nr. ²⁹⁸/₈₀ senest i Mødet den 10de dennes).

I Forbindelse med foranstaaende meddeltes derhos, at 2den Generalkommandointendantur under D. D. har tilskrevet Byraadet saaledes:

„Krigsministeriet har under 21. dennes tilskrevet Forplejningskorpsen saaledes:

„I Følge Krigsministeriets derom nedlagte allerunderdanigste Forestilling har Hs. Maj. Kongen under 18. ds. allerhøjest resolveret, at den i § 8 af Lov af 25. Juli f. A. om Tillæg til Lov om Hærens Ordning af 6. Juli 1867 omhandlede Feltartilleriasdeling samt et Detachement af Træn-

afdelingen i den første Halvdel af April Maaned skulle forlægges til Aarhus for der at indkvarteres efter Reglerne i Forordningen af 15. November 1816 med tilhørende senere Bestemmelser.

Den Styrke af Mandstab og Heste, hvormed de nævnte Afdelinger kunne paaregnes at ville afgaa til bemeldte Garnisonssted, vil udgjøre:

Bed 3die Artilleriafdeling:

12 Officerer, 3 Stabssergenter, 4 Owersergenter, 7 Sergenter, 6 Korporaler, 13 Underkorporaler, 18 Konstabler, 27 Trænkonstabler, 1 Trompeter af 1. Klasse, 3 Trompetere af 2. Klasse, 2 Trompetere af 3. Klasse, 1 Mechaniker, 1 Sadelmager, 1 Beslagsmed, 2 Hestepassere.

Bed Detachementet af Trænafdelingen:

1 Sergent, 4 Trænsoldater.

Af dette Personale af Underklasserne ere følgende giste:

2 Stabssergenter, 2 à 3 Owersergenter, 2 à 3 Sergenter, 1 Trompeter af 1. Klasse, 1 Trompeter af 2. Klasse, 1 Sadelmager, 1 Beslagsmed og muligvis 1 Mechaniker.

Senere vil der kunne paaregnes ansat ved Artilleriafdelingen: 1 Læge, 1 Dyrlæge og Personale af Forplejningskorpset.

Den Styrke af Heste, hvormed de tvende nævnte Afdelinger ville afgaa, udgjør ialt 7 Officersheste og 91 Stamheste.

Ved herom at meddele Forplejningskorpset Underretning skal Ministeriet anmode Korpset om at træffe Foranstaltning til Tilvejebringelsen af de for den ovennævnte forøgede Indkvartering i Aarhus fornødne Lokalteter m. v."

Ved at meddele foranstaaende anmoder Generalkommandointendanturen det ærede Byraad om snarest muligt at træffe Foranstaltning til Forholdenes Ordning."

Endelig skal det bemærkes, at Byraadet under 28de f. M. fra Amtet modtog en Kommunikation af Indenrigsministeriets Skrivelse af 22de næstforud, der indeholdt Meddelelse om samme Gjenstand.

^{317/80.} I Genhold til den i forrige Møde fremsatte Opfordring forelagde vedkommende Udvalg Forslag til en Skrivelse til Amtet angaaende en ny Ordning af Kommunens Jordmodervæsen.

Man vedtog at henholde sig til det foreliggende Udkaft, hvorefter Amtet under 25de dennes blev tilskrevet saa lydende:

„Efter at Byraadet under 18. December f. A. i Henhold til en Indstilling derom fra Fattigudvalget, havde andraget om, at den herværende Distriktsjordemoder paa Grund af Alder maatte tilbeles Afsted og en anden ansættes i hendes Sted, kom Sagen tilbage til Byraadet med de af Stiftamtet indhentede Erklæringer fra Stadslægen og Fysikus og med Stiftamtets Opfordring under 14. Januar d. A. til at erklære sig over det saaledes fremkomne. Byraadet har i den Anledning ladet Sagen behandle af et Udvalg og har underkastet den gjentagne Forhandlinger.

Under de Forhandlinger, som saaledes i Byraadet angaaende ere førte, har det været under Overvejelse, om det maatte anses rettest at bibeholde Distriktsjordemoder-Institutionen, eller om det ikke hellere maatte foretrækkes at ordne Jordemoder-væsenet for de mindre bemidlede Klassers Vedkommende saaledes, at der ikke længere ansættes Distriktsjordemødre, men at der ved private Overenskomster søgtes Afford med de privat praktiserende Jordemødre om Betjening af de Fattige for en Betaling, som i saa Fald direkte skulde udbetales af Kommunens Kasse. Af forskjellige Grunde og særlig af Hensyn til de i den bestaaende Lovgivning foreskrevne Regler har Byraadet imidlertid ikke anset sig berettiget til at fravige Distriktsjordemoder-Institutionen; men samtidig dermed har ogsaa den Anskuelse gjort sig gjældende, at naar der virkelig, som i Lovgivningen forudsat som Kommunens uafviselige Pligt, skulde sikres de mindre bemidlede Klasser en Betjening for den foreskrevne lave tarmæssige Betaling, vilde én Distriktsjordemoder ikke kunne fyldestgøre Behovet, men at der efter Byens Udstrækning og Størrelse passende fremtidig kunde være 3, fordelte én med Forpligtelse til at bo i Byens nordre Del, én med Forpligtelse til at bo inde i Hjertet af Byen og endelig én i den ny indlemmede Del, paa Frederiksbjerg. Dog burde det formentlig gøres dem alle tre til Pligt, uanset hvor de boede, at betjene de fødende ogsaa i de andre Dele af Byen.

Den, der skulde bo i den nordre Del af Byen, burde efter Byraadets Anskuelse ikke bo sydligere end det Punkt, hvor Gaderne Paradisgade, Nørregade og Bejen bag om Byen støde

Sammen; den, der skulde bo i Byens Centrum, paa Nagade, Tissergade eller de nærmeste Gader deromkring; og den, der skulde bo paa Frederiksberg, indenfor det Komplex af Huse, der begrænses af M. P. Bruunsgade, Banegaardsvejen fra Bruunsgade til Frederiksalles, Frederiksalles fra Banegaardsvejen til Vejen forbi Arbejderboligerne, denne herfra og til Baldemarsgade og Baldemarsgaden herfra og til hvor Jernbanens Terræn naaer.

Naar Kommunen imidlertid saaledes bringer pekuniære Offre for at faa en efter Forholdene formentlig tilfredsstillende Ordning frem, tør det paa den anden Side forventes, at der heller ikke stilles større Fordringer til Byen i saa Henseende end høist fornødent. Saavidt Byraadet af de foreskrevne Regler ser, vilde disse tre Bestillinger kunne lønnes, den ene med fuld Distriktsjordemødre Lønning og Emolumenter, og de to andre med en ringere Lønning som Reserveredistriktsjordemødre. Byraadet har imidlertid anset det rettest, om de alle tre fik lige Bederlag, og har efter samtlige her paa Stedet værende Forhold anset en særlig Løn af 200 Kr. til hver for passende, saaledes at der derunder indbefattes baade Løn, Godtgjørelse for Brændsel, Græsning af en Ko og Huslejhjælp, og uden at der ved Siden deraf gives Jordemødrene nogen tilfiktet Udgang til Alders-tillæg. Foruden de tre Lønninger, hver paa 200 Kr., vilde Kommunen altsaa kun have at udrede en Betaling af 2 Kr. for hver Forretning, den offentlige ansatte Jordemoder foretager hos Familier, der nyde Understøttelse af Fattigvæsenet, og den i Reglement af 21. November 1810 § 18 hjemlede Udgift til Redskaber, der anses fornødne til Jordemødrenes Bestilling.

Byraadet tillader sig at indstille disse Regler til fornøden højere Approbation, idet man dog formener, at det vilde være saare ønskeligt, om man, forinden Ordningen endelig blev flaaet fast, først fik Erfaring for, at den i alle Retninger svarede til Forventningerne. Det forventes derfor, at Stiftamtet vil tillade, at de tre Jordemødre, som nu ansættes, konstitueres i de første to eller tre Aar, for at det da forinden Udløbet af dette Tidsrum kan komme under fornyet Overvejelse, hvorledes Sagen endelig skal ordnes.

Til den afgaaende Jordemoder, Madame Woel, har Byraadet fastsat en Pension af 150 Kr. aarlig.

De under 14de Januar d. A. fremsendte Bilag tilbagefendes hermed."

(Se Mødet den 14de Juli).

²⁴/₈₁. Fra det den 10de f. M. nedfatte Udvalg til Drøftelse af Brandkommissionens Forslag til Forandring i Brandvedtægtens § 3 forelaa Indstilling, der undergaves Behandling, men derefter udfattes til næste Møde.

³³/₈₁. Efter at have behandlet de Bemærkninger til Havnekassens Regnskab for 1880, der forelaa fra det i Mødet den 24de f. M. nedfatte kritiske Udvalg, blev Regnskabet forfynet med de sædvanlige Paategninger, hvorefter samme vil være at indsende til Indenrigsministeriet.

⁶⁹/₈₁. Efter Indstilling af Gasværksudvalget vedtog Byraadet at lade en ny 7" Gasledning lægge direkte fra Værket til Lille Torv uden Sidegrene, for derved at opnaa fra Værket at kunne regulere Gasstrykket lige ind til Hjærtet af Byen og paa denne Maade skaffe Torvene, Vestergade og de omliggende Bydele en bedre Belysning end hidtil. Den anslaaede Udgift 7270 Kr. formener Udvalget vil kunne afholdes af Gasværkets Overskud for i Aar.

⁷⁰/₈₁. Da Ejerne af Jordstykket Matr.-Nr. 125 c. af Bygrunden fra Marfelisborg, de Herrer R. og G. Malling, havde begjært Byraadets Resolution for, hvorvidt de vare pligtige til at betale Grundstat af dette Jordstykke, — der i Aaret 1876 blev frataget Ejendommen Matr.-Nr. 125 med en Bredde af 6 Alen for at udvide den her ved Matrifuleringen i 1874 udlagte 14 Alens Vej til 20 Alens Bredde, men for hvilket Indenrigsministeriet ikke har villet indrømme Afgang i Hartforret, forinden samme er blevet overtaget af Kommunen som offentlig Vej, til hvilket der efter Bejudvalgets derom foreliggende Erklæring ikke for Tiden fandtes Anledning, — besluttede man at svare, at den begjærte Fritagelse ikke kunde indrømmes.

⁷²/₈₁. Et af Kunstfyrværker J. W. Kræfting indgivet Andragende om Tilladelse til at afholde Abonnements-Fyrværkerier i „Ris Skov" kunde Byraadet ikke bevilge, men maatte i Overensstemmelse med Skovudvalgets derover afgivne Betænkning have ham henvist til hver enkelt Gang at indhente Skovudvalgets særlige Tilladelse dertil.

⁸⁵/₈₁. Der fremlagdes en Skrivelse af 17de dennes fra Overligningskommissionen, hvori der meddeles Beretning om de af den paa Grund af indgivne Klager i Skatteligningen for indværende Aar foretagne Redjættelser.

Da Byraadet heraf erfarede, at Dampskibsførerne M. Schmidt og H. Larsen aldeles vare blevne fritagne for at udrede Skat til Kommunen, besluttede man at tilskrive Overligningskommissionen med Forespørgsel om, paa hvilke Grunde sammes Kjendelse i saa Henseende hvilede. (Se næste Møde).

Mødet den 31. Marts.

— I Stedet for den ved Døden afgangne Røretmager Frederiksen valgtes Røretmager Chr. Hansen til Skuemester ved frivillige Svendeprøver i Røretmagerhaandværket.

¹³⁰/₈₀. Fra Amtet var fremsendt en Kommunikation af Indenrigsministeriets Skrivelse af 19de ds., hvormed var modtaget den tgl. Stadsfæstelse paa Fundatsen for „Kjøbmand Jens Jensen Schmidts Legat“. (Se Mødet den 21. Oktober s. A.)

Toges til Efterretning.

Fundatsen og Stadsfæstelsen ere optagne i Tillægget.

³¹²/₈₀. Da Bygningskommissionen havde indberettet, at den forgjæves havde tilbudt Marskandiser S. Mikkelsen en til en Pris af 10 à 11 Kr. pr. □. Men Grund svarende Godtgjørelse for Indrykkelsen af den i Mødet den 9de Decbr. s. A. omhandlede Gavt paa Ejendommen Matr.-Nr. 152 til Fiskergydes Udvidelse, besluttede man at lade denne Sag bero.

²⁴/₈₁. Det af vedf. Udvalg i forrige Møde fremsatte Forslag til Forandring i Brandvedtægtens § 3 blev efter paany at være drøftet, vedtaget af Byraadet. (Se Mødet den 28de April.)

⁷³/₈₁. I Genhold til Meddelelse fra Politimesteren om, at Politibetjent af 2den Lønningsklasse i den herværende Politistyrke Christian Hansen er bleven ansat som Politibetjent i Hølstebro, vedtog man at opslaa den derved ledig blevene Politibetjentpost som vakant. (Se Mødet den 11te August.)

⁷⁴/₈₁. Efter Indstilling af 8de Regiment og derover af Gasværksudvalget afgiven Erklæring besluttede man i Betragtning af de oplyste Omstændigheder at approbere, at Gasforbruget i Fodfolkestablisementet i forrige Aar er overskredet med 19,882 Kubikfod, men derhos at lade anbringe en Gasregulator paa Kasernen, hvilken Foranstaltning efter andet Steds fra indhentet Erfaring formenes at være praktisk og besparende.

⁷⁶/₈₁. Da de 4 ny ansatte Lærerinder hver tilkomme 25 Kr. Brændjelsgodtgjørelse for Halvaaret fra 1ste April til 1ste Oktober d. A., men Budgettet ikke omfatter det dertil fornødne Beløb, blev Konto IV. 1. c. efter Skoleudvalgets Indstilling forhøjet fra 2000 Kr. til 2100 Kr.

⁷⁷/₈₁. Efter Indstilling af samme Udvalg bevilgede Byraadet, at den Overlærer C. Meyer oed Søndre Bystole tilstaaede Husleje-godtgjørelse betales ham uden Afkortning for Tiden efter 1ste Januar d. A., i hvilken der er tillagt ham Embedsholig, idet Udvalget havde anført, at en Flytning i Vinterens Hjerte ikke ret vel kunde paalægges ham og han desuden ogsaa var pligtig til at betale Leje af sin Lejlighed til April Flyttedag.

⁸⁰/₈₁. Efter at der fra Indkvarteringskommissionen var modtaget Meddelelse om, hvilke Foranstaltninger der kunde træffes til den forestaaende Indkvartering af 3die Feltartilleriadeeling, bemynbigede man Kommissionen til at foretage ethvert i saa Henseende fornødent Skridt med særligt Henjyn til at tilvejebringe en saa vidt mulig samlet Indkvartering, dog med Forbehold af at Kommissionen forud indhenter Bevilling til enhver derved foranlediget ekstraordinær Udgift. (Se næste Møde.)

⁸¹/₈₁. Efter Indstilling af Brandkommissionen vedtog Byraadet at tilstaa fhv. Slagter C. Andreaesen en Erstatning af 15 Kr. for den Planterne i Haven til hans Ejendom, Gade Nr. 42—44 paa Studsgade, ved Ildbranden den 7de Januar d. A. af Snektermester S. Petersens Ejendom paa Mejlgade tilføjede Skade, hvorimod Godtgjørelse for den ved samme Lejlighed foraarfagede Odelæggelse af Plankeværket samme Steds, der er vurderet til 20 Kr., ikke kunde indrømmes.

⁸⁴/₈₁. Efter Indstilling af Skovudvalget bevilgede Byraadet et Beløb af 200 Kr. til Anskaffelse af en Hædersgave fra Kommunen til Kammerherre, Overførster v. Wimpffen som Erkjendtlighed for den værdifulde Støtte, Kammerherren i det lange Tidrum af de nu forløbne 15 Aar har ydet ved Behandlingen af Riss Skov, og hvorfor han aldrig har villet modtage noget Bederlag.

⁸⁵/₈₁. Som Svar paa den i Medfør af Byraadsbeslutningen i forrige Møde derom fremsatte Forespørgsel forelaa en Skrivelse af 28de dennes fra Overligningskommissionen, hvori det meddeles, at Dampskibsførerne M. Schmidten og H. Larsen i Henhold til Loven af 26de Maj 1868 § 26 ere bleve ansete skattefri i Aarhus Kommune, som ikke havende fast Ophold her.

Man anmodede Esmann om at afgive Erklæring i Sagen.
(Se Mødet den 21de April.)

^{91/81}. I Genhold til det i Mødet den 3die ds. fremsatte Forlangende forelaa fra Fattigudvalget en Skrivelse af 25de ds., hvori samme næst at hævde, at det i sine Skrivelser til Trompeter Væder om Understøttelse til hans aandsvage Barn ikke har udtalt, at denne Hjælp vilde blive betragtet som Fattigunderstøttelse, dog bestemt urgerer, at en saadan Understøttelse i Almindelighed bør have Fattighjælpen's Karakter, hvilket Udvalget nærmere begrunder ved at henvise til den Forrykkelse, som ellers kunde finde Sted med Hensyn til udenbys forsørgelsesberettigede Personers Afgang til at vinde Hjemstedsret her i Kommunen.

I det den foreliggende Skrivelse toges til Efterretning, besluttede Byraadet fremtidig i ethvert foreliggende Tilfælde af denne Art nærmere at afgjøre, om den ydede Understøttelse skulde betragtes som Fattighjælp eller ikke.

^{93/81}. Da Hr. Proprietær Aubert til Vestereng i en Skrivelse af G. D. havde forestillet Byraadet, at han, der har indrettet sin Marks hele Drift paa den af ham lejede Græsningsret til den store Exercerplads, vilde blive brøstholden i det ved Lejemaalets Indgaaelse ikke forudsatte Tilfælde, at Exercerpladsen ogsaa skulde benyttes til Artilleriets Øvelser, og han desaarfag anholdt om at maatte blive indrømmet Erstatning for den Skade, Artilleriet eventuelt vilde forvolde ham, eller i Mangel heraf at han maatte blive fritaget for Lejemaalet fra førstkommande 1ste Oktober at regne, — besluttede man under den forudsatte Eventualitet at indstille til Indenrigsministeriet, at en passende Erstatning indrømmes ham. (Se Mødet den 14de Juli.)

Mødet den 7. April.

Paa dertil given Foranledning vedtog Byraadet i Morgen paa Hans Majestæt Kongens Fødselsdag at tilstille Allerhøjstfamme følgende Lykønskningstelegram:

„Ligeoverfor de mange sørgelige Begivenheder, som i den sidste Tid have maattet berøre Deres Majestæt saa smerteligt, føler Aarhus Byraad en levende Trang til paa denne Festdag at bringe Deres Majestæt vor undersaatlige hjerteligste Hylsning, ledsaget af de varmeste Ønsker om, at det ny Aar, som

begynder i Deres Majestæts for vort elskede Fædreland saa dyrbare Liv, maa blive rigt paa Lykke og Velsignelse for Deres Majestæt, for Hendes Majestæt Dronningen, for Ds. kgl. Højheder Kronprindsen og Kronprindsessen og for alle Medlemmer af det kongelige Hus baade hjemme og ude.

Allerunderdanigst

(Samtlige Underkrifter.)"

Herpaa blev den 9. April modtaget følgende Svartelegram:

„Byraadet i Aarhus.

Hs. Majestæt Kongen har allernaadigst paalagt mig at udtale for Aarhus Byraad, hvor meget Allershøifstamme paa-
stjønner den Følelse af Trost og undersaatlig Hengivenhed for Kongen, som Byraadet har givet Udtryk i sin varme Lyfønftning i Gaarsdagens festlige Anledning.

Tr a p."

— De i Tillægget til forrige Aars Byraadsforhandlinger optagne Indberetninger fra Stadsingeniøren om de Kloaker og Rørledninger, der fandtes her i Byen ved Udgangen af Aaret 1880, om de i samme Aar udførte Arbejder vedrørende Bejvæsenet, Brolægningen og Vandafløbet, samt om Vandværkets Drift i samme Aar bleve afgivne af de respektive Udvalg.

^{4/81}. Fra det i Mødet den 6te Januar d. A. nedsatte Udvalg forelaa følgende Forslag af 4de dennes til Tilvejebringelse af forøgede Skolelokaler for Almueundervisningen, saalydende:

„Den 4de Januar meddelte Udvalget for Skolevæsenet det ærede Byraad, at der ved Udgangen af forrige Aar var indmeldt 1600 Børn i Byfkoerne, der saaledes snart begge ville blive overfyldte, og udtalte Duffet om, at der maatte blive nedfat et Udvalg med det Hverv at overveje, om Kommunen bør stride til Udvidelsen af de bestaaende Skoler eller til Bygningen af en ny. Hertil gav Byraadet sit Samtykke og oalgte Skoleudvalget i Forening med Overlærer Kraiberg og Profurator Langhølle til at fremkomme med Forslag.

Efter at have holdt forskjellige Møder ere vi enstemmig komne til det Resultat, at de to bestaaende Skoler have en saa bekvem — og særlig den søndre — en fortrinlig Beliggenhed, hver i sin Bydel, saa der ikke er nogen rimelig Grund til — under Byens nuværende Udvikling og Bebyggelse — at opføre nye Skolelokaler i den vestre eller østre Del af Byen, men derimod at foretage Udvidelsen ved de bestaaende Skoler, hvilket

selvfølgelig kan ske med langt ringere Beføstninger, end nye Anlæg paa andre Punkter i Byen vilde medføre.

Børnetallet i Byens sydlige Del synes allerede i indeværende Aar at gjøre det særdeles vanskeligt for Søndre Bysskole at kunne optage de Børn, der opnaa den skolepligtige Alder, og vi have derfor først henvendt vor Opmærksomhed paa denne Skole og haft gjentagne Forhandlinger saavel med dens Overlærer som med Arkitekt Puck, der har udarbejdet forskjellige Forslag til Tilbygninger, hvilke vi dog have set os nødsagede til at opgive som forholdsvis altfor kostbare. Selv om man nemlig kunde se bort fra de Ulemper, som en Tilbygning under dens Opførelse vilde medføre for Skolen, og selv om Overlærerens gode Vilje og gode Evner kunde besejre de meget store Vanskeligheder ved Styrelsen af 14—1500 Børn og 30—40 ny ansatte og til Dels endnu uøvede Lærere og Lærerinder, saa vise dog de anstillede Beregninger og Overslag, at saadanne Tilbygninger ville koste usforholdsmæssig meget, idet en Tilbygning med 8 Klasser, der kunde optage c. 550 Børn, vil koste 40,000 Kroner, medens en hel ny Skole til 1000 à 1100 Børn, eller 900 Børn samt en Overlærerbolig, kun vil koste 70,000 Kroner. Dertil kommer, at en saadan Skole dog forhaabentlig for en halv Snæs Aar vil kunne optage Børnene fra Byens sydlige Halvdel, medens Tilbygningen kun for en langt kortere Tid vil kunne afgive de fornødne Rum, og en yderligere Tilbygning vil frembyde meget store Vanskeligheder.

Vi tillade os derfor enstemmig at foreslaa:

- 1) at Byraadet beslutter at opføre en ny Skole paa den til Søndre Bysskole stødende ubebyggede Grund ud mod Alléen, og
- 2) bemyndiger Udvalget til at lade Arkitekt Puck foretage Tegninger og Overslag til en saadan Skolebygning, der skal kunne optage mindst 900 Børn og tillige indeholde en Overlærerbolig.

Vi tillade os at tilføje, at vi — dersom det ærede Byraad giver sit Samtykke til Opsørelsen af ovenomhandlede ny Skole — ville foreslaa, at den ene af de to Skoler udelukkende bliver for Drengene og den anden for Piger, hver med sin Pøgeafdeling.

Endvidere skulle vi oplyse, at Pladsen, der har Façade mod 4 Veje, er saa stor, og at Bygningerne blive lagte saa-

Ledes, at der i Tiden vil kunne opføres en særlig Pøgeskole mellem begge Skolerne, saaledes at Søndre Byfskole da vilde komme til at omfatte en Drengeskole, en Pøgeskole og en Pøgeskole, der tilfammen vilde kunne modtage 2500 à 3000 Børn, uden at der i nogen Maade vil savnes Lys og Sol eller rigelige Gaardsrum og Legepladser, ligesom hver Afdeling faar sine særlige Indgange. Derimod forudsætter den af os her forelagte Plan, at de tidligere paatænkte Tilbygninger til Skolen ud mod Baldemarsgade ikke alene nu bør bortfalde, men ogsaa aldeles opgives.

Endelig skulde vi endnu tilføje, at vi om kort Tid ville fremkomme med et Forslag til en mindre Ombygning af Nordre Byfskole, hvis Overlærerbolig, som bekendt, midlertidig er anvendt til Pøgeskole."

Efter at Sagen var drøftet, blev den udsat til næste Møde.

¹⁴/₈₁. Et af Ræmneren fremsendt Udkast til en Magelægs-kontrakt imellem Kommunen og Skomager J. E. Josephsen om nogle Skjelarealer af Josephsens og Garnisonsfygehusets Grunde blev underkrevet. (Se Møderne den 3die Marts og 19de Maj.)

⁴⁴/₈₁. Da Brolægningsudvalget i Genhold til den i Mødet den 3die f. M. fremsatte Forespørgsel havde erklæret, at Domkirkeens Kloak ud til Havet trænger til Afstandsættelse, forinden den bør overtages af Kommunen, besluttede man at tilskrive vedkommende Kirkeinspektion for at erfare, om samme agter selv at lade Arbejdet udføre eller vil overlade dette til Kommunen mod Refusion af de dermed forbundne Udgifter, der ere anslaaede til 250 Kroner. (Se Mødet den 12te Maj.)

⁴⁸/₈₁. I det Brolægningsudvalget i en Skrivelse af 31te f. M. i Anledning af Byraadets Beslutning af 3die f. M. havde henledet Opmærksomheden paa, at Renholdelsen af de offentlige Bissoirs henhører under den offentlige Renovation og derfor forterer under Politiets særlige Kontrol (Byraadsforhandlingerne for 1875, Tillæg, Side 92—95), indstillede det tillige, at der paa Konto XVIII. 14. a. bevilges et Beløb af 60 Kr. til Vedligeholdelsesarbejder ved Bissoirerne i indeværende Aar. Derhos havde Udvalget foreslaaet, at det forbydes at benytte disse Indretninger til Opslag af Plakater m. v.

Byraadet gav den forlangte Bevilling og bemyndigede derhos Udvalget til at træffe Foranstaltninger i den af samme foreslaaede Retning.

⁸⁰/₈₁. Paa Forslag af Indkvarteringskommissionen (se forrige Møde) billigede Byraadet, at det Statsraad M. P. Bruun tilhørende f. f. „Sufferhus“, der tidligere har været benyttet til Kaserne, for et Tidsrum af 3 Aar lejes mod en aarlig Sum af 3300 Kr. (hvori dog afgaar 600 Kr. til den aarlige Bedligeholdelse) til Brug ved Artilleriets Indkvartering; at der paa den til samme hørende Grund for en Sam af 13,000 Kr. opføres en Feltstald af Planke og Brædder paa en muret Fod, samt at det fornødne Inventarium anskaffes til Montering af denne Kaserne og Stald.

⁹⁴/₈₁. Efter Andragende af Lærer N. D. Sørensen bevilgede man ham i Lighed med tidligere Aar en Understøttelse af 200 Kr. paa Konto XVIII. 29. til Udgivelse af en „Aarhus Beviser for 1881“.

⁹⁵/₈₁. Et fra Brolægningsudvalget fremkommet Forslag om Høspitalbygningens Ombrolægning samtidig med dens forestaaende Udvikelse ved den dertil af Høspitalet afstaaede Grund blev overgivet Radsudvalget til Erklæring med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorledes Udgiften: 1600 Kr., skal tilvejebringes. (Se Mødet den 28de April.)

¹⁰⁰/₈₁. Et fra Hotelejer Carl Larjen til Erklæring fremkommet Andragende om Dispensation fra Byggelovens § 21 med Hensyn til en 3die Etage, der agtes paabygget den til hans Ejendom „Hôtel Royal“ hørende Fløj ud imod Rosensgade og Bispegade, blev udsat til Mødet den 28de April.

¹⁰¹/₈₁. Da Aarstiden havde forhindret nogle Efterarbejder, hvis Udgift falder ind under Regnskabet for 1880, bleve de i saa Henseende disponible Beløb, nemlig paa Konto VIII. 2 b. 50 Kr. og paa Indtægtskonto IX. 150 Kr., efter Indstilling af Brolægningsudvalget overførte til Budgettet for indværende Aar for at anvendes til Efterfødsning paa Bolden og i Møllestien samt til Dækning af nogle for vedkommende Entreprenør tilbageholdte Procenter.

¹⁰²/₈₁. Efter Indstilling af Gasværksudvalget gav Byraadet Efterbevilling paa Konto IX. 3. i forrige Aars Budget for de Summer, der udover det opførte Beløb 6900 Kr. ere medgaaede til Udvikelse af Gasværket m. v. og som efter Stadsingeniørens foreliggende Beregning udgjør 48,861 Kr. 23 Ore. (Sagen Nr. ⁶⁹/₈₀ i Forh. for f. A. Side 46 og 48 indeholder Byraadets Beslutning om de paagældende Arbejders Udførelse.)

¹⁰³/₈₁. Paa Foranledning af en Hensøgning fra Kommunebogholderen, om der skal tilvejebringes en Fortegnelse over det hele

Kommunen tilhørende, men under de forskjellige Byraadsudvalg forterende Inventar, besluttede man at indhente en Erklæring fra Udvalget for Bygninger og Inventar.

Mødet den 21de April.

^{4/81}. Ved Afstemning over det i forrige Møde fremsatte Forslag til Tilvejebringelsen af forøgede Skolelokaler for Almueundervisningen vedtoges det at lade en ny Skolebygning, som kan rumme mindst 900 Børn foruden en Overlærerbolig, — som dog ogsaa kan tilvejebringes ved en særlig Bygning, — opføre paa den til Søndre Vyskole stødende ubebyggede Grund. Det besluttedes dernæst at udbyde Projekteringen af en saadan Bygning i Konkurrence og at udsætte en Præmie af 500 Kr. for den bedste Løsning af Opgaven, i hvilken Henseende det nedsatte Udvalg anmodedes om at foranstalte det videre fornødne. (Se Mødet den 19de Maj.)

^{27/81}. Fra det borgerlige Skydefelskab forelaa Erklæring over den af den fgl Kommisfarius ved Aarhus—Hjornsgaard-Banen indgivne Bepværing over Skydningen paa den i Ris Skov anlagte Skydebane. (Se Mødet den 10de Februar.)

Byraadet vedtog i sit Svar til Amtet at henholde sig til den afgivne Erklæring, der gaar ud paa, at Selskabet anser Skydning paa den omhandlede Bane for farefri for Jernbanetrafikken. (Se Mødet den 4de August.)

^{85/81}. Efter at have modtaget Erklæring fra Esmann over den i Mødet den 31te s. M. fremlagte Skrivelse fra Overligningskommissionen, angaaende Dampskibsførerne Schmidten og Larsens Fritagelse for at svare Skat til Aarhus Kommune, besluttede man at indgaa med en Forespørgsel til Indenrigsministeriet, om Overligningskommissionen har haft Kompetence til at indrømme fornævnte Personer Skattefrihed i det foreliggende Tilfælde.

Som Følge heraf blev Ministeriet under 23de April tilfrevet saaledes:

„Ved Skatteansættelsen for 1881 blev der af Ligningskommissionen ansat i Skat efter Formue og Lejlighed 2 Dampskibsførere, der ikke havde andet Opholdssted end deres Skibe, som begge ere hjemmehørende her i Byen, men i Fart paa forskjellige Steder.

Deres Klager derover til Rigningskommissionen bleve afviste, hvorimod Overligningskommissionen har taget dem til Følge, og paa Byraadets Forespørgsel om de Grunde, der have foranlediget Overligningskommissionen til at fritage dem for at betale Kommuneskat for indeværende Aar, har bemeldte Kommission meddelt, „at de nævnte Mænd i Genhold til Lov af 26de Maj 1868 § 26 ikke ere ansete skattepligtige til Aarhus Kommune, fordi de ikke have fast Ophold i Kommunen.“

Dette Forhold har givet Anledning til Meningsforfæj i selve Byraadet, idet nogle Medlemmer have forstaaet Loven af 26de Maj 1868 saaledes, at den kun giver Rigningskommissionen Kompetence til at paafjende Skatteevne, ikke Skattepligt. De have forment, at Lovens Bestemmelse i § 28: „Anser Nogen sig ikke skattepligtig i en Kommune, hvor han er ansat til Skat, kan han bringe dette Spørgsmaal under Domstolenes Paafjendelse“, i alt Fald burde have foranlediget, at Overligningskommissionen afviste de til den indgivne Klager og henviste de vedkommende til Domstolene, og da Overligningskommissionens Kjendelse ikke er baseret paa nogen Klage over eller Skjøn om manglende Evne, have de forment, at den maatte betragtes som Nullitet. Andre Medlemmer have ikke kunnet erkjende, at Overligningskommissionens Kompetence efter Loven af 26de Maj 1868 § 27 skulde være indskrænket til blot at bedømme Skatteevne, ikke Skattepligt, og have forstaaet 2det Stykke af § 28 saaledes, at deri gives vedkommende Klager en Mulighed for, selv om Overligningskommissionen formener, at han er skattepligtig, yderligere at bringe Spørgsmaalet under Domstolenes Paafjendelse. De have gjort opmærksom paa, at en Skatteklage ikke kan anses for at være behandlet færdig, før den har været undergivet Overligningskommissionens Prøvelse, at derfor bemeldte Kommission vel, naar den anser Spørgsmaalet for saa tvivlsomt, at den ikke ønskede at paafjende det, kunde have henvist Klagerne til Domstolene, men at der paa den anden Side intet kan være til Hinder for, naar den ansaa Spørgsmaalet for klart, at fritage vedkommende for den ham ved Rigningskommissionen ansatte Skat. De have gjort opmærksom paa, at i Følge Lovens § 27, 2det Stykke, afgjør Overligningskommissionen enhver Sag, der paaanes for den, endeligt, og at derfor en Kjendelse af Overligningskommissionen ikke kan annulleres.

Spørgsmaalet er vistnok ikke uden praktisk Interesse, og Byraadet har derfor taget Beslutning om at udbede sig Indenrigsministeriets Afgjørelse af samme."

(Se Mødet den 23de Juni.)

^{105/81}. Fra Snedker M. Pallisgaard, der efter Licitation har paataget sig at opføre en Feltstald til Brug for 3die Artilleriafdeling, forelaa Andragende om, at han maatte blive ydet et Tillæg af 1000 Kr. til den Sum af 10,450 Kr., som han har betinget sig for Arbejdet, nemlig paa Grund af en i hans Overflag indløben Fejlregning, der har ladet dette fremtræde med en mindre Sum end den, det var hans egentlige Mening at tilbyde Leve-rancen for.

I Genhold til Indkvarteringskommissionens Anbefaling, der bl. a. oplyser, at Pallisgaards Tilbud med den begjærte Forhøjelse dog bliver 1400 Kr. billigere end det næstlaveste Tilbud, vedtog man at tilstaa Andragereu det forlangte Beløb paa Betingelse af, at han afleverer Bygningen i rette Tid i forsvarelig og veludført Stand.

^{106/81}. Fra Dr. phil., Folketingsmand G. Winther i Kjøbenhavn forelaa en Skrivelse af 18de ds., hvori meddeles, at han i Forening med flere andre ad privat Vej agter at organisere et Foretagende til Anlægget af en Jernbane fra Aarhus til Odder og Hou, til hvis Fremme han derhos opfordrer Byraadet til paa Kommunens Vegne at tegne Aktier.

Med 11 Stemmer imod 5 vedtog man strax at affende følgende telegrafiske Svar til Dr. Winther: „Byraadet har taget Deres Skrivelse af 18de ds. under Overvejelse med megen Interesse og Velvilje, men har ikke troet i Aften at burde tage Beslutning om nogen Aktietegning.“ (Se næste Møde.)

Mødet den 28. April.

^{7/81}. Fra Godsejer Jngerslev fremlagdes en Skrivelse af 26de dennes, hvori meddeles, at Amtsrådets Udvalg for Tilvejsbringelsen af et Amtssygehus er gaaet ind paa de i Byraadets Skrivelse af 4de Februar d. A., se Mødet den 27de Januar, fremsatte Betingelser for Redlæggelsen af Kloak- og Vandledninger til Brug for det paatænkte ny Sygehus.

Toges til Efterretning.

²⁴/₈₁. Fra Amtet fremlagdes en Skrivelse af 26de dennes, hvorved den af Byraadet i Mødet den 31te f. M. vedtagne Forandring i Brandvedtægten § 3 — angaaende Frikjøbelse for Tjeneste i Brandforpset — approberes.

Den af Byraadet om den ffete Forandring udsærdigede Befjendtgjørelse er optagen i Tillægget.

²⁸/₈₁. Fra Overlofsen i det vestlige Distrikt var modtaget en Skrivelse af 26de dennes, hvorefter Marineministeriet har bestemt sig til at imødefomme det af Byraadet under 10de Febr. indgivne Andragende om Oprettelsen af et fast Sølodseri heri Byen ved efter forud indhentet allerhøjeste Bemyndigelse at forelægge Rigsdagen et dertil sigtende Lovforslag, i hvilken Anledning Ministeriet anmoder Overlofsen om at træde i Forhandling med Byraadet om Sagens Ordning, navnlig for saa vidt angaar det foreslaaede Lodseris Stilling til de nuværende Havnelodser.

Da Overlofsens Begjæring i denne Henseende gaar ud paa at opnaa en foreløbig mundtlig Forhandling med Byraadet, besluttede man at bemyndige Havnendvalget til at varetage Kommunens Interesser ved denne Lejlighed.

(Se Mødet den 5te Maj).

⁹⁵/₈₁. I Overensstemmelse med Kassendvalgets, efter Anmodning i Mødet af 7de dennes afgivne Erklæring vedtoges det at lade HOSPITALSGYDEN ombrolægge samt at føre den dertil medgaaende Beføstning til Udgift paa en i den Anledning oprettet ny Konto VIII. 2. h., hvorefter det ved Budgetforhandlingen for 1882 afgjøres, om Beløbet vil være at bringe til Ligning i dette Aar. (Se Mødet den 3die Novbr.).

¹⁰⁰/₈₁. Med 12 Stemmer imod 5 blev det vedtaget at anbefale det i Mødet den 7de dennes fremlagte Byggeandragende fra Hotelejer E. Larsen uden Hensyn til en derimod fremkommen Besværing fra Sæbeshder H. Kjær, som ejer den Ejendom i Rosensgade, der ligger lige over for den Fløj af Hotellet, hvor Paabygningen agtes iværksat, idet Byraadet i denne Henseende henholdt sig til, at Bygningens Højde efter Byggeloven maa maales efter Bispegade, hvor Façaden findes og hvor Lovens Forskrifter ikke overskrides, hvorimod Bygningen blot berører Rosensgade med sit Gavlparti. (Se Mødet den 9de Juni under Sag Nr. ¹⁴⁵/₈₁).

¹⁰⁶/₈₁. Ved fornøjet Behandling af det i forrige Møde fremsatte Spørgsmaal om Aktietegning til en Jernbane fra Aarhus til

Odder besluttede man at nedsætte et af 5 Medlemmer bestaaende Udvalg til herom at fremkomme med Betænkning til Byraadet.

Til Medlemmer af Udvalget valgtes ved skriftlig Afstemning Borgmesteren (19 St.), E. Rjer (17 St.), Skovby (14 St.) og D. Langballe (13 St.). Da Baumann og Gald derefter hver havde 9 Stemmer, blev det ved Lodtrækning afgjort, at Baumann skulde være det 5te Medlem af Udvalget. (Se Mødet den 2den Juni).

¹⁰⁸/₈₁. Paa Forslag af Skoleudvalget og i Genhold til Skolekommissionens foreliggende Anbefaling vedtoges det at indstille Seminariist Anton Hansen Krogh, der siden 1ste Januar 1880 har været konstitueret Lærer ved Kjøbstadens Skolevæsen, til at erholde fast Ansættelse fra den 1ste dennes at regne. (Se Mødet den 19de Maj).

¹⁰⁹/₈₁. Fra Skoleudvalget forelaa i Genhold til nedennævnte Indstilling af 12te dennes fra Skolekommissionen Forslag om, at Undervisningstiden i By skolernes Drengesafdeling udvides til 4 Timer daglig.

Kommissionens Skrivelse lyder saaledes:

„Ved den ny indførte Ordning af de tvende By skoler have Pigeafdelingernes Formiddagsklasser i begge Skoler erholdt en Undervisningstid af 4 Timer daglig fra Kl. 8—12, navnlig paa Grund af at Haandgjerningen er optagen i Timetabellen som et tvungent Fag. Da denne Regelmæssighed i Skoletiden har en velgjørende Indflydelse til at bringe Orden og Fasthed i Skolebesøget, maa Skolekommissionen anse det for særdeles ønskeligt, at Drengesafdelingens Formiddagsklasser erholde en lignende Ordning. Disse Klasser have nu 4 Timers Undervisning paa de 4 Ugedage, nemlig naar de faa Undervisning i Sang og Gymnastik, og 3 Timers Undervisning paa de 2 Ugedage. Der vil saaledes med en forholdsvis ringe Bekostning kunne tillægges Drengene den samme faste Skoletid fra Kl. 8—12, og det saameget lettere, som nogle af Lærerne ikke have det fulde Timeantal af 36 Timer ugentlig. Der vil derhos ogsaa ved en saadan Ordning vindes dette, at der kan gives en noget fyldigere Undervisning i de vigtigste Fag, og denne Fordel vil netop træffe de øverste Drengesklasser, som bedst kunne høste Nytte af og mest trænge til en udvidet Undervisning. Skolekommissionen skal derfor paa det bedste anbefale denne Sag til Byraadets velvillige Behandling“.

Udvalget oplyser derhos, at Forslaget til 4 Timers daglig Undervisning, foruden Undervisningen i Sang, Gymnastik og Haandgjerning, ved Behandlingen af Skolereformen i sin Tid blev forkastet af Byraadet paa Grund af de dermed forbundne Omkostninger, men at den nu foreslaaede Udvidelse af Undervisningstiden, der indbefatter Sang, Gymnastik og Haandgjerning, efter de derover anstillede Beregninger vil kunne udføres med en meget ringe Udgift for Kommunen.

Efter at Sagen var drøftet, blev den udfat til næste Møde.

^{112/81}. Efter Indstilling af Brolægningsudvalget bevilgede Byraadet et af Tømmermester H. Thorsbrøgger indgivet Andragende om, at der ved Kommunens Foranstaltning men paa hans Regning fra Hjørnet af Banegaardsvejen over Orla Lehmanns Allé til Kriegersvej maa nedlægges en 9" Rørledning, der derefter overtages af Kommunen til Ejendom og deraf følgende fremtidige Vedligeholdelse og Renholdelse; — de fornødne Stikledninger og Udløbskummer ind til Murens Fagade paa den Andrageren tilhørende Ejendom, Matr.:Nr. 25 a, bekostes af Kommunen.

^{113/81}. Paa Andragende af vedkommende Grundejere og efter Brolægningsudvalgets Indstilling vedtog Byraadet at lade nedlægge en Kloak i Nørregades nordlige Side til Ledningen i Paradisgade, naar Andragerne ville forpligte sig til at betale 2 Kr. pr. løbende Fod Fagade til Anlæggets Udførelse og 12 Kr. for hver Stikledning, idet Neftebeløbet af Anlægssummen, cirka 1300 Kr., da vil være at afholde af Konto VIII. 2. b. Kloaken med tilhørende Stikledninger forbliver Kommunens Ejendom, hvis Vedligeholdelse og Oprensning er Grundejerne uvedkommende. (Se Mødet den 2den Juni).

^{114/81}. Paa Andragende af vedkommende Grundejere og efter Brolægningsudvalgets Indstilling bevilgede Byraadet, at der maa nedlægges en Kloak i Østergade paa Strækningen fra Amaliegade til Fredensgade, naar Andragerne ville forpligte sig til at ville betale 1 Kr. 40 Øre pr. løbende Fod Fagade af deres Ejendomme samt 20 Kr. for hver Stikledning, med hvilke Bidrag samtlige Omkostninger ved Anlægget antages at kunne dækkes. Anlægget med tilhørende Stikledninger forbliver Kommunens Ejendom, hvis Vedligeholdelse og Oprensning er Grundejerne uvedkommende. (Se Mødet den 9de Juni).

^{115/81}. Efter Indstilling af Brolægningsudvalget bevilgede Byraadet et af vedkommende Grundejere indgivet Andragende om, at der maatte blive nedlagt en Kloakledning paa den Strækning af Knudrigsgade, der endnu ikke er forsynet med saadan Ledning. Til-

ladelsen er dog betinget af, at Andragerne forpligte sig til at betale 1 Kr. pr. løbende Fod Fagade af deres resp. Ejendomme og 20 Kr. for hver Stilleledning, hvilke Bidrag antages tilstrækkelige til at betynde Anlægget, der forbliver Kommunens Ejendom hvis fremtidige Vedligeholdelse og Oprensning er Grundejerne uvedkommende.

¹¹⁸/₈₁. Et fra Kjøbmand F. W. Høyer til Erklæring fremkommet Andragende om Dispensation fra Byggelovens § 21 med Hensyn til den ham tilhørende Ejendom, Matr.-Nr. 738, beliggende i Borgporten, blev forsynet med saalydende Paategning:

„Da Kommunen ved Overenskomst med Andrageren har erhvervet et Areal af 67 □ Al. til Udvidelse af den tilstødende Gade for at skaffe Færdselsforholdene en paa dette Sted højest ønskelig Forbedring, skal Byraadet tillade sig at ledsage Andragendet med sin bedste Anbefaling“.

¹²³/₈₁. Fra Kjøbmand H. M. Ellermann forelaa en Skrivelse af 20de d. M. med en dermed fulgt Sparekassereg, lydende paa 2000 Kr., hvilken han paa vedkommende Indbyderes Begne anmodede Byraadet om at modtage som Grundfond for et Legat, som disse under Navn af „Redaktør F. M. Mørks Jubilæumslegat“ havde besluttet at oprette i Anledning af Hr. Mørks nylig stedfundne 25 aarige Jubilæum som Medlem af Aarhus Byraad, og hvis Bestyrelse og Uddeling man ønskede overtaget af Aarhus Byraad.

Sagen blev sendt til Erklæring af Legatudvalget.

Mødet den 5. Maj.

²⁷⁴/₇₃. Fra Udvalget for Prostitutionsvæsenets Ordning var fremkommet Forslag til Regulativ for Politiets Tilsyn med løssagtiye Fruentimmer. (Se Mødet den 13de Januar.)

Efter at Sagen var drøftet, blev den udsat til Mødet den 19de denne.

¹⁵¹/₇₃. Fra vedkommende Udvalg forelaa en af d'Hrr. Justitsraad, Landinspektør Honum og Gartner L. Thomsen efter Bytingets Udmeldelse foretagen og under 13de f. M. afholdt Burderingsforretning over det Areal, som Hospitalet i Genhold til Justitsministeriets i Mødet den 10de Marts fremlagte Resolution vil have at afstaa til Hospitalsgydens Udvidelse. — Byraadet afviste ved den fastsatte Erstatningssum, der er bestemt til 4 Kr. pr. □=Alen af 396 □=Alen, foruden at Hospitalet beholder

Materialet i den gamle Mur samt de paa den afgivne Grund staaende Træer, hvorhos der er tilfjendt Høspitalet en Godtgjørelse af 240 Kr. for at opføre ny Grund til Hegn paa en Strækning af c. 80 M., hvorefter det hele Beløb, som Kommunen skal udrede, vil udgjøre 1824 Kr. (Se Mødet den 7de Juli.)

²⁸/₈₁. Da Havneudvalget af enkelte Yttringer i den i forrige Møde fremlagte Skrivelse fra Overbojsen i det vestlige Distrikt havde fattet Frygt for, at det skulde være Meningen med det Rigsdagens forelagte Lovudkast om Oprettelsen af et søgaaende Lohseri her i Byen, at dette skulde optage det nuværende Havnelohseri i sig, havde Udvalget ønsket at erfare Byraadets Anskuelse om dette Punkt, forinden det fortsatte Forhandlingerne med bemeldte Embedsmand.

Byraadet erklærede sig enig med Udvalget i, at det foreslaaede Søløbsfri ikke burde ophæve det bestaaende Havneløbsfri og anmodede Udvalget om kun at forhandle videre med Overløbsen under denne Forudsætning (Se Mødet den 2den Juni.)

¹⁰⁹/₃₁. Ved fornøjet Behandling af det i forrige Møde fremsatte Forslag til Udvidelse af Undervisningstiden i Byskolerne's Drengeskole til 4 Timer daglig blev samme vedtaget.

^{116/81.} Fra Kjøbmand H. Broge var modtaget følgende Skrivelse, hvori der tilfjæges Kommunen Støtte til Realisationen af Projekterne om Odder Jernbanen og Skt. Klemensbroen, saalydende:
 „Hans Broge. Aarhus, d. 20. April 1881.

Til Aarhus Byraad.

Da jeg erfarer, at Dr. Winther har tilstillet det ærede Byraad en Opfordring, hvorefter han ønsker, at Raadet vil støtte Aarhus—Odder-Jernbaneprojektet med en klæffelig Tegning, saa tillader jeg mig, til mulig yderligere Støtte for denne Sags Fremme, herved at gjøre Byraadet følgende Tilbud. Skjøndt jeg ikke, paa Grund af særegne Omstændigheder, optræder som direkte Indbynder med Hensyn til Odderbanen, saa nærer jeg dog et levende Ønske om, at Sagen maa blive realiseret.

Digesaa ønsker jeg paa det varmeste, at det Projekt, som længe har ventet paa sin Realisation hos Byraadet, nemlig Anlægget af den saakaldte „Est. Clemens Bro“, maa blive fremmet snarest muligt.

Jeg haaber, at det ærede Byraad i den Grad nærer Interesse for begge disse vigtige Sagers Fremme, at et Tilbud, som kan bidrage til at fremhjælpe den sidstnævnte, maa

kunne formaa Byraadet til at vise sig end mere redebon til at offere noget flækkeligt paa det første.

Som Følge deraf vil jeg, saafremt det ærede Byraad paa Kommunens Vegne tegner et Beløb af 200,000 Kr. Aftier i en Jernbane, ført direkte imellem Aarhus og Odder, herved give Tilfagn om:

- 1) at ville bidrage 10,000 Kr. kontant til St. Klemensbroen,
- 2) at ville betale Kommunen samtlige de Beløb i Skattemoderation, som jeg har nydt paa Grund af mit Ophold i Brabrand, — cirka 14,000 Kroner, og
- 3) herefter ikke under nogen Form at begjære Reduktion i min Skat til Aarhus Kommune paa Grund af, at jeg betaler Skat til andre Kommuner, saalænge jeg overhovedet er skattepligtig til Aarhus Kommune eller saalænge jeg driver eller deltager i nogen Art Forretning, som har sit Sæde i Aarhus.

Dette mit Tilbud staar ved Magt et Aar fra Dato, saaledes at der inden Udløbet af denne Tidsfrist foreligger afsluttede Kontrakter om begge Foretagenders Udførelse.

Erhødigst

Hans Broge."

Byraadet anerkjendte med Paaskjønnelse Modtagelsen af denne Skrivelse.

¹¹⁷/₈₁. Fra Lømmermester J. Jensen Broue forelaa en ny Plan til en Forbindelsesbro imellem St. Klemensbro og Søndergade (St. Klemensbro). Om det tidligere passerede i Anledning af Anlægget af en saadan Bro se Sagerne ¹¹⁰/₇₈ og ²²²/₇₄, jensest i Byraadsforhandlingerne for 1879 Side 70.

Man besluttede at indhente Erklæring fra det for St. Klemensbroen bestaaende Udvalg. (Se Mødet den 19de ds.)

¹²⁰/₈₁. Efter derom foreliggende Andragende besluttede Byraadet at lade fhv. Politibetjent J. M. Schougaards Enke beholde den hendes afdøde Mand i Mødet den 23de Decbr. f. A. indtil Ugangen af indeoærende Aar tilstaaede Understøttelse af 16 Kr. maanedlig, for saa vidt den ikke allerede er hævet af Manden, og med den udtrykkelige Tilfjendegivelse, at ingen yderligere Hjælp for Fremtiden kan ventes fra Kommunens Side.

¹²⁵/₈₁. Fra Godsejer, Folketingsmand G. P. Jørgensen til Marjelsborg forelaa en Skrivelse af 1ste ds., hvori meddeles, at Billedhugger, Professor Saabye, der er født i Skivholme i Aarhus-

Eggen, har ønsket at skænke Aarhus Kommune den ham tilhørende Model til Statuen af Digteren H. C. Andersen, der er opstillet i Kongens Have i Kjøbenhavn, naar Kommunen vilde modtage samme i Kjøbenhavn og efter et Udbedring m. v. lade den opstille under Tag paa et for Almenheden til visse Tider gratis tilgængeligt Sted, i hvilken Henseende Brevskriveren henleder Opmærksomheden paa Aarhus Museum.

Forinden endelig Beslutning i denne Sag toges, besluttede man at forespørge hos Bestyrelsen for Museets Kunstsamlinger, om Modellen kan faa Plads imellem disse. (Se Mødet den 2den Juni.)

^{132/81.} Efter Begjæring af 8de Regiment besluttede Byraadet paa Indkvarteringskommissionens Anbefaling at lade 2 Loftskamre i Underofficersboligen paa Fodfolksetablisementet istandsætte med en Bekostning af 160 Kr. til Forøgelse af Beboelseslejlighederne for tvende af de i Kasernen indkvarterede gifte Stabsfregenter.

Ekstraordinært Møde den 9. Maj,

i hvilket der blev nedsat et Udvalg, bestaaende af Borgmesteren, E. Rjer, Bertelsen, Peterjen, Meden, Speyer, Holm, D. Langballe, Meulengracht, Mørk, Baumann, Rellermann, Esmann, A. Langballe, Christianjen og J. Rjær, til at forestaa Forberedelserne til Folkethingsvalget den 24de ds. og paa selve Valgdagen tiltræde Valgbestyrelsen som Kommunens Delegerede. (Se Mødet den 19de Maj.)

Mødet den 12. Mnj.

— Da praktiserende Læge Chr. Bünger paa Grund af, at han har modtaget Udnævnelse til Fysikus for gl. Aarhus og Randers Amtet, har ønsket at udtræde af Sundhedskommissionen, blev til Medlem af denne i hans Sted valgt Sygehus- og Politilæge E. Heide.

^{14/81.} I Henhold til Skrivelse af 9de dennes fra Domfirkens Inspektion, hvori samme erklærer sig villig til at udrede et Beløb af 250 Kroner til Istandjættelsen af Kirkens Kloak, der fra Taarnfacaden gaar langs Kirkens søndre Side, over Skolegade og gennem Skolegyde ud til Havet, besluttede man at lade Kommunen overtage denne som sin Ejendom til fremtidig Vedligeholdelse. (Se Mødet den 7de f. M.).

¹²⁶/₈₁. Under 15de Marts var fra Amtet til Erklæring modtaget et Andragende med Vilag, hvori Horsens Byraad anholder om Indenrigsministeriets Resolution for, hvorvidt det er rigtigt, at der for Aarhus Kjøbstads Bedkommende i Henhold til det for Sygehuset sammesteds stadfæstede Regulativ er beregnet en højere Betaling daglig for hver Patient i bemeldte Hospital end den, der beregnes for Amtets øvrige Kjøbstæders Bedkommende, ved hvis Sygehuses Regulativer Betalingen er normeret lavere end for Hospitalet i Aarhus.

Udvalget for Sygehuset og Udvalget for at gennemgaa Anmeldelserne om Udgifter til Repartition imellem Amtets Kjøbstæder vare bleven forelagte Sagen og havde henholdt sig til, at den for Aarhus Kommunes Bedkommende beregnede Betaling er i Overensstemmelse med det af Byraadet vedtagne og af Justitsministeriet approberede Regulativ, medens sidstnævnte Udvalg bl. a. tillige havde henpeget paa, at Aarhus Kommune selv ved den nuværende Betaling af 1 Kr. 35 Øre daglig for hver Patient langtfrå er holdt skadesløs for sine Udgifter til Sygehushets Drift, hvad der har vist sig ved de Undersøgelser, som fra Byens Side ere gjorte i den seneste Tid med Hensyn til dette Forhold.

Byraadet vedtog i sin Erklæring til Amtet at henholde sig til, hvad der er ytret af ovennævnte Udvalg. (Se Mødet den 4de August).

¹²⁷/₈₁. Fra Fattigudvalget forelaa nedenansførte Indstilling af 27de f. M. angaaende den fremtidige Anvendelse af afdøde Peter Willadsens og Hustru under bemeldte Udvalgs Bestyrelse hørende Legat.

Udvalgets Indstilling støtter sig til en fra Fattigvæsenets Sekretær modtagen Indberetning af 20de f. M., der er saa lydende:

„Paa dertil given Foranledning tillader jeg mig herved at henlede det ærede Udvalgs Opmærksomhed paa følgende:

Ved afdøde Peder Willadsens og Hustrues Testamenter af 21de April og 9de Juli 1810, fgl. konfirmerede d. 2den December f. A., skænkedes til Aarhus Fattigvæsen bl. a. et Hus paa Graven til Frihellig for 2de stiftelige Enker, den ene af Kjøbmands- og den anden af Gaandværkstanden, og dertil „4 Gaards Aul“, af hvis Leje hver af disse Enker til hver Juleaften skulde oppebære 16 Rdl. medens den øvrige Leje skulde „oppebæres af Fattig-Kommissionen til Baaningens Reparation og Bedligeholdelse“, og endelig „et Gaards Auling eller Jordlod, hvoraf 4 stiftelige

og trængende Enfer nyder Jorblejen eller Renten til hvert Aars Juleaften“.

Formentlig ved en Misforstaaelse af Fundatsens Bestemmelser fra en tidligere Fattigvæsen-Administrations Side er der i Pengelegat kun blevet udredet de med Friboligerne forenede 16 Rdl. til hver Juleaften, (dette Legat er, da Renten for Fattigvæsenets udlaante Legatkapitaler forhøjedes til $4\frac{1}{2}$ % p. a. forhøjet til 36 Kr. aarlig), medens der, i alt Fald ikke i de sidste 30 Aar ses at være uddelt nogen af de 4 Portioner til Juleaften, hvortil Lejen af den 5te Gaards Avling skulde anvendes.

I Følge Fundatsens Bestemmelser maa Fattigvæsenet formentlig anses dispositionsberettiget over hele den Indtægt der flyder af de nævnte „5 Gaards Avling“; i Følge Aarhus Jordebog Pag. 47 er der i Stebet for disse ved Udskiftningen bleven udlagt Matr.-Nr. 59 og 60 af Areal resp. 117,840 □ Al. og 118,920 □ Al., hvoraf der i Følge Opgivelse fra Kæmnerkontoret for Tiden svares i aarlig Leje resp. 654 Kr. og 455 Kr.; det vil derfor formentlig være rettest, at disse Beløb, som hidtil have været indbetalte til Kommunens Kasse, — som kun deraf har afholdt de anførte 72 Kr. aarlig medens Bygningernes Bedligeholdelse er afholdt af Fattigvæsenets Budget — fremtidig indbetales direkte til Fattigvæsenet, for af dette at anvendes i de ved Fundatsen angivne Øjemed, og vil der formentlig deraf være at uddele en Femtedel af hele Jorblejens Beløb, for Tiden altsaa 221 Kr. 80 Øre i 4 Portioner à 55 Kr. og 45 Øre til 4 skikkelige og trængende Enfer til hver Juleaften.

En Ekstrakt-Udskrift af Fundatsen vedlægges“.

Udvalgets Indstilling lyder saaledes:

„I Henhold til de i foranstaaende Skrivelse indeholdte Oplysninger tillader Udvalget sig at henstille, at Indtægten af de nævnte 5 Gaards Avl fremtidig oppebæres af Fattigudvalget for af dette at anvendes i de i Fundatsen angivne Øjemed. Bodeligens Bedligeholdelse kan vel næppe koste den Sum af c. 800 Kr. aarlig, som dertil vil blive tilovers, men da Bygningen er gammel og brøstfældig, kan en fuldstændig Ombygning af samme ikke opsættes i mange Aar, og have vi derfor tænkt os at opsamle Overskuddet til dette Øjemed“.

Bilagets til Indberetningen er saa lydende:

„Ejendoms

af

afgangne Borger Peter Willadsens og Hustrus kongelig konfirmerede Testamente forsaaridt Aarhus Fattigkasse vedkommer:

Til Fattigkassen give vi: A. en os tilhørende Baaning, beliggende paa Graven, Nr. 17, og bestaar af 6 Fag et Etage høj Hus til Gaden med tilliggende Gaardsrum, Haugeplads og Brøndvand, samt med al den Rettighed vi der ejet og havt haver, til 2de skikkelige Enfers Bopæl, den ene af Kjøbmandsstanden og den anden af Haandværksstanden. Dertil give vi: B. Fire, siger Fire Gaardsavlinger eller Jordlobber, af hvis Leje hver af disse Enfer nyder 16 Rdl. til hvert Mars Juleaften, det øvrige af Lejen oppebær Fattiges Kommissionen til Baaningens Reparation og Vedligeholdelse; dog om der af vores Familie skulde være nogen, da bør den eller de først at være berettiget til bemeldte Bopæl og Legater, og C. give vi ligeledes til bemeldte Fattigkasse ét Gaardsavling eller Jordlob, hvoraf 4 skikkelige og trængende Enfer nyder Jordlejen eller Renten til hvert Mars Juleaften“.

Afskriftens Rigtighed bekræfter:

N. Dyrland Jensen.

Man vedtog at fremsende Sagen til Legatudvalgets Erklæring (Se Mødet den 17de Novbr.).

¹²⁸/₈₁. Da 3die Dragonregiment havde klaget over, at det imellem Rytterietablisementet og Fattiggaarden værende Stakit kun afgav et utilstrækkeligt Hegn og derfor var Marsag til Ulemper af forskjellig Art, vedtog Byraadet efter Fattigudvalgets derom foreliggende Indstilling at lade samme ombytte med et 3½ Alen højt Plankeværk, som formentes under Stadsingeniørens Tilsyn at kunne opføres af Fattiggaardens Besætning. — Det til Anskaffelsen af Materialerne fornødne Beløb, der efter foreliggende Overslag udgjør 369 Kr. 67 Øre, bevilgedes i den Anledning paa Konto XVIII 28 (uforsudjete Udgifter).

¹²⁹/₈₁. Et af Billedsfjærer N. Nielsen indgivet Andragende om at maatte blive ydet Erstatning for et ham tilhørende Plankeværk og Havehus med deri værende Værktøj og Modeller, — alt uforfiktret, — som bleve nedrevne og ødelagte ved Slutningsforan-

staltningerne til den i Rjøbmand Jens Grønlunds Ejendom i Forfommeren 1880 opstaaede Ildbrand, kunde i Overensstemmelse med Brandkommissionens derom foreliggende Erklæring ikke tages til Følge, da Loven af 21de Marts 1873 § 27 ikke finder Anvendelse paa den heromhandlede Skade.

^{133/81.} I Skrivelse af 18de f. M. til Indkvarteringskommissionen havde 3die Artilleriafdeling begjært sig overladt en Del af den saakaldte gamle Ridebane imellem Hads Herreds Landevej og Havet, (der tidligere har været benyttet af 3die Dragon-Regiment) til Brug som Ridebane, i hvilken Anledning Kommissionen havde indhentet Erklæring fra Udvalget for Byens Forskjønnelse, under hvem Pladsen forterer. Udvalget havde ytret, at endstjøndt det var en Ulempe at afstaa nogen Del af Pladsen, der afgav en særdeles bekvem Lejlighed for Losning af Sne og Is om Vinteren, skulde det dog ikke modsætte sig, naar ingen anden passende Ridebane kunde findes, at Pladsen overlades til Afdelingen, og anbefalede under denne Forudsætning, at der i egentlig Lejeafgift fordrøes et Beløb, som svarer til en aarlig Rente af 4 % af Pladsens formodede Værdi eller 680 Kr. samt i Godtgjørelse for de af Kommunen allerede havde Udgifter ved Pladsen, for Flytning af Planter ved Af- og Tilbageleveringen m. v. og for den aarlige Vedligeholdelse — alt beregnet efter en Lejetid af 3 Aar — aarlig 320 Kr., saaledes at Pladsen i disse 3 Aar kan overlades Militæretaten for en aarlig Sum af 1000 Kroner. Da 2den Generalkommandointendantur i Skrivelse af 9de dennes imidlertid havde erklæret, at Krigsbestyrelsen ikke kunde indgaa paa denne Lejeafgift som altfor høj, og Forskjønnelsesudvalget dernæst subsidiært havde foreslaaet, at Kommunen med Fastholdelse af den tidligere forlangte Lejeafgift 680 Kr. indskrænkede sit Krav paa Godtgjørelse en Gang for alle til hvad det koster at flytte Planterne samt at rense, regulere og hegne Pladsen forinden dens Overlevering til Militæretaten, der i dette Tilfælde selv vil have at sørge for den aarlige Vedligeholdelse, forelaa nu fra Indkvarteringskommissionen et hertil svarende Forslag til Byraadets Afgjørelse.

Byraadet sluttede sig til Udvalgets Indstilling, dog saaledes at Lejetiden bestemmes til 3 Aar, idet man derhos tillige tilbød at lade Lejesummens Størrelse fastsætte ved Skøn af uvillige Mænd, saafremt Militæretaten maatte foretrække denne Afgjørelsesmaade. (Se Mødet den 2den Juni).

^{133/81.} Paa Begjæring meddeltes Forskjønnelsesudvalget Bemyndigelse til at afslutte Lejekontrakt med Gartner Diederichsen

Om en Beboelseslejlighed i „Bennelyst“, hvormed er sat i Forbindelse Forpligtelse til at føre Tilsyn med Alæggene og Plantningerne i Haven.

¹³⁶/₈₁. Efter derom foreliggende Andragende vedtoges det at indstille til Indenrigsministeriet, at der af Aarhus Havnekassee udbetales herværende affædiget Havnefoged J. J. Hoppe en aarlig Understøttelse af 200 Kr. i 3 Aar fra den 1ste Januar d. A. at regne. (Se Mødet den 23de Juni.)

¹³⁷/₈₁. En fra Amtet modtagen Kommunnifikation af Indenrigsministeriets Skrivelse af 28de j. M., hvorved Byraadets Erklæring forlanges meddelt over et vedlagt Andragende fra de danske Statsbaner, for saa vidt der i samme er fremsat Spørgsmaal om Banernes Forpligtelse til, som hidtil sket, at besørge Rengjøringen af Havnesporene i Aarhus, blev overgivet Havneudvalget til Betænkning. (Se Mødet den 9de Juni.)

¹³⁸/₈₁. Et fra affædiget Politibetjent Brüel's Enke, Magdalene Brüel, fremkommet Andragende om, at den hende ved Byraadets Beslutning af 15de Juni 1876 tilstaaede Understøttelse af 100 Kr. aarlig fremdeles maatte blive hende forundt (den tidligere Understøttelse, der kun gjaldt for 5 Aar, ophørte nemlig afvigte 1ste April), blev henviset til yderligere Behandling i næste Møde.

Mødet den 19. Mnj.

— Paa Begjæring fritoges D. Langballe og Meulengracht, der agte at optræde som Stillere af Hr. Godsejer Jngerslev ved det den 24de dennes forestaaende Folketingsvalg, for at være Medlemmer af det under 9de ds. nedsatte Udvalg, som i de fratrædendes Sted besattes med Skovby og Stampe.

²⁷⁴/₇₃. Det i Mødet den 5te dennes fremsatte Forslag til Regulativ for Politiets Tilsyn med offentlige Fruentimmer forhandles, men da det ikke lykkedes paa et enkelt Punkt at tilvejebringe Overensstemmelse mellem Byraadets og Politimesterens Anskuelse, idet et af denne som Betingelse for hans Tilslutning til Sagen anbefalet Vædringsforslag blev forfattet, besluttede Byraadet helt at lade Sagen falde som formentlig for Tiden uigjennemførlig.

⁴/₈₁. Et af vedf. Udvalg forelagt Forslag til Program for Konkurrencen om Projekteringen af den i Mødet den 21de j. M. vedtagne ny Skolebygning blev approberet. (Se Mødet den 2den Juni.)

¹⁴/₈₁. Fra Amtet fremlagdes Kommunnifikation af Indenrigsministeriets Skrivelse af 3die dennes, hvorved der meddeles Approba-

tion paa det af Byraadet i Mødet den 7de f. M. for Kommunens Vedkommende vedtagne Magelæg imellem nogle Skjelarealer af Garnisonskøgehuset og Skomager J. E. Josephsens Grundstykker.

Man besluttede at lade de fornødne Overdragelsessdokumenter udfærdige. (Se Mødet den 7de Juli.)

¹⁰⁸/₈₁. Fra Skoledirektionen for Aarhus Kjøbstad og Hasle Herred forelaa en Meddelelse om, at samme under 7de dennes i Genhold til Byraadets Indstilling, se Mødet den 28de f. M., har beklædt Seminariist Anton Hansen Krogh til fast ansat Lærer ved Aarhus Kjøbstads Skolevej.

¹¹⁷/₈₁. Efter Anmodning af Udvalget for Skt. Klemensbroen vedtog man at lade Havnengenigøren bistaa Udvalget ved Udsøgelsen af det i Mødet den 5te dennes fremlagte Broprojekt m. v. (Se Mødet den 30te Juni.)

¹³⁸/₈₁. I Anledning af det i forrige Møde fremlagte Andragende vedtog Byraadet endnu i 3 Aar fra afvigte 1ste April at regne at tilstaa affkebidet Politibetjent Brüel's Enke, Magdalene Brüel, en aarlig Understøttelse af 50 Kr. paa de for den tidligere Understøttelse gjældende Billaar. (Se Mødet den 30te Juni.)

Mødet den 2. Juni.

— Efter fra Udvalget for Fattigvæsenet at have modtaget Meddelelse om, at der Natten imellem den 27de og 28de f. M. var opstaaet Ildbrand paa Fattiggaarden, som til Dels havde ødelagt Bygningens ene Fløj, bemyndigede Byraadet Udvalget til snarest muligt at drage Omhu for, at Skaden udbedres ved, at de nødvendige Byggearbejder m. v. udføres i Entrepris efter af Udvalget vedtagne Betingelser.

-- I Anledning af en af Kraiberg gjort Genstilling blev det paa Grund af Pinsesfesten vedtaget ikke i Aar at foranstalte den sædvanlige Højtideligholdelse af Grundlovsdagen.

²⁸/₈₀. Fra en Del Grundejere paa Søndergade var fremkommet et Andragende om, at Byraadet vilde lade den i Mødet den 25de Novbr. f. A. besluttede Ombrolægning af denne Gade udføre uden længere Opsættelse.

Man besluttede dog at udsætte Spørgsmaalet om, naar dette Arbejde skal paabegyndes, til efter førstf. 1ste August, idet man forventede, at Brolægningssubudvalget til den Tid vilde forebringe Sagen paa ny. (Se Mødet den 25de August under Sag Nr. ²⁰⁸/₈₁.)

^{209/80}. Fra det i Mødet den 26de August f. A. nedsatte Udvalg forelaa Meddelelse om, at det under Forbehold af Byraadets Godkjendelse havde afsluttet Overenskomst med Røjmand M. G. Bøch om, at han skal indrykke den ham nu (tidligere Firmaet M. G. Bøchs Sønner) tilhørende Ejendom efter den paa et fremjendt Situationskort med C.—D. affatte Linie, der omtrent er fra $2\frac{3}{4}$ til $2\frac{1}{4}$ Alen længere inde end den nuværende Byggelinie mod Bolden, saa langt som nu er nedrevet eller mulig indtil 7 Alen længere efter Bøchs egen Bestemmelse. Som Bederlag herfor udreder Kommunen:

- 1, et saa stort Beløb, som uvillige af Aarhus Byting udmeldte Mænd maatte anse det Areal for at være værd, der indtages fra Ejendommen til Gaden Udvidelse; og
- 2, et saa stort Beløb, som uvillige paa samme Maade udmeldte Mænd maatte ansætte det Tab til, som Bøch lider ved, at han allerede har paabegyndt Opsørelsen af sin Bygning og altsaa nu skal til at forandre dette og flytte Bygningen ind; hvorhos
- 3, der paa det indtagne Stykke uden Befæstning for ham anlægges Fortov med en Række Fliser.

Byraadet approberede den afsluttede Overenskomst. (Se Mødet den 7de Juli.)

^{4/81}. Fra vedf. Udvalg forelaa Program og Situationsplan for den paatænkte ny Skolebygning. (Se Mødet den 19de f. M.) Toget til Efterretning.

Ligeledes forelaa en Skrivelse fra Skoleudvalget af 25de f. M., der bl. a. oplyser, at Nordre-Byskole efter den sidst afholdte Examen har haft en forøget Tilgang af 77 Elever, saa at det samlede Børneantal den 1ste f. M. var 903 E., nemlig 478 Dreng og 425 Piger, samt at Søndre-Byskole ligeledes har haft en Tilgang af 29 Elever ud over Afgangen, saa at dens samlede Eleverantal paa samme Tid var 769, nemlig 421 Dreng og 348 Piger. Med Hensyn til Nødvendigheden af at tilvejebringe en ny Skolebygning bemærkes derhos, at sidstnævnte Skole endnu kun har Plads i Forskolen til 30, i Drengesafdelingen til 46 og i Pigesafdelingen til 25 Elever eller i alt til ca. 100 Børn. Toget ligeledes til Efterretning. (Se Mødet den 11te August.)

^{28/81}. I Overensstemmelse med Havnendvalgets i saa Henseende foreliggende Forslag besluttede man at tilskrive Overlobsen i det vestlige Distrikt saa lydende:

„Da Marineministeriet i sin Skrivelse til Hr. Kommandøren af 23de f. M. erklærede sig villig til at indrette den paatænkte

Sølodstation ved Aarhus Havn saaledes, at jævnsides dermed kan bibeholdes det hidtil bestaaende under Havnenudvalget og Byraadet administrerende Havnelodseri saalænge og i saadant Omfang, som Byraadet ønsker det, samt da det af Ministeriets Skrivelse fremgaar, at de hidtil af alle Skibe uden Hensyn til om de benytte Lods opkrævede Lidsjenpenge ogsaa fremtidig til Fordel for Havnekassen, eventuelt Havnelodserne, skal kunne opkræves overensstemmende med Havne- og Brotagten, saaledes som denne er eller maatte blive forandret, saa kan Byraadet ikke andet end erklære sig tilfreds med den paatænkte Lov til Dpretelse af et Lodseri i Aarhus, idet man haaber ved Forhandlinger med Hr. Overlodsjen at kunne forenes om de nærmere Bestemmelser, der ville være at træffe."

(Se Mødet den 5te f. M.)

^{106/81.} Efter Indstilling af det i Mødet den 28de April nedsatte Udvalg fattede Byraadet enstemmig den Beslutning, som findes udtrykt i følgende Skrivelse af 3die dennes til Dr. phil. Folkestingsmand G. Winter i Kjøbenhavn, saa lydende:

„I Fortsættelse af tidligere Meddelelser pr. Telegram undlader jeg ikke at meddele, „at Byraadet i sit Møde G. D. har vedtaget, at det eventuelt vil være villigt til, naar tilfredsstillende Oplysninger foreligge, at tegne et Aktiebelsøb paa indtil 50000 Kr. i en Jernbane fra Hou Havn over Odder til Aarhus eller et Punkt paa Statsbanen mellem Aarhus og Skanderborg."

Til at forhandle med Forretningsudvalget og foreløbig indtræde i dette ere valgte d'Hr. Byraadsmedlemmer Overretssagsfører Rjer og Kjøbmændene D. Langballe og Meden."

Man vedtog derhos at underrette Kredsens Rigsdagsmand om det påseende. (Se næste Møde.)

^{113/81.} Fra Brolægningssubudvalget forelaa Indberetning om, at alle vedkommende Grundejere i Nørregade vare indgaaede paa at tilskyde det forlangte Bidrag til den i Mødet den 28de April omhandlede Kloak i Nørregades nordlige Side, der saaledes nu kommer til Udførelse.

^{125/81.} Da Bestyrelsen fra Museets Kunstsamling i Skrivelse af 23de f. M. havde tilmeldt Byraadet, at den i Mødet den 12te f. M. omhandlede Modelstatue af H. C. Andersen skulde blive givet en saa god Plads i Museet, som Forholdene vilde tillade, besluttede man at modtage Professor Saabyes Tilbud og herfor at aflægge ham sin Tak. Godsejer Jørgensen og Professor Walther

ville derhos være at anmode om i Overensstemmelse med deraf i saa Henseende foreliggende Tilbud at besørge Statuen afjendt fra Kjøbenhavn og opstillet i Museet. (Se Mødet den 9de dennes).

¹³³/₈₁. Der fremlagdes en Skrivelse af 21de f. M. fra 2den Generalkommandointendantur, hvori meddeles, at der, naar Finantsloven er udkommen og Fordeling af Midlerne for 18⁸¹/₈₂ ffer, vil blive stillet til Raadighed for 3die Artilleriabsdeling 680 Kr., som Lejeafgift af den gamle Ridebane for nævnte Finantsaar, og 243 Kr. 19 Ore, som Erstatning til Kommunen en Gang for alle for de ved Pladsens Aflevering til Militæretaten havde Udgifter. (Se Mødet den 12te Maj).

¹⁴³/₈₁. Paa dertil given Anledning og i Erkjendelse af, at der er Trang til forøget Torveplads her i Byen, besluttede man at nedlægge et Udvalg, hvis Størrelse og Sammensætning bestemmes i et senere Møde, til at foretage Undersøgelser med Hensyn til hvor en saadan Torveplads bedst og hensigtsmæssigst kan tilvejebringes og event. gjøre Forslag til de fornødne Erhvervelser i denne Retning. (Se næste Møde.)

¹⁴⁴/₈₁. Kier meddelte, at han fra Giveren af det i Byraadets Møde den 11te Marts f. M. omhandlede Legat paa 7000 Kr. til forsømte Børns Frelse, Hr. Berøllerer Herman Meyer i Kjøbenhavn, tidligere Direktør for jydsk Handels- og Landbrugsbank her i Byen, havde modtaget en Skrivelse af 21de f. M., hvori han anmodes om at udvirke Byraadets Samtykke til, at Renterne af Legatkapitalen i Stedet for at anvendes efter den oprindelige Bestemmelse, hvortil Udsigterne for Tiden synes ringe, allerede fra 1ste Oktober d. M. udbetales til Arveprinsesse Carolines Børneanstalt her i Byen, der ved sin høje Protektices Dødsfald er kommet i en uanselig økonomisk Stilling. — Idet Meddelelsen iøvrigt henviste til den modtagne Skrivelse, som han den 23de f. M. havde fremsendt til Byraadet, henstillede han Sagen til dets Afgjørelse.

Byraadet sandt intet imod det fremkomne Forslag at erindre. (Se Mødet den 23de dennes.)

¹⁴⁶/₈₁. Fra Kasseudvalget forelaa Indstilling om Anvendelsen af en Del af den Kapital, der ved Indløsningen af Kommunens Aktier i Aarhus—Nyomgaard Jernbanen kommer til Indtægt for Kommunens Kasse. I Genhold hertil og idet nedennævnte under 6 opførte Post blev tilføjet under Forhandlingerne, vedtog man at søge Indenrigsministeriets Approbation paa, at ovennævnte Midler anvendes til Dækning af følgende Gjældsposter, hvilke kunne forventes snart

at ville komme til Udbetaling eller hvoraaf der nu svares en efter Forholdene høj Rente, nemlig:

1, til Rektavratør Haagen sen, Kjøbesummen for hans Bygninger i Vennelyst med	7000 Kr.
2, til Kæbflager Poulsen, Kjøbesummen for Sømfabrikken.....	9000 „
3, til Godsejer Jørgensen, Restkjøbesummen for Grunden til den gamle Ridebane m. m.	20000 „
4, til Amtsrepartitionssonden, sammes Tilgodehavende.	12200 „
5, „ Havnekassen for Kjøbet af Skotofsten	4000 „
6, „ do. det Beløb, hvormed den staar i Forskud for Bygningen af Bolværterne i Aaen mod Fiskergade	18000 „

Med Hensyn til denne Post vedtoges det derhos, at de Beløb, der i Følge Overenskomst ville være at refundere Kommunen af Grundejerne ved Aaen, skulle inddrages under Kommunens Kapitalformue.

7, til Borgmesterembedet	40000 „
- som skyldes efter Obligation af 24de Decbr. 1874 for Kjøbet af den Loft, hvorpaa nu Rytteretablisementet, Garnisonskøgehuset, Søndre Byfale m. m. ere byggede.

(Se Mødet den 1ste Septbr.)

^{151/81}. Efter Gasværksudvalgets derom gjorte Indstilling tilfodes der Stadsingeniør Sletting et aarligt vederlag af 400 Kr. som Gasværksinspektør foruden den ham iøvrigt tilkomende Gage.

Mødet den 9. Juni.

^{106/81}. Af det i forrige Møde nedsatte snævrere Udvalg angaaende Aarhus—Odde—Hou Banen modtog Byraadet mundtlig Beretning om Sagens nuværende Standpunkt. (Se næste Møde.)

^{114/81}. Fra Brolægningsudvalget forelaa Meddelelse om, at samtlige Grundejere vare indgaaede paa de af Byraadet opstillede Vilkaar for Anlæggelsen af den i Mødet den 28de April omhandlede Kloak i Østergade paa Strækningen fra Amaliegade til Fredensgade, hvilken Kloak saaledes nu vil komme til Udførelse. (Se Mødet den 14de Juli.)

¹²⁸/₈₁. I Fortsættelse af Forhandlingerne i forrige Møde angaaende Modellen til H. E. Andersen's Statue forsynedes følgende Skrivelse til Professor Saaby i Kjøbenhavn med Byraadets Underskrift:

„Det er med megen Paafjænnelse, at Byraadet gennem Godsejer Jørgerslev har modtaget et Gavebrev fra Deres Velbaarenhed af 31te April d. A. paa Deres Model til den Statue af H. E. Andersen, som nu støbt i Bronze er opstillet i Rosenborg Have.

Bestyrelsen for det heroærende Museums Kunstsamlinger har været saa velvillig at love den Plads i Museet og efter godhedsfuld Tilfagn ville d'Er. Godsejer Jørgerslev og Professor Walthers sørge for Modellens Modtagelse og Transport, ligesom Museumsbestyrelsen for dens Opstilling og Opbevaring.

Byraadet beder derfor Hr. Professorens om at modtage dets Tak for den smukke og værdifulde Gave, der her vil bringe en af vore nærmeste Landsmænd i hjærkommen Grindring.“

(Se Mødet den 3die Novbr.)

¹³⁷/₈₁. Under Henviisning til den i Mødet den 12te s. M. fremsatte Anmodning forelaa fra Havneudvalget en den 1ste dennes dateret Erklæring, hvori bl. a. udtales, at da Havnesporene stadig siden Havnebanens Anlæg i 1862 have været renholdte ved Fejning og ryddede for Sne af Jernbanen, der endogsaa har bejórget Renholdelsen i en Bredde af 1 Alen paa hver Side af Sporene, og da Trafikken paa disse har en væsentlig anden Karakter end den almindelige Færdsel paa Havnepladsen, samt da den Del af Sporene, der danner Forbindelsen imellem Statsbanegaarden og Østbanegaarden, og som netop berører den mest befærdede Del af Pladsen, ikke er til udelukkende Brug for Havnetrafikken, idet den tillige benyttes til den gennemgaaende Trafik fra den ene Banegaard til den anden, kan Udvalget ikke tilraade Byraadet i Principet at opgive den bestaaende, for Havnen gunstige Ordning, men anbefaler dog, at man i Overensstemmelse med et ved tidligere mundtlige Forhandlinger gjort Tilbud indskrænker sit Forlangende til Banerne saaledes, at disse fremtidig kun udsøre Fejningen af og imellem selve Sporene og den fornødne Snerydning, medens Havnen overtager Renholdelsen udenfor Sporene.

Byraadet vedtog at svare Ministeriet i Overensstemmelse hermed.

¹⁴⁸/₈₁. Til at tiltræde det i forrige Møde nedsatte Udvalg angaaende Erhvervelsen af ny Torveplads valgtes, efter at Medlemsantallet var bestemt til 5, Borgmesteren, C. Rjer, D. Langballe, Mørk og Hald. (Se Mødet den 7de Juli.)

¹⁴⁵/₈₁. Med Hensyn til de i Mødet den 28de April under Nr. ¹⁰⁰/₈₁ og ¹¹⁸/₈₁ behandlede 2 Byggeandragender, henholdsvis fra Gæstgiver E. Larsen og Kjøbmand F. W. Høyer, var fra Amtet modtaget Kommunikation af en Skrivelse fra Justitsministeriet af 18de f. M. saa lydende:

„Under 3die ds. har Hr. Stiftamtmanden til Ministeriets Afgjørelse indsendt de med Bilag hoslagt tilbagefølgende tvende Andragender, i hvilke henholdsvis Kjøbmand F. W. Høyer og Hotelejer E. Larsen, begge af Aarhus anholde, førstnævnte om Tilladelse til paa Ejendommen Matr.-Nr. 738, Borgporten Nr. 15, i ovennævnte Kjøbstad at maatte, efter at en samme-
steds værende ældre Bygning er nedbrudt, opføre et 3 Etages For- og Sidehus, sidstnævnte om Tilladelse til at paabygge den paa Ejendommen Matr.-Nr. 774 værende Hotelbygning en 3die Etage ud imod Rosensgade og Bispegade, uanset at det bebyggede Areal af de paagjældende Ejendomme betydeligt over-
stiger det ubebyggede.

Ministeriet er ved disse 2de Sager blevet opmærksomt paa, at Bygningsinspektøren i Aarhus beregner det Areal, som i Følge Bygningslov for Kjøbstæderne af 30te December 1858, § 21, skal være ubebygget, paa en Maade, som Ministeriet ikke kan godkjende. Foreløbig skal Ministeriet i saa Henseende bemærke, at naar det i bemeldte Paragraf er bestemt, at de Arealer, som i Følge Forstriften i Paragrafens 1ste Punktum skulle være ubebyggede, ved Bygninger, som indrettes til Beboelse i flere end 2 Etager, bliver at forøge med $\frac{1}{6}$ for enhver Etage, som Bygningen indeholder mere end foransørt, kan dette ikke forstaaes derhen, at det Areal, som skal være ubebygget ifkun skal forøges med $\frac{1}{6}$ af det med 3 Etager overbyggede Areal, hvorimod det ubebyggede Areal i det ommeldte Tilfælde maa forøges med $\frac{1}{6}$ af hele Ejendommens bebyggede Areal.

Men selv om man bortser derfra, er det ikke Ministeriet klart, hvilke Principper, der ligge til Grund for den af Bygningsinspektøren navnlig i den førstnævnte Sag foretagne Arealberegning, og skal man derfor, forinden videre foretages, tjenstligst anmode Dem om behageligen at ville foranledige indhentet og hertil indsendt en Erklæring fra Bygningsinspektøren om, efter hvilket Synspunkt den af ham i de ommeldte tvende Sager gjorde Arealberegning er foretaget, navnlig om, hvorledes han er kommen til det Resultat, at den i det første af de oven-

nævnte Andragender omhandlede Ejendom efter det ovenanførte Forbud mangler $468\frac{1}{2}$ □ Alen i det Areal, som vilde udtræves, for at den i Sagen omhandlede 3 Etagers Bygning loomedholdelig kunde opføres.

I det man derhos vedlægger et til Ministeriet indkommet Andragende med Bilag, hvori Sæbefabrikant H. Kjær anholder om, at den af Hotelejer E. Larsen ansøgte Dispensation fra Bygningslovens Forskrifter maa blive nægtet, skulde man lige tjenstlig anmode Dem om at indhente og hertil indsende en nærmere Erklæring fra vedkommende Myndigheder oover dette Andragende."

Denne Skrivelse er bleven sendt til Betænkning af Bygningskommissionen, der fra Bygningsinspektøren har indhentet saa lydende Erklæring af 31te f. M.:

„I Anledning af den mig af Bygningskommissionen under 28de ds. tilstillede Afskrift af Justitsministeriets Skrivelse til Stiftamtet af 18de dennes skal jeg herved tjenstlig tillade mig at bemærke:

Byggeloven af 30te December 1858, § 21, første Punktum: „oed Bygninger, som indrettes til Behoelste i flere end 2 Etager, blive de Arealer, som i Følge foranstaaende Forskrift skulle være ubebyggede at forsøge med $\frac{1}{6}$ for enhver Etage, som Bygningen indeholder mere end foransført", har jeg forstaaet saaledes, at den $\frac{1}{6}$, der skal tillægges det ubebyggede Areal, kun skal beregnes af det Areal, der overbygges med 3 Etager, da det i modsat Fald, naar denne $\frac{1}{6}$ skal beregnes af hele det overbyggede Areal, var lige meget, enten man opførte alle paa en Parcel værende Bygninger 3 Etager høje eller kun en af disse, hvilket vistnok ikke kan være Meningen af ovenstaaende citerede Punktum.

Med Hensyn til Hr. Høyers Sag er Tallet $468\frac{1}{2}$ fremkommet saaledes:

Hele Areallet er 1497 □ Alen, hvoraaf 67 □ Alen afsigoes til offentlig Gade og derfor er medregnet i det ubebyggede Areal. I Følge § 21 kan man bebygge $748\frac{1}{2}$ Alen heraf; der bliver bebygget 1116 □ Alen, altsaa $367\frac{1}{2}$ Alen mere end Halvdelen; der mangler altsaa $367\frac{1}{2}$ □ Alen ubebygget Areal, hertil skal søjes 101 □ Alen for den Del, der bebygges med 3 Etager, saa at der i alt kommer til at mangle $367\frac{1}{2} + 101 = 468\frac{1}{2}$ □ Alen.

Paa denne Maade er Areal et stedje blevet beregnet her baade før jeg blev Bygningsinspektør og medens jeg har været det, fr. hosliggende 2 Sager Nr. 57 og 122 fra 1880.

Beregningen over det Areal, Hr. Sjøner mangler, kan ogsaa opstilles saaledes:

Ejendommens Areal er 1497 □ Alen stort, deri afgaar de afgivne 67 □ Alen og bebygges 1116 □ Alen. Der bliver altsaa $1497 - 1116 = 381$ □ Alen ubebygget. Bebygget er 1116 □ Alen, og da der er en af Bygningerne, der er 3 Etager høj, fordres der endvidere $\frac{1}{6}$ af hele det bebyggede Areal eller 186 □ Alen, altsaa ialt $1116 + 186 = 1302$ □ Alen ubebygget Areal; der mangler som Følge heraf $1302 - 381 = 921$ □ Alen ubebygget Areal.

Med Hensyn til Hr. Larsens Sag er Fremstillingen gaaet ud fra, at Dispensationen kun skal søges for den 3die Etage, der paabegyges. Der bebygges ikke mere, end der allerede er, og som Følge deraf antog jeg, at Dispensationen kun skal erhverves for den Etage, der agtes paabegyget.

Beregningen af Hr. Larsens Ejendom giver, naar den tidligere Methode anvendes, følgende Resultat:

Ejendommens Areal er 4175 □ Alen stort; der kan altsaa bebygges $2087\frac{1}{2}$ □ Alen. Der er bebygget $3057\frac{1}{2}$ □ Alen, der mangler altsaa $3057\frac{1}{2} - 2087\frac{1}{2} = 970$ □ Alen, hvortil skal søjes $178\frac{4}{6} = 297\frac{1}{3}$, altsaa $970 + 297\frac{1}{3} = 1267\frac{1}{3}$ □ Alen.

Naar den anden Methode anvendes bliver Resultatet saaledes:

Til $3057\frac{1}{2}$ □ Alen Bygning udfordres $3057\frac{1}{2}$ □ Alen ubebygget Areal, hvortil skal søjes $305\frac{5}{6} = 509\frac{1}{2}$, ialt 3567 □ Alen. Der er kun $1117\frac{1}{2}$ □ Alen, der mangler altsaa $3567 - 1117\frac{1}{2} = 2449\frac{1}{2}$ Kvadrat Alen.

Bygningskommissionen har dernæst under 8de d. M. udtalt sig saaledes:

„Med Hensyn til Justitsministeriets vedlagte Skrivelse til Stiftamtet af 18de f. M. skal Bygningskommissionen, til hvis Erklæring Sagen har været sendt, ved at fremsende en Erklæring fra Bygningsinspektøren ikke undlade at udtale:

„Byggelovens § 21 er, navnlig naar henses til den lignende Bestemmelse i Byggeloven for Kjøbenhavn, stræng

not for en By, der fra gammel Tid er saa tæt sammenbygget som Aarhus.

Bygningskommissionen maa derfor samstemme i den Fortolkning Bygningsinspektøren har opstillet, saaledes at det i Byggelovens § 21 forlangte $\frac{1}{6}$ Tillæg ikke beregnes af samtlige en Ejendoms Bygninger, men kun af det med 3 Etager overbyggede Areal.

Jørgit henvises til Bygningsinspektørens Erklæring, idet dog erkendes, at den i Henhold til det tidligere sædvanlige opstillede Beregning af hvad der mangler af ubebygget Areal er mindre korrekt, men Bygningskommissionen har i sine Erklæringer over fremkomne Andragender om Dispensation fra Byggelovens § 21 altid taget Hensyn til Forholdet mellem bebygget og ubebygget Grund, og ikke væsentlig til det manglende, der altid maa betragtes i Forhold til det hele Areal.““

Efter at Sagen var drøftet, vedtog Byraadet at svare Ministeriet saaledes som det findes udtrykt i følgende Skrivelse til Amtet af 11te dennes, saa lydende:

„I Skrivelse til Stiftamtet af 18de f. M. har Justitsministeriet forlangt nærmere Udtalelser af Byraadet saavel om de hermed tilbagefølgende 2 Andragender fra Rådmand F. W. Høyer og Gjæstgiver C. Larsen om Dispensationer fra Byggelovens § 21, for saa vidt Beregningen af ubebygget Areal angaar, som over den her hidtil opstillede Beregning af Forholdet mellem bebygget og ubebygget Grund i Almindelighed.

Byraadet har i den Anledning affordret Bygningskommissionen en Erklæring og gennem denne ligeledes en Udtalelse fra Bygningsinspektøren. Af de saaledes fremkomne Erklæringer undblader man ikke at fremsende Gjenparter, idet Byraadet i sit Møde den 9de ds. har besluttet at henholde sig til disse Udtalelser, med Hensyn til Fortolkningen af Byggelovens § 21, dog med den Tilføjning, at naar Loven for Bygninger af over 2 Etager fordrer et Tillæg af $\frac{1}{6}$, saa er det ikke af hvad samtlige Bygninger paa en Ejendom indeholder af bebygget Grund, men af hvad Bygningen, d. e. den 3 Etages Bygning indeholder.

Ved samme Lejlighed har Justitsministeriet ønsket en Erklæring over et af Sæbeshyder H. Rjær direkte til Ministeriet indsendt Andragende med Bilag, hvori anholdes om, at den af Hotelejer C. Larsen ansøgte Dispensation fra Byggelovens

Forfrifter maatte blive nægtet. Det er ganske rigtigt, at han den 16de April d. A. fremsendte et saadant Andragende til Byraadet, hvorover man lod Bygningsinspektøren erklære sig. Denne Erklæring findes paategnet det nu vedlagte oprindelige Andragende under 18de f. M. og Byraadet tog derefter i sit Møde den 28de f. M. den Beslutning ikke at tage Hensyn til Andragendet, idet Hr. Kjærs Ejendom i Rosensgade ifkun er lige over for Hotellets Gavlparti, medens dettes Facade er mod Bispegade. Det ligger ogsaa for, at vedkommende Autoriteter i Bygningsfager kun kunne tage Hensyn til Lovens Bestemmelser og umulig kunne tage Hensyn til den Skade, virkelig eller forment, som Naboer eller Gjenboer tro at lide ved den Benyttelse en Ejer gjør af sin Grund.

Samtlige fremsendte Bilag følge hermed tilbage."

(Se Mødet den 14de Juli.)

¹⁴⁹/₈₁. Efter Indstilling af Skoleudvalget blev samme meddelt Bemyndigelse til for den kommende Vinter paa Kommunens Regning at leje en passende Bolig til Brug for Pedellen ved Nordre Byskole, medens den nuværende Pedelbolig paa Grund af Uld og Skrubbelighed nedbrødes og en ny opføres.

¹⁵⁰/₈₁. Efter derom foreliggende Andragende fra Forretningsudvalget for Svendborg Amts Skytteforening vedtog Byraadet at understøtte en Skytte- og Gymnastikfest, som er berammet til Afholdelse i Nyborg den 10de og 11te Juli d. A., med et Beløb af 100 Kr., der afholdes af Kontoen for uforudsete Udgifter.

¹⁵³/₈₁. Fra Amtet var modtaget Kommunikation af en Skrivelse af 31te f. M. hvori Indenrigsministeriet meddeler at have modtaget Underretning fra Krigsministeriet om, at der har været ført Forhandling med Indkvarteringskommissionen i Aarhus om Tilvejebringelse i Genhold til Fdg. 15. Novbr. 1816 § 28 af det fornødne Magazinrum for den her til Byen forlagte Artilleriafdelings Feltmateriel, for Dvelfesmateriellet ved Afdelingen i det hele og for Trændetachmentets Bogne, samt at der fra tvende private Mænd er fremkommet Tilbud, der gaar ud paa, at de i Nærheden af Artilleriafdelingens Kaserne ville opføre en henfigtsvarende, grundmuret Magazinbygning og udleje den til Brug for Artillerigarnisonen i 3 Aar for en aarlig Leje af 7000 Kroner. Da denne Lejesum imidlertid forekommer Ministeriet at være uforholdsmæssig høj, anmoder samme Amtet om at ville indhente Byraadets Erklæring over Sagen, navnlig i Henseende til, om Byraadet ikke maatte se sig i Stand til at gjøre

Forflag til en mindre bekostelig Anbringelsesmaade af de omhandlede Gjenstande.

I Henhold til derom foreliggende Forflag fra Indkvarteringskommissionen vedtog Byraadet at besvare foranstaaende ved saa lydende Skrivelse af D. D.:

„I Skrivelse af 3die dennes har Stiftamtet, ved at fremsende de Forhandlinger, der have været førte om Tilvejbringelsen her i Byen af et Magazinrum for Artilleriet, i Følge Indenrigsministeriets Skrivelse af 31te j. M. forlangt efter Omstændighederne snarest muligt Byraadets Erklæring over Sagen, navnlig ogsaa om Byraadet ikke maatte se sig istand til at gjøre Forflag til en mindre bekostelig Anbringelsesmaade af de omhandlede Gjenstande.

Byraadet kan i saa Henseende ganske henholde sig til den første fra Byens Indkvarteringskommission under 29de April d. A. fremsendte Skrivelse til 2den Generalkommandointendantur, der foresindes blandt Sagens Akter. Det fremgaar deraf, at der ikke blot uden gunstigt Resultat har været anstillet de fornødne Undersøgelser om Tilvejbringelsen af eksisterende ledige Lokaler, men ogsaa at Indkvarteringskommissionen lige fra Sagens første Begyndelse har forhandlet med Byraadet om, hvad der efter Omstændighederne maatte være at foretage. Byraadet, der allerede har anvendt et ikke ubetydeligt Beløb paa Lejen af Sukkerhuset som Kaserne for Artilleriet, dennes Istandsættelse og Forsyning med Inventar, samt Opførelsen af en Barakkestald, maa fremdeles formene, at der ikke foreligger nogen Opfordring for samme til ogsaa at bygge Materialbygningen, ikke blot med Hensyn til Bekostningen, men ogsaa fordi Kommunen i den Del af Byen, hvor Bygningen for Tiden bør opføres, ikke ejer nogen Byggeplads og ikke tør indlade sig paa saadan Spekulation, som d'Fr. H. Jørgensen og Carstensen om Bygningens Anvendelse i andet Djemed, naar der senere som Del af det hele Artillerietablisement skal paa anden endnu ikke valgt Grund bygges et nyt Materialskur. Man ser saaledes ikke, at der kan foreligge flere end de to Maader, hvorpaa Indkvarteringskommissionen har søgt at skaffe de fornødne Lokaler tilveje*), naar Militæretaten eller

*) Den anden Maade, hvorpaa man havde tænkt sig at løse Opgaven, var ved at bygge et Magazin paa den gl. Ridebane, men denne Plan har Indkvarteringskommissionen, som bemærket, af flere forskjellige Grunde ment at burde opgive.

Staten ikke selv vil bygge, og af disse to Maader kan man i Overensstemmelse med Indkvarteringskommissionen og samtlige militære Autoriteter, som have udtalt sig over Sagen, sympathisere med at vælge d'Fr. H. Jørgensen og Carstenjens Tilbud, om det end er noget dyrere end det paa den anden Maade tilvejebragte Tilbud. Men igrigt skal man henlede Opmærksomheden paa, at Ulemperne ved at opføre 4 lette Bygninger paa gamle Ridebane udelukkende ville gaa ud over Militæretaten eller Statskassen, og man kan derfor henstille Valget i saa Henseende til vedkommende højere Autoriteters Afgjørelse.

De fremsendte Bilag følge hermed tilbage."

(Se Mødet den 4de August.)

^{154/81}. Et fra de Herrer C. Langballe og Søn fremkommet Andragende om at maatte saa den af dem lejede Teglværkplads ved Vesterport til Kjøbs blev overgivet Markudvalget til Erklæring.

^{155/81}. Et af „Marhus Venstreforening" indgivet Andragende om at saa det paa Budgettet for indeværende Aar til Grundlovsdagens Højtideligholdelse opførte Veløb stillet til Raadighed for en Fest i Ris Skov den 19de dennes, kunde ikke bevilges.

^{158/81}. Baumann meddelte, at den i Aaret 1873 her i Byen oprettede Husflidsforening af Mangel paa Deltagelse nu havde afsluttet sin Virksomhed og derfor gennem ham ønskede at aflevere sit Arkiv til fremtidig Opbevaring af Byraadet. Herimod fandtes intet at erindre.

Mødet den 16. Juni.

— Efter Indstilling af Indkvarteringskommissionen tilfodes der Billetpør B. Paulsen extraordinært fra indeværende Aars Begyndelse og indtil videre, indtil Indkvarteringsforholdene have fæstnet sig, et aarligt Gratiale af 100 Kroner.

^{216/74} og ^{81/75}. Efter Indstilling af Ræmneren vedtog man at underkrive et til Søren Chr. Nielsen som Transportshaver udfærdiget Skjøde paa Grundstykket, Matr.-Nr. 12 paa Grønland, hvilket Kommunen i Aaret 1875 solgte til Bognmand Carl Christensen, se Byraadsforhandlingerne for nævnte Aar Side 65 og 89.

^{17/81}. Fra det i Mødet den 20de Januar nedsatte Udvalg forelaa Indstilling om, at Entreprenør Carl Laursens der omhandlede Krav skulde søges afgjort ved, at Forbringshaveren tilbydes et Veløb af 311 Kr. 12 Øre imod at frasælde ethvert yderligere Krav paa Kommunen.

Byraadet henholdt sig til Udvalgets Forslag, der ligeledes blev antaget af Entreprenøren, hvorefter Beløbet anvistes til Udbetaling.

^{108/81.} I Fortsættelse af de i forrige Møde afgivne Meddelelser modtog Byraadet fra vedf. Udvalg yderligere Beretning om, hvad der senest er passeret i Henseende til Anlægget af en Jernbane fra Aarhus til Odder og Hou. (Se næste Møde.)

^{159/81.} I Anledning af en fra Udvalget for Bygninger og Inventar foreliggende Hensøgelse om, at en Forlængelse og Istandsættelse af Tvættestedet ved Mindebro bør finde Sted og at Arbejdet bør udføres for Havnekasens Regning, besluttede man at indhente Havneudvalgets Erklæring. (Se næste Møde.)

^{161/81.} Efter Indstilling af Gasværksudvalget approberede Byraadet, at Gasregulativets § 2 midlertidig sættes ud af Kraft for de Gaders Vedkommende, hvori der i indværende Aar skal nedlægges Hovedledninger, saaledes at Stikledninger med det samme uden Udgift for Forbrugerne ville blive indlagte til Maaleren i de Ejendomme, hvor man ønsker strax at benytte Gassen.

^{168/81.} Med Indkvarteringskommissionens Erklæring forelaa en Skrivelse af 15de April f. A., hvori 3die Dragonregiment under Henviisning til de i Regimentets Ordning ved Loven af 25de Juli f. A. stete Øndringer anmoder om, at der maa blive foretaget tilsvarende Forandringer i Kaserneetablisementets Indretning, navnlig saaledes: 1, at et Munderingskammer i Skolekaserneens Midterbygning indrettes til Bolig for 10 ugifte Underofficerer; 2, at der paa Loftet over Fægtesalen, der nu benyttes til Kaserne depot, indrettes et Munderings- og Vaabenkammer for 3die Eskadron, medens 3die Eskadrons nuværende Vaabenkammer afgives til Kaserne depot; 3, at der opføres en Barakkestald til 40 à 50 Heste med Afdelinger til hver af de 3 Eskadroner og saaledes, at der paa Loftet indrettes Foderrum til Underafdelingerne; og 4, at Beslagsmedien udvides med endnu en Esje til 3die Eskadrons Beslagsmed, og at Beslagsfuret ligeledes gives nogen Udvidelse. Regimentet udtaler endvidere, at det ikke for Tiden agter at stille større Fordringer i den angivne Retning, navnlig ikke til en ellers for Regimentet ønskelig Udvidelse af Eskadronskasernen, hvorved denne foruden sin nuværende Belægning endvidere kunde afgive Plads til en Kaserneløjtnant, cirka 10 ugifte Underofficerer p. p. samt cirka 40 Mand, idet Regimentet erkjender, at Gjennemførelsen af en saadan Foranstaltning under de nuværende Forhold vilde være forbunden med Vanskeligheder.

Man besluttede at indhente Ingeniørberst Roesjød's Erklæring. (Se Mødet den 11te August.)

Mødet den 23. Juni.

²⁵³/₈₀. Med Skrivelse fra Amtet af 29de April modtog Byraadet tilbage det i Mødet den 7de f. A. vedtagne Reglement for Skibe, der løse eller lade Petroleum og lignende brandfarlige Vædske i Aarhus Havn, til Erklæring med Hensyn til de af Politimesteren paa Foranledning af Justitsministeriet dertil fremsatte Bemærkninger, hvortil Ministeriet havde sluttet sig. Sagen var, uden at komme for det samlede Byraad, strax gaaet til Havneudvalget, der nu havde fremsendt sin Erklæring, hvori det tilraades Byraadet i alt væsentlig at tiltræde Politimesterens Endringsforslag.

Byraadet henholdt sig til Udvalgets Indstilling, hvorefter Sagen paa ny vil være at fremsende til Indenrigsministeriet. (Se Mødet den 8de Decbr.)

⁸⁵/₈₁. Fra Amtet fremlagdes Kommunikation af følgende Skrivelse fra Indenrigsministeriet af 4de d. M., angaaende Dampskibsførerne Schmidten og Larjens Fritagelse for at svare Skat her til Kommunen, se Mødet den 21de April.

Skrivelsen er saa lydende:

„I det med Amtets behagelige Skrivelse af 29. April d. A. hertil indkomne Andragende har Aarhus Byraad meddelt, at Overligningskommissionen har fritaget 2de Dampskibsførere, som ikke have andet Opholdssted end deres Skibe, der ere hjemmehørende i Aarhus, men i Gæst paa forskellige Steder, for at svare den dem af Ligningskommissionen paalagte Skat efter Formue og Lejlighed for Aaret 1881 til Aarhus Kommune, hvilken Fritagelse Overligningskommissionen har motiveret ved, at de nævnte Mænd i Genhold til Lov om Kjøbstadkommunernes Styrelse m. m. af 26. Maj 1868, § 26 ikke ere ansete skattepligtige til Kommunen, fordi de ikke have fast Ophold der. Da forskellige Medlemmer af Byraadet have fundet det tvivlsomt, hvorvidt Overligningskommissionen gyldigt kan paafjende Spørgsmaal som det omhandlede, hvor det ikke drejer sig om Størrelsen af den en Person paalignede Skat, men om hvorvidt paagjældende er skattepligtig til vedkommende Kommune, og om ikke Afgjørelsen af dette Spørgsmaal udelukkende tilkommer Domstolene, har Byraadet begjært en Udtalelse fra Ministeriet desangaaende.

Føranlebiget heraf skulde man til behagelig Efterretning og videre fornøden Bekjendtgjørelse tjenstligst melde, at Ministeriet maa holde for, at Overligningskommissionen har været baade berettiget og forpligtet til at tage Spørgsmaalet om, hvorvidt de paagjældende kunne anses pligtige til at yde Formue- og Leilighedsbidrag i indværende Aar til Aarhus Kommune under Overvejelse og at afgjøre samme. Ved § 27 i Kjøbstadskommunalloven af 26. Maj 1868 er det nemlig ganske almindelig bestemt, at Indsigelser imod den fremlagte Ligning paa Formue og Leilighed kunne indbringes for Overligningskommissionen, og fra denne Regel indeholdes der ingen Undtagelse i Lovens § 28, der kun tillægger den, der ikke anser sig skattepligtig i en Kommune, hvori han er ansat til Skat, Berettigelse til at bringe Spørgsmaalet herom under Domstolens Paafjendelse, men ikke udelukker det almindelige Spørgsmaal om en Person's Skattepligt fra Overligningskommissionens Omraade.

Derimod er det, hvad ogsaa den i § 27 indeholdte Henviisning til § 28 antyder, en Følge af den anførte Bestemmelse i den sidstnævnte §, at Overligningskommissionens Beslutning med Hensyn til dette Spørgsmaal ikke kan tillægges den Virkning af en endelig Afgjørelse, som ellers tilkommer dens Afgjørelser med Hensyn til Anker over Formue- og Leilighedsbeskatningen."

Toges til Efterretning.

^{106/81}. I Forbindelse med de senest i forrige Møde gjorde Meddelelser om Gangen i Sagen angaaende Anlægget af en Jernbane fra Aarhus til Odder og Hou forelaa fra Dr. phil. G. Wint her som vedkommende Komite's Formand en Skrivelse af 12te ds., hvori meddeles, at Aktietegningen af Kommuner og private Deltagere ikke har havt den tidligere paaregnede Udstrækning, hvisaarsag Aarhus Kommune anmodes om at forhøje sin Tegning med 30,000 Kr. til i Alt 80,000 Kr., idet Komiteen formener, at Resten af det endnu manglende Beløb, 51,000 Kr., vil kunne tilvejebringes paa anden Maade.

Paa Forlangende af 6 Medlemmer blev Sagen udsat til næste Møde.

^{136/81}. Fra Amtet fremlagdes en Kommunikation af Indenrigsministeriets Skrivelse af 31te j. M., hvorved den afskediget Havnefoged J. J. Hoppe i Mødet den 12te j. M. bevilgede midlertidige Understøttelse af Havnekasjen approberes.

¹⁴⁴/₈₁. Fra Hs. Højærværdighed Hr. Biskop Brammer som Formand for Herrebestyrelsen for Arveprinsesse Carolines Asyl var modtaget en Skrivelse, hvori Bestyrelsen udtaler sin Tak for den af Byraadet i Mødet den 2den ds. med Hensyn til den fremtidige Anvendelse af Berøllerer H. Meyers Legat tagne Beslutning. (Se Mødet den 15de Septbr.)

¹⁵⁹/₈₁. Efter at have modtaget Havneudvalgets Erklæring med Hensyn til den i forrige Møde foreliggende Hensætning om Fjandsættelse m. v. af Tvættestedet ved Mindebro besluttede man fremdeles, i Overensstemmelse med hvad der allerede er udtalt i Byraadets Møde den 31te Oktober 1872, at betragte Høloærksstrækningen og Trappenedgangen paa det nævnte Sted som Byen tilhørende, hvis Vedligeholdelse paahviler Kommunen, men derimod at lade Havnen overtage Tvættestedet som Baadehavn til fremtidig Vedligeholdelse og Udvidelse, i hvilken Henseende der til næste Aar vil være at optage et passende Beløb paa dens Budget.

¹⁶³/₈₁. Et fra 8de Regiment fremkommet Forslag om, at en Underofficersbolig paa Fodfolkets Kaserne skulde forandres til Regimentskontor og Aftrædelsesværelser for Regimentschefen og en Bataillonschef vedtog man at tilstille Ingeniørberst Koesøed til Erklæring.

¹⁶⁴/₈₁. Efter derom fra Bestyrelsen fremkommen Begjæring valgte Byraadet i Overensstemmelse med Loven af 28de Maj 1880 § 5 Kjøbmand F. W. Hoyer og Intendant Truelsen til som Revisorer at gienneengaa Aarhus Dretparekassens Regnskaber.

¹⁶⁵/₈₁. Paa Haanens Budget for indeværende Aar er paa Udgiftskonto 7 b til Ombygningen af det nordvestlige Høloærk optaget et Beløb af 39,215 Kr., som er Resten af det tidligere approberede samlede Beløb af 63,000 Kr. Da de til Udførelsen af nævnte Arbejde fornødne Materialier, der allerede tidlig paa Foraaret bleve udbudte til Levering ved Licitation, paa Grund af det langvarige Islæg i fremmede Havne først ere modtagne her i den seneste Tid og det leverede Materiale tilmed til Dels er af ukontraktmæssig Beskaffenhed, samt da Udførelsen af det projekterede Arbejde vilde komme i Kollision med Udøsningen af de sædvanlig paa denne Aarstid i større Mængde ankommende Tømmerstube, besluttede Byraadet efter Forslag af Havneudvalget at indgaa til Ministeriet med Forestilling om, at ovennævnte Arbejde helt udsættes til Foraaret 1882, og at der derimod med de tilstedeværende Materialier m. v. paabegyndes en Omdannelse af den nordre Mole til Anlægs kai ind imod Havnen,

et Arbejde, der tilligemed Dannelsen af en Anlægsfai paa Molens nordre Side vil indtræde som Led i en samlet større Plan til Havnens fremtidige Udvidelse og Anlægget af en ny nordre Mole, hvortil Havneudvalget bebudede senere at ville fremkomme med Forslag. (Se Mødet den 25de August.)

¹⁶⁶/₈₁. Efter Indstilling af Skoleudvalget bifaldt Byraadet, at der i Overensstemmelse med en af Arkitekt B. Puch affattet Plan af de Lokaler, som Haandgjerningskolen tidligere har havt i Nordre Bysskole, indrettes en Bolig for Pedellen samt 3 Bogeklasser. Den hertil medgaaende Udgift, c. 2500 Kr., udbedes foreløbig af det for Skolevæsenet budgetterede Beløb, idet endelig Bestemmelse om sammes Postering først vil være at tage under Budgetforhandlingen for 1882.

¹⁶⁸/₈₁. Efter Indstilling af Havneudvalget bevilgede Byraadet i Overensstemmelse med hvad der ved lignende Lejligheder er Skik og Brug, at der i Anledning af, at Opstillingen af den ny Dampmaskine til Vandværket nu er tilendebragt, udbetales som Douceur til Montøren 100 Kr., til Maskinmesteren 100 Kr. og til Fyrbøderen 50 Kr., alt af Kontoen for Maskinens Anskaffelse.

¹⁶⁹/₈₁. Et af afd. Snedkermester, Brandkaptajn Chr. Theilgaard's Enke Ane Cathrine Theilgaard indgivet Andragende om Understøttelse blev udsat til næste Møde.

Mødet den 30. Juni.

— Som midlertidig Suppleant til Kasseudvalget under de ordinære Medlemmers forestaaende Fraværelse her fra Byen paa Rejser valgtes paa dertil givne Foranledning Rådmand M. Meden.

— Fra Bygningsinspektøren forelaa den i Tillægget til forrige Aars Byrådsforhandlinger optagne Indberetning om de i Aaret 1880 her i Byen udførte Byggearbejder m. v.

— Ved Valg af en Mand til at afgive Indberetning til Amtet om Kornpriserne til Fastfattelse af Kapitelstarten gjenvalgtes Rådmand Chr. P. Spliid.

²³⁰/₇₉. Fra det i Mødet den 6te Novbr. 1879 til at fremkomme med Forslag til en forandret Ordning af Fattigbestyrelsen her i Byen nedsatte Udvalg var modtaget en Skrivelse, hvori udtales, at forinden det skrider videre med sine Arbejder kunde Udvalget ønske at modtage Byrådets Bestemmelse af, om der som et Led i

den endelige Ordning skal ansættes en Fattiginpektør her i Byen. Spørgsmaalets Afgjørelse blev udsat til et senere Møde. (Se Mødet den 8de Septbr.)

¹⁰⁶/₈₁. Ved fornøjet Behandling af det fra forrige Møde udsatte Spørgsmaal om en yderligere Aktietegning i Aarhus—Odde—Hou-Jernbanen tog Byraadet med 13 Stemmer imod 6 den Beslutning, som findes udtrykt i nedenansførte Skrivelse af 1ste Juli til Dr. phil. G. Wint her i Kjøbenhavn, saalydende:

„J Fortsættelse af Byraadets Skrivelse af 3die f. M. til Svar paa Deres Velbaarenheds Skrivelse af 12te f. M. undlader jeg ikke at meddele, at Byraadet i dets Møde G. D. har taget Bestemmelse om, paa samme Vilkaar som betegnet i fornævnte Skrivelse af 3die Juni yderligere at ville forsøge sin Aktietegning i Oddebanen med 30,000 Kr., hvilket dog står paa Vilkaar, at Banen føres ind paa Statsbanen ved Viby eller et Punkt derimellem og Aarhus Statsbanegaard.“

(Se Mødet den 22de Septbr.)

¹¹⁷/₈₁. Paa Begjæring blev Udvalget for Ekt. Klemensbro bevilget et Beløb af 400 Kr. for at kunne lade Detailtegninger med tilhørende Overslag af et Broprojekt udføre. (Se Møderne den 19de f. M. og den 17de Novbr.)

¹³⁸/₈₁. Et af Politibetjent Brüels Enke indgivet Andragende om, at den hende i Mødet den 19de f. M. tilstaaede Understøttelse maatte blive sat op til sin tidligere Størrelse, kunde ikke bevilges.

¹⁶⁹/₈₁. Det i forrige Møde fremlagte Andragende fra Enken Ane Catrine Theilgaard om Understøttelse blev bevilget med en Sum af 50 Kr. for indeværende Aar.

¹⁷⁰/₈₁. Efter Indstilling af Brolægningsudvalget vedtog Byraadet at lade den aabne Kende, der for Tiden gaar langs med Gasværkets Hegn over Saltraffinaderiets Grund fra Gaden til Havet, erstatte af en luffet 12" Rørledning, imod at Gjeren af Saltraffinaderiet, efter hvis Dnsse denne Foranstaltning træffes, af den dertil afslaaede Udgift 320 Kr. udreder 240 Kr.

¹⁷¹/₈₁. J Genhold til derom foreliggende Anmodning fra 2den Generalkommandointendantur af 27de dennes besluttede Byraadet at anholde om Indenrigsministeriets Samtykke til, at den nu stedfindende Ubleje af Græsningsretten paa den mindre Exercerplads paa Galgebakken fremtidig maa ophøre, idet vedkommende militære Afdelinger have klaget over, at deres Benyttelse af Pladsen i flere

Maader hæmmes af det nu stedfindende Forhold. (Se Mødet den 25de August).

¹⁷²/₈₁. Fra Amtet var modtaget en Skrivelse af 24de dennes, hvori der forlanges Erklæring over en af Stadslægen afgiven Indberetning angaaende de Foranstaltninger, der af ham var trufne i Henseende til en her til Byen fra Kjøbenhavn ankommen Enke med 2 Børn, der befrygtedes at være smittet af Kopper.

Byraadet fandt intet imod Stadslægens Fremgangsmaade at erindre og besluttede derhos at tilstille Amtet Regningerne over de med de trufne Forholdsregler forbundne Udgifter til samlet Beløb 65 Kr. 60 Ore til videre Foranstaltning. (Se Mødet den 14de Juli.)

¹⁷³/₈₁. Paa derom fremjat Begjæring blev Udvalget for Byens Forfjænnelse meddeelt Bemyndigelse til at indgaa Kontrakt med Kon-
ditor A. Olsen om Leje af „Bennelyst“ for Resten af indeværende Sommer for en Afgift af 300 Kroner.

¹⁷⁴/₈₁. Efter derom ligeledes fremjat Begjæring indrømmedes der samme Udvalg Tilladelse til at overlade „Bennelyst“ til Afholdelsen af en i indeværende Sommer paatænkt Udstilling af Biauls-
produkter m. v.

¹⁷⁵/₈₁. Fra Sundhedskommissionen forelaa tvende Skrivelser, 1°, af 24de dennes om, at Vækløbet fra „Bennelyst“ til Studsgade forsynes med en stadig rindende Vandhane og at Bunden omlægges med skraatstillede Sten; og 2°, af D. D. om at Vejgrøften langs „Bennelyst“ ved Randers Landevej stensættes i Bunden, alt for at afhjælpe de oftere fremkomne Klager over Stank, som disse Afløb i den varme Aarstid udbrede til Gene for Beboerne i Nærheden.

Man besluttede at indhente Brolægningssubvalgets Erklæring. (Se Mødet den 4de August; med Hensyn til tidligere Forhandlinger om det førnævnte Afløb henvises til Byraadsforhandlingerne for 1880, Side 82 og 89.)

¹⁷⁷/₈₁. Fra Skoleudvalget forelaa en Indstilling af 27de dennes, hvori Byraadet anmodes om at godkjende et af Udvalget med Kjøbmand Carl Christensen afluttet Kjøb af en Strimmel af dennes tilgrænsende Grund til Udvidelse af Gaards- og Legepladserne i Nordre Bygskole.

Man besluttede at lade Sagen overgaa til 2den Behandling.

Mødet den 7. Juli.

— I Borgmesterens Fraværelse paa en Rejse leledes Forhandlingerne af Kammerraad Esmann.

¹⁵¹/₇₈. Fra Brolægningssubvalget var modtaget en Skrivelse af 5te dennes, hvori Byraadets Opmærksomhed henledes paa, at der ved den for Tiden stedfindende Flytning af Hospitalsmuren ud mod Klostergade og Tangen finder Afvigelse Sted fra den Linie, som Udvalget efter de førte Forhandlinger, se bl a. Mødet den 10de Marts, formener, at Hospitalet har forpligtet sig til at følge. Den nye Mur bygges nemlig i en anden Linie, hvorved det til Gadernes Udvidelse bestemte Areal bliver indskrænket til 67 □ Al. i Stedet for at det skulde være 117 □ Al. efter den førstnævnte Linie.

Byraadet anmodede den fungerende Formand om i Forening med Brolægningssubvalget at forhandle om Sagen med Hospitalsinspektionen. (Se næste Møde.)

²⁰⁹/₈₀. Fra de Herrer Landinspektør Honum og Murmester Chr. Lund, som af Bytinget udmeldte Mænd, forelaa Burderingsforretning med Hensyn til den Erstatning, der tilkommer Kjøbmand M. G. Bøch for Aftaaelsen af Grund til Voldens Udvidelse. (Se Mødet den 2den f. M.)

Da der i Byraadet opstod Tvivl, om Kommunen var erstatningspligtig for hele det Areal, som er medregnet under Burderingen, besluttede man i saa Henseende at indheute Erklæring fra det tidligere nedsatte Udvalg. (Se Mødet den 4de August.)

¹⁴/₈₁. Fra Kæmneren var modtaget Magelægsfjoder med Hensyn til den senest i Mødet den 19de Maj ommeldte Skjelregulering imellem Garnisonsjygehusets og Skomager J. C. Josephsens Grunde.

Byraadet underskrev Skjødets til Josephsen.

(Begge Dokumenter ere aftrykte i Tillægget.)

¹⁴³/₈₁. Fra det Udvalg, hvis Medlemmer bleve valgte i Mødet den 9de f. M., modtoges Gjenpart af nedenansørte Skrivelse, som Udvalget under 3die dennes havde tilstillet Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet angaaende Kjøbet af Bispegaarden med tiliggende Grund. Udvalget meddelte tillige, at det i Overensstemmelse med det samme tildelte Hverv, at udsøge Arealer til en ny Torveplads her i Byen, havde haft sin Opmærksomhed henvendt paa flere Steder, men var standsat ved Erhvervelsen af Bispegaarden, som formentlig baade den ønskeligste og tillige for nærværende Tid lettest realisable, jaasrent Ministeriet erklærer sig villig til at afhænde den fra Embedet.

Byraadet tog Udvalgets Meddelelse til Efterretning og sluttede sig forøvrigt fuldstændig til det af samme foretagne Skridt.

Ovennævnte Skrivelse er saa lydende:

„I Aaret 1857 blev det efter den derværende Biskop over Aarhus Stift, Brammers Indstilling besluttet, at den hidtil som Bispegaard i Aarhus benyttede Plads, nuværende Matr.:Nr. 755 a., skulde bortsælges til Fordel for Bispeembedet og en ny Bolig for Biskoppen derefter opføres paa Tøften, nuværende Matr.:Nr. 1291, beliggende ved Sønderallé ned imod Aarhus Mølle. Auktionen blev derefter afholdt over Matr.:Nr. 755 a., saavidt vides i November 1857, men da Pengekrisen umiddelbart derefter udbrød, blev Sagen i Følge fgl. Resolution af 2den December 1857 stillet i Bero til efter Biskop Brammers Afgang fra Embedet. Dette Tidspunkt er nu indtruffet og Byraadet har derfor taget under Overvejelse, om det ikke for Kommunen maatte have sin Interesse at søge at komme i Besiddelse af denne Grund, Matr.:Nr. 755 a. Vi underskrevne have derefter som Udvalg drøftet Sagen og ere komne til det Resultat, at det navnlig af to Grunde maa anses meget ønskeligt, at Byen erhverver denne Plads. Den ene af disse Grunde er den her i Byen mer og mer fremtrædende Mangel paa Torveplads. Byen udvider sig stadig endogsaar meget betydeligt og Trangen til forøget Forbrug af Landets Produkter tiltager derfor. Ikke desto mindre er Torvepladsen ikke udvidet paa et eneste Sted, og der er endogsaar Udsigt til, at den i en nær Fremtid vil blive væsentlig indskrænket, navnlig naar Projektet om Klemensbro kommer frem og Klemens-Torv altsaa derved gaar over fra at være Torv til at blive Byens mest besørgede Gade.

Den anden Grund hvorfor vi anser det for at være af Interesse at erhverve den oftenævnte Plads er Henlynet til den nærliggende Domkirke og forhaabentlig falde i saar Henjeende Byens og Ministeriets Interesser i en meget betydelig Grad sammen.

Det er formentlig bekjendt nok, at Bispegaarden ligger umiddelbart op ad Domkirken; paa det nærmeste Sted ligger Bispegaarden ikke en Gang 10 Alen fra Kirken. At det derfor i brandfarlig Henjeende kan have sin Interesse at fjerne Bispegaarden fra Domkirken, er allerede indlysende. Men langt større Betydning tillægge vi rigtignok Skønhedshenlynet ligeover for vor Domkirke, og Ønskeligheden af at skaffe denne sin fulde Ret ved at udlægge i alt Fald største Delen af Bispegaardens Terræn til en aaben Plads, hvorfra vor smukke Kirke kan præsentere sig paa en for Landet og vor By værdig Maade. Dette

sidste Punkt bør navnlig for nærværende Tid holdes ja meget mere for Dje som den Restauration af Domkirken, Byen nu bekoster, ingenlunde vil skaffe Kirken fuld Anerkjendelse, naar ikke den befries for i al Fald nogle af sine uheldigste nærmeste Omgivelser.

Som Følge af foranstørte tillade vi os herved paa Kommunens Vegne ligeover for Ministeriet at udtale Ønskeligheden af, at Ministeriet paa Bispeembedets Vegne vil sælge Kommunen den anførte Plads. Med Hensyn til Fastsættelsen af Prisen bør formentlig fragaa den Grund, hvorpaa det nuværende egentlige Baaningshus staar, idet vi tro at vide, at denne Del af Pladsen allerede i 1857 var tilfagt Kommunen uden nogen Betaling herfor. Det øvrige Areal, der formentlig udgjør 10,000 □ Alen, ere vi derimod villige til at kjøbe og tillade os herved under Forbehold af højere fornøden Approbation herfor at byde en Pris af 7 Kroner pr. □ Alen. Ved Bedømmelsen af Størrelsen af denne Pris skulle vi tillade os at henlede Opmærksomheden paa, at den Pris, der udbragtes i 1857 da Priserne ubetinget vare meget høje, ikke udgjorde mere end 80,000 Kr. og for at naa denne Sum var det endog nødvendigt at udparcellere Pladsen, hvorved dels Omkostningerne forøgedes dels Sagens bekvemme Ordning vanskeliggjordes i al Fald til Dels. Senere er der i Begyndelsen af Halvsjerdserne gjort Skridt til at sælge en Parcel af Bispehaven ud imod Kannikegaden til Musæumsbygning. Sagen gif til uvillige Mænds Erklæring og og disse skjønnede Prisen for Arealet pr. □ Alen den Gang at være 4 eller 5 Kroner.

Med Hensyn til Udbetalingsvilkårene vilde Kommunen sætte Pris paa, om saa stor en Del af Kjøbesummen som mulig blev staaende i Grunden ubetalt, blot imod et lille aarligt Afdrag og en moderat Rente, ikke over 4 %.

(Se Mødet den 11te August.)

Mødet den 14. Juli.

— I Borgmesterens Fraværelse paa en Rejse leledes Forhandlingerne af Kammerraad Esmann.

— Fra 2den Generalkommandointendantur fremlagdes en Skrivelse af 6te dennes, hvori Byraadet underrettes om, at 8de Regiment for Fremtiden, i Stedet for som hidtil den Højstbesalende, vil

føre Forhandlingerne med Kommunen om Nybygninger m. v. til Fodfolkets Kaserering.

— Til at foretaa de foreløbige Forberedelser til det den 26de dennes berammede Folketingsvalg samt til paa selve Valgdagen at tiltræde Valgbestyrelsen som Delegerede for Kommunen nedfattes et Udvalg, bestaaende af Borgmesteren, E. Rjer, Meden, Verteljen, S. Petersen, Speyer, Skovby, Holm, Mørk, Baumann, Kellemann, Esmann, Stampe, N. Langballe, Christiansen og J. Rjær.

¹⁵¹/₇₈. Efter derom gjort Meddelelse godkjendte Byraadet, at den fungerende Formand i Forening med Brolægningssudvalget havde tilbudt Høspitalsinspektionen at lade Kæmnerkassen udrede Omkostningerne ved Flytningen af den allerede opførte Del af Høspitalets Hegnsmur ud imod Klostergade og Tangen for at opnaa den i forrige Møde nævnte større Grundafstaaelse fra Høspitalet til disse Gaders Udvidelse.

³¹⁷/₈₀. Som Svar paa den i Mødet den 24de Marts vedtagne Indstilling angaaende en forandret Ordning af Kommunens Jordemodervæsen var fra Amtet modtaget Kommunikation af Justitsministeriets Skrivelse af 5te d. M. saa lydende:

„Med behagelig Skrivelse af 13de April d. A. har Hr. Stiftamtmanden hertil indsendt et Andragende fra Aarhus Byraad, hvori anholdes om Justitsministeriets Approbation paa en forandret Ordning af Distriktsjordemodervæsenet i Aarhus, hvorefter der fremtidigt samme Steds vil være at ansætte 3 Jordemødre med Forpligtelse til at bo paa bestemte Steder i Byen, dog uden at der tildeles enhver af dem et bestemt Distrikt, hvorimod de alle skulle være pligtige at betjene de fødende i Byen, til hvem de maatte blive kaldte, samt jaaledes at der tillægges enhver af dem en fast Løn af ialt 200 Kr. aarligt uden Udgang til Alderstillæg.

Foranlediget heraf skal man, efter at man har modtaget det kongelige Sundhedsskollegiums Betænkning over Sagen, til behagelig Efterretning og videre Bekjendtgjørelse tjenstlig melde, at Justitsministeriet ikke ser sig i Stand til at tage den af Byraadet gjorte Indstilling til Følge, idet de paagjældende Jordemødre derefter ikke vilde erholde det fulde ved § 13 af Reglementet for Jordemodervæsenets Indretning og Bestyrelse af 21. Novbr. 1810, jfr. Lov om Jordemødrenes Lønning og Forhold af 15. Maj 1875, § 2 fastsatte Bederlag, men at man dog antager, at

den af Byraadet foreslaaede Ordning i det væsentlige vil kunne opretholdes paa den Maade, at der ligesom hidtil kun ansættes en Distriktsjordemoder i Aarhus, der da erholder den i nævnte Lov fastsatte Pengeløn med den samme Steds hjemlede Udgang til Alderstillæg saa vel som de i § 13 i ovennævnte Reglement fastsatte Emolumenter, derunder fri Bolig, idet der derhos ansættes to Reserverjordemødre med en fast aarlig Løn af 200 Kr. hver uden Udgang til Alderstillæg.

Man undlader derfor ikke at tilføje, at Ministeriet intet vil have at erindre imod, at der i Overensstemmelse med Byraadets Forslag foreløbig ifkun meddeles de paagjældende Jordemødre Konstitution for et Tidrum af 2 eller 3 Aar, dog saaledes at der tildeles enhver af dem det fulde for hendes Bestilling fastsatte Vederlag, for saa vidt angaar Distriktsjordemoderen, selvfølgelig baade i Penge og andre Emolumenter.

Bed at meddele foranstaaende skal man forinden videre foretages, tjenstligt anmode Dem om behageligt paa ny at ville forelægge Sagen for Byraadet, hvis Dtringer derefter forventes indsendte hertil.

Man tilføjer, at man efter Omstændighederne vil sætte Pris paa, at Sagen fremskyndes."

Byraadet besluttede at overgive denne Skrivelse til Erklæring af det i Sagen tidligere nedsatte Udvalg. (Se Mødet den 4de August.)

⁴⁵/₈₁. Fra Indkvarteringskommissionen var modtaget Betsvarelse af Revisionsantegnelserne til Indkvarteringsregnskabet for 2det Halvaar 1880.

Man sluttede sig til Kommissionens Udtalelser og vedtog at indsende Sagen til Ministeriet. (Se Mødet den 24de Febr.)

⁹³/₈₁. Fra Amtet fremlagdes Kommunikation af en Skrivelse fra Indenrigsministeriet af 28de f. M., hvori der indrømmes Proprietær Aubert til Bestereng Ret til Erstatning for den Skade, der tilføjes ham som Lejer af Græsningsretten til den store Græserplads for Artilleriets Benyttelse af Pladsen. Erstatningen fastsættes aarlig, saa længe Lejemaalet vedvarer og Græserpladsen benyttes af Artilleri-afdelingen, ved en om Efteraaret afholdt Vurdering af den Skade, der i den forløbne Sommer kan anses tilføjet Græsningen ved Afdelingens Øvelser paa vedkommende Del af Pladsen. (Se Mødet den 31te Marts.)

¹⁴⁵/₈₁. Med Hensyn til de senest i Mødet den 9de f. M. behandlede Byggeandragender fra Gjestgiver C. Larsen og Rjøbmand

J. W. Høyer var fra Amtet modtaget Kommunikation af Justitsministeriets Skrivelse af 5te d. M., saa lydende:

„I de med Hr. Stiftamtmandens behagelige Skrivelse af 14de f. M. hertil tilbagefendte Andragender, have henholdsvis Kjøbmand J. W. Høyer af Aarhus og Hotelejer C. Larfen samme Steds anholdt, førstnævnte om Tilladelse til paa Ejendommen Matr.-Nr. 738, Borgporten Nr. 15 i ooenævnte Kjøbstad at maatte efter at en samme Steds værende ældre Bygning er nedbrudt, opføre et 3 Etages For- og Sidehus, nanjet at bemeldte Ejendoms ubebyggede Areal, efter at 67 □ Allen ere afgivne til Gaden Udvidelse, vil blive iffun 314 □ Allen imod 1116 □ Allen bebygget Areal; sidstnævnte om Tilladelse til at paabygge den Ejendommen Matr.-Nr. 730 sammesteds værende Hotelbygning en 3die Etage ud imod Rosensgade og Bispegaden, uanset at den paagjældende Ejendoms ubebyggede Areal kun udgjør 1117½ □ imod 3057½ □ Allen bebygget Areal.

Foranlediget heraf skal man ved hoslagte Bilags Tilbagefendelse til behagelig Esterretning og videre Bekjendtgjørelse tjenstlig melde, at Justitsministeriet, under særligt Hensyn for den førstnævnte Ejendoms Bedkommende til, at der af sammes hidtilværende Areal vil blive udlagt 67 □ Allen til Gade, og for den sidstnævnte Bygnings Bedkommende til dennes særlige Bestemmelse, herved meddeler de ansøgte Dispensationer fra Bygningslov for Kjøbstæderne af 30te Decbr. 1858, § 21.

I Forbindelse hermed skal man med Hensyn til Spørgsmaalet om hvorledes det Areal, som i Følge den ansøgte Lovbestemmelse skal være ubebygget, bør beregnes ved Bygninger, som indrettes til Beboelse i flere end 2 Etager, ikke undlade at bemærke, at Ministeriet maa fastholde, hvad i saa Henseende er udtalt i dets Skrivelse af 18de Maj d. A., hvorefter det Areal, som skal være ubebygget i det ommeldte Tilfælde, maa for enhver Etage, som Bygningen indeholder mere end foransjort, forøges med ⅙ af hele Ejendommens bebyggede Areal, hvorhos man efter den Anledning, som den af Bygningsinspektøren over de ommeldte Sager afgivne Erklæring dertil giver, skal bede dennes Opmærksomhed henledet paa, at det Spørgsmaal, som det ved Afgjørelsen af, om Dispensation kan meddeles fra Bestemmelsen i bemeldte Paragraf, har Interesse for Ministeriet at erholde Dplysning om, er Størrelsen af det Areal, som der under Hensyn til de forhaaandenværende Forhold mangler for

at fyldestgøre Paragrafens Bestemmelser om Forholdet mellem det bebyggede og ubebyggede Areal.

Sluttelig skal man derhos ikke undlade at bede Byraadets særlige Opmærksomhed henledet paa, at Ministeriet er fundet ikke fremtidigt at meddele Dispensation til Byggesforetagender, der med Hensyn til 3 Etages Bygninger ville medføre et saa betydeligt Misforhold imellem det bebyggede og det ubebyggede Areal's Størrelse som i de to foreliggende Sager, hvorhos Ministeriet maa ønske, naar der fremtidig forelægges det Andragender om betydeligere Dispensationer fra Bestemmelsen i Bygningsloven, der have Interesse for de sanitære Forhold, at Sagen ledsages af en Udtalelse fra de lokale Sundhedsautoriteters Side."

¹⁷²/₈₁. De i Mødet den 30te j. M. ommeldte Regninger vedkommende Foranstaltninger imod befrygtet Koppesmitte vare modtagne tilbage fra Amtet med Bemærkning om, at deres Udbredelse formentlig maatte paahvile Kæmnerkassen.

Man besluttede at indhente Erklæring fra Udvalget for Epidemihuset. (Se Mødet den 15de Septbr.)

¹⁷⁹/₈₁. Fra Bygningskommissionen var fremkommet Henstilling, om Byraadet ikke maatte finde sig foranlediget til at indlede Forhandlinger med Bager Petersen som Ejer af Ejendommen Nr. 35 paa Skolegade om Indrykning af denne Ejendoms Fagadelinie ved Forhusets forestaaende Nedrivning.

Man besluttede at nedsætte et Udvalg, bestaaende af Esmann, Petersen og Hald, til at forhandle og eventuelt slutte Overenskomst med Ejeren i den omhandlede Anledning. (Se Mødet den 4de August.)

¹⁸⁰/₈₁. Fra 8de Regiment forelaa en Skrivelse af 9de denes, hvori Kommunen paa ny anmodes om at lade Gas og Vand indlægge i Fodfolkets Exercerhus. (Om en tidligere Begjæring i saa Henseende se Byraadsforhandlingerne for 1880, Side 106 og 109.)

Da det i Regimentets Skrivelse udtales, at Ingeniørrobert Koefoed er anmodet om at afgive Erklæring, besluttede man at stille Sagen i Bero, indtil denne Erklæring foreligger. (Se Mødet den 4de August.)

¹⁸³/₈₁. Efter derom foreliggende Andragende fra Forskønnelsesudvalget efterbevilgede Byraadet 500 Kroner paa Udvalgets Budget for indeværende Aar til nødvendige Vedligeholdelsesarbejder i Byens Lyktanlæg.

¹⁸⁶/₈₁. Efter Andragende af vedkommende Grundejere og i Overensstemmelse med Brolegningsudvalgets Indstilling bevilgede Byraadet, at der maa nedlægges Kloakledninger i Østergade, henholdsvis paa Strækningerne fra Pistolstræde til Søndergade og fra denne Gade til Amaliegade paa Vilkkaar, at Andragerne forpligte sig til inden Aarets Udgang fuldt ud at godtgjøre Kommunens Kasse de dertil medgaaende Udgifter.

¹⁸⁷/₈₁. Efter derom fra vedkommende Grundejere fremkommet Andragende besluttede Byraadet at tillægge den for nylig ved privat Foranstaltning anlagte, men endnu ej bebyggede Gade, som danner Forbindelsen imellem Grønnegade og Nørreallé, Navn af „Ny Grønnegade“, hvorimod man ikke, som ogsaa i Andragendet berørt, kunde finde Anledning til at indføre en ny Benævnelse for nogen Del af Nørreallé.

¹⁸⁸/₈₁. Et fra Fattigudvalget fremkommet Andragende om, at der maatte blive anbragt en Vandhane i umiddelbar Nærhed af Fattiggaarden, blev tilstillet Vandværksudvalget til videre Foranstaltning.

Mødet den 4. August.

²⁰⁹/₈₀. Efter fra vedf. Udvalg at have modtaget den i Mødet den 7de f. M. forelagte Erklæring besluttede Byraadet for sit Vedkommende at afkøjsere ved den Erstatning, der er tilkjendt Kjøbmand M. G. Bøch for Grundafstaaelsen til Gaden „Bolsen's Udvikelse og som er bestemt til 15 Kr. pr. □ Alen af 60 □ Alen afgiven Grund foruden 60 Kr. som Erstatning for det af ham allerede udførte, men nu forgiæves Byggearbejde.

³¹⁷/₈₀. I Anledning af den i Mødet den 14de f. M. meddelte Skrivelse fra Justitsministeriet angaaende en forandret Ordning af Jordmodervæsenet havde vedkommende Udvalg indstillet at følge Ministeriets Forslag, dog jaaledes at Distriktsjordmoderen paalægges Forpligtelse til at bo i Frederiksbjergkvarteret og de to Reserverjordemødre altsaa i den midterste og nordlige Del af Byen, som tidligere foreslaaet.

Byraadet vedtog at henholde sig til Udvalgets Forslag, dog med den Tilføjning, at Konstitutionstiden bestemmes til 3 Aar. (Se Mødet den 8de Septbr.)

²⁷/₈₁. Fra Amtet forelaa Kommunikation af en Skrivelse af 15de f. M., hvori Justitsministeriet næst at meddele, at det har

brevverlet med Indenrigsministeriet om, at det af den fgl. Kommissarius for Aarhus—Nyomgaard-Banen indgivne Andragende angaaende Skydningen paa den i Ris Skov anlagte Skydebane, se Byraads-mødet den 21de April, forlanger Erklæring indhentet fra Aarhus borgerlige Skydefelskab, om samme maatte være villig til at afværge den paapegede Fare ved, som af Driftsbestyreren for den nævnte Bane i dennes blandt Bilagene værende Erklæring foreslaaet, at foranstalte Skydebanen overdækket eller i al Fald forsynet med Portstjærme eller faakaldte Skydeporte.

Man vedtog at sende Sagen til Skydefelskabet. (Se Mødet den 25de dennes.)

¹²⁶/₈₁. Med Hensyn til den i Mødet den 12te Maj behandlede Sag om Betaling for veneriske Patienters Kur og Pleje paa Aarhus Sygehospital var fra Amtet modtaget Kommunikation af en Skrivelse fra Indenrigsministeriet af 12te f. M., saa lydende:

„Med behagelig Skrivelse af 3. f. M. har Amtet foreslagt Ministeriet et Andragende, hvori Horsens Byraad i Anledning af Repartitionen paa Aarhus Amts Kjøbstæder af Udgifterne for veneriske Patienters Kur og Pleje i 1878 har forespurgt, hvorvidt det er rigtigt, at der for Aarhus Kjøbstads Bedkommende i Henhold til det for Sygehospitalet samme Steds stadfæstede Regulativ er beregnet en højere Betaling daglig for hver Patient i bemeldte Hospital end den, der beregnes for Amtets øvrige Kjøbstæders Bedkommende, ved hvis Sygehusregulativer Betalingen er normeret lavere end for Hospitallet i Aarhus. Foranlediget heraf skulde man til behagelig Efterretning og videre fornøden Beskjendtgjørelse tjenstlig melde, at Ministeriet med Amtet maa være enigt i, at der ikke findes tilstrækkelig Anledning til at fravige den af Amtet ved tidligere Repartitioner fulgte Fremgangsmaade, at lægge den Betaling, der af vedkommende Sygehuse beregnes i Henhold til de for dem stadfæstede Vedtægter, til Grund for Fordelingen. Efter den af Amtet dertil givne Anledning tilføjes derhos, at da Betalingen for 2den Klasse Patienter paa Aarhus Kjøbstads Sygehospital ved Ministeriets Resolution af 25. April 1879 er forhøjet fra 1 Kr. 35 Ore til 1 Kr. 60 Ore, vil Aarhus Byraad være berettiget til at forlange den saaledes normerede Betaling anvendt for veneriske Syges Bedkommende ved Kjøbstadrepartitionen for 1879 og følgende Repartitioner.“

Toges til Efterretning.

¹⁵³/₈₁. I Fortfættelse af den i Mødet den 9de f. M. behandlede Sag om Tilbejbringelse af Magazinrum for 3die Artilleri-afdeling forelaa fra Amtet Kommunikation af Indenrigsministeriets Skrivelse af 21de f. M. saa lydende:

„Ved Amtets behagelige Skrivelse af 13de f. M., modtog man den begjærede Erklæring fra Aarhus Byraad i Sagen om Tilbejbringelse i Genhold til Forordning 15de Novbr. 1816, § 28 af det fornødne Magazinrum for den til Aarhus Kjøbstad henlagte Artilleri-afdelings Feltmateriel, for Øvelsesmateriellet og Afdelingen i det hele og for Trædetachmentets Vogne.

Efter derpaa at have brevvekslet med Krigsministeriet, som har erklæret Sagens Ordning for paatrængende nødvendig, og som derhos har anbefalet til Antagelse det fra tvende private Mænd i Aarhus fremkomne Tilbud, der gaar ud paa, at de i Nærheden af Artilleri-afdelingens Kaserne ville opføre en til det omhandlede Brug hensigtsmæssig grundmuret Magasinbygning og udleje den til Benyttelse for Artillerigarnisonen i 3 Aar for en aarlig Leje af 8000 Kr., skulde man til behagelig Efterretning og videre fornøden Bekjendtgjørelse tjenstlig melde, at Ministeriet herved bemyndiger Aarhus Byraad til at modtage det ommeldte Tilbud. Det tilføjes, at de heraf flydende Udgifter kunne optages i Kjøbstadens halvårlige Indkvarteringsopgjørelser blandt de Udgifter, for hvilke fuld Godtgjørelse faares af Statskassen.“

Byraadet overlod den nærmere Ordning af Sagen til Indkvarteringskommissionen.

Til Forklaring af den Omstændighed, at Ministeriet ved foranstaaende Skrivelse har approberet en aarlig Lejesum af 8000 Kr., medens der ved Sagens tidligere Behandling kun var Tale om en Lejeafgift af 7000 Kr., skal bemærkes, at det af vedkommende private Entreprenører (de Herrer Tømmerhandler H. Jørgensen og Murmester H. B. Carstensen) først fremsatte Tilbud kun var gjældende indenfor en vis Frist, efter hvis Udløb de satte Lejeafgiften op til 8000 Kroner. (Se Mødet den 1ste Septbr.)

¹⁷⁵/₈₁. Fra Brolægningssubvalget forelaa Erklæring over de i Mødet den 30te Juni fremkomne Skrivelser fra Sundhedskommissionen angaaende Vækløbet fra „Vennelyst“ til Studsgade, hvortil senere har sluttet sig en Skrivelse fra Kommissionen af 18de f. M., der paa ny fører Klage over Vejgrøften langs Randers Landevej.

Med Hensyn til Bækløbet fra „Bennelyst“ til Studsgade vedtog man at henholde sig til Udvalgets Indstilling, der gaar ud paa, at Andragendet paa et mindre, øjeblikkeligt Bedlidgeholdelsesarbejde nær henvises til Afgjørelse under Budgetbehandlingen for 1882. Derefter blev det med 8 Stemmer imod 7, ligeledes i Overensstemmelse med Udvalgets Forslag, besluttet at lade den nuværende aabne Grøft langs „Bennelyst“ ved Randers Landevej erstatte af en lukket 12" Ledning, hvortil de fornødne Midler, 600 Kr., efterbevilges paa Udgiftskonto VIII. 2. c. for indeværende Aar.

¹⁷⁹/₈₁. Af de i forrige Møde nedsatte Udvalg afgaves Meddelelse om, at de af samme med Bager Petersen førte Forhandlinger om Indrykningen af hans Ejendoms Facadelinie paa Skolegade havde vist sig frugtesløse, da han forlangte en efter Udvalgets Skjøn overdreven høj Erstatningssum.

Af Hensyn til at det i fornødent Fald kunde blive nødvendigt i Genhold til Bygningslovens § 2 at expropriere hele Ejendommen for at skaffe Gaden en tilstrækkelig Bredde, vedtog man forinden videre i saa Henseende foretages at anmode Udvalget, der paa Grund af Esmanns Fraværelse paa en Rejse suppleredes med Skovby, om paa ny at forhandle med Ejeren om Indrykningen. (Se næste Møde.)

¹⁸⁰/₈₁. Efter at den i forrige Møde bebudede Erklæring fra Oberst Roesøed om Gas- og Vandindlægget i Fodfolket's Exercerhus var modtaget, besluttede man at indhente Indfoarteringskommissionens Erklæring. (Se Mødet den 1ste Septbr.)

¹⁹¹/₈₁. Fra Skoledirektionen forelaa Kommunikation af en Skrivelse fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet af 5te f. M., hvori meddeles, at Hjerdelærerinde ved Aarhus Kjøbstads Fri-skole, Jensen Hansen, efter Ansøgning paa Grund af Alder og Svagelighed er bleven entlediget fra den 1ste Oktober d. A. at regne med en Pension af 492 Kr. aarlig, der svarer til $\frac{2}{3}$ Dele af Embedets Reguleringssum 738 Kr.

Toges til Efterretning.

¹⁹³/₈₁. Fra Snedkermester N. Christiansen var fremkommet Begjæring om, at Byraadet vilde anbefale et af ham indgivet Andragende om Dispensation fra Byggelovens § 21 med Hensyn til nogle Bygninger, han agter at opføre paa den ham tilhørende Ejendom, Matr.-Nr. 866 — Dufsgade Nr. 2 — til Brug for en paatænkt Kafé og Beværtning.

Man vedtog at nedsætte et Udvalg, bestaaende af Skovby, E. Rjer og Gald, til at forhandle med Andrageren om forskjellige Enkeltheder i Sagen. (Se næste Møde.)

¹⁹⁵/₈₁. Et af Bivælgerforeningen fremsendt Andragende om at maatte faa Tilladelse til at forbinde en Tombola med den forestaaende Bivælgsudstilling her i Byen vedtog man at anbefale.

¹⁹⁶/₈₁. Efter Indstilling af Udvalget for Bygninger og Inventar approberede Byraadet følgende laveste Bud, der ere gjorte ved en den 18de f. M. afholdt Licitation over Levering af Kul til Kommunens Forbrug i Vinteren 1881—82, nemlig:

- 1, for 6000 Tdr. à 290 Ø pr. Td. til Vandværket, Arresthuset, Sygehuset, Fattig- og Skolevæsenet, Politistationen og Sprøjtehuset af Kjøbmand H. Broge, med 2 Kr. 12 Ore pr. Tønde; og
- 2, for 1500 Tdr. à 290 Ø til Fodfolks-, Rytter- og Artillerikafernen af samme, med 2 Kr. 15 Ore pr. Tønde.

¹⁹⁹/₈₁. I Skrivelse af 18de April d. A. havde 3die Artilleri-afdeling af Indkvarteringskommissionen bl. a. forlangt sig anoist en Plads paa c. 3 Td. Land, beliggende tæt ved Sukkerhuskafernen, til Brug som Øvelses- og Parkplads for Konstabelrekruitstolen. Ved Forhandling med vedkommende Ejere og Lejere havde Indkvarteringskommissionen opnaaet det fornødne Samtykke til Grundafstaaelsen, hvorefter Sagen var bleven indstillet til Indenrigsministeriet, som i Skrivelse af 1ste Juni d. A. til Stiftamtet havde approberet den saaledes stete Erhvervelse, idet Ministeriet dog forbeholdt sig at bekræfte Størrelsen af Lejesummerne, hvorom Forhandling vilde være at indlede og hvorfor der vil være at give Kommunen fuld Godtgjørelse af Statskassen. Da Kommissionen imidlertid ikke havde kunnet komme til Enighed med vedf. Ejere og Befiddere om Lejes afgiftens Størrelse, forelaa nu fra den Forslag om, at Afgiften søges afgjort ved Skjøn af uwillige af Retten udmeldte Mænd, i hvilken Afgjørelsesmaade ogfaa Kommunens Medkontrahenter ere enige.

Byraadet bifaldt denne Indstilling og anmodede Kommissionen om at foranstalte det fornødne i Overensstemmelse hermed. (Se Mødet den 1ste Septbr.)

²⁰²/₈₁. I Anledning af en af Mægler Fr. Lohse til Justitsministeriet indgivet og Byraadet til Erklæring tilstillet Forespørgsel om, hvorvidt han er pligtig at gjøre Tjeneste ved det herværende Brandkorps, vedtog man i Overensstemmelse med Brandkommissionens foreliggende Ytringer at svare, at der i Henhold til § 3 i Vedtægten for Aarhus Kjøbstads Brandvæsen, ifr. Rancellisfrivelse af 12te

December 1835 formentlig ikke kan tilkomme Andrageren Fritagelse for Tjeneste i den omspurgte Retning.

Mødet den 11. August.

⁴/₈₁. Efter derom foreliggende Indstilling besluttede Byraadet at lade Bygningsinspektøren og begge Byens Ingeniører biftaa det til Tilvejbringelsen af forøgede Skolelokaliteter nedfatte Udvalg ved Vedømmelsen af de indkomne Planer til en ny Skolebygningss Opførelse. (Se Mødet den 2den Juni)

⁷³/₈₁. Efter Indstilling af Politimesteren vedtog Byraadet at ansætte konst. Politibetjent, fhv. Lærer i Barrit, S. D. Overgaard, som Betjent af 3die Lønningsklasse i den herværende Politistyrke fra den 1ste dennes at regne, hvorhos det approberedes, at Betjent af 3die Lønningsklasse S. Rasmussen oprykker i den ved Betjent Chr. Hansens Afgang, se Mødet den 31te Marts, ledig blivne Lønning af 2den Klasse fra afsigte 1ste Maj at regne, fra hvilken Dag den højere Lønning blev ledig.

¹⁴³/₈₁. Af Rjer modtog Byraadet mundtlig Beretning om, hvad der siden Mødet den 7de f. M. er passeret i Sagen til Erhvervelse af forøget Torveplads her i Byen (Se Mødet den 25de dennes.)

¹⁶²/₈₁. I Anledning af den i Mødet den 16de Juni fremlagte Skrivelse fra 3die Dragonregiment om Forandringer ved Rytterkasernen var modtaget en Skrivelse fra Ingeniørberst Roesøed af 5te f. M., hvori der fremsættes Anmodning til Byraadet om, at Sager som den omhandlede, hvorover hans Betænkning ønskes, ligesom hidtil maa gaa tilbage til Afdelingerne for af disse at forelægges ham.

Man vedtog herover at indhente Indfoarteringskommissionens Erklæring. (Se Mødet den 1ste Septbr.)

¹⁷⁹/₈₁. Efter at have modtaget Beretning fra vedkommende Udvalg om de af samme siden sidste Møde med Bager Petersen førte Forhandlinger om Indrykning af hans Ejendom paa Skolegade, anmodede man Udvalget om fremdeles at fortsætte Forhandlingerne. (Se næste Møde.)

¹⁹³/₈₁. I Genhold til mundtlig Beretning fra det i forrige Møde nedfatte Udvalg besluttedes det at anbefale Snekfermester Christiansens Byggeandragende paa Betingelse af, at Ejeren ved

en paa vedt. Ejendom tinglyst Deklaration forpligter sig til ikke uden Byraadets Samtykke at omdanne eller yderligere luffe den Veranda, med Hensyn til hvilken Dispensation ønskes erhvervet, og navnlig ikke nogenfinde benytte samme til Beboelse.

²⁰⁰/₈₁. Efter derom foreliggende Indstilling vedtog Byraadet at udvide Frederiksgade til en Bredde af 12 Alen ud for Stedet Nr. 18 under dette forestaaende Ombygning, samt at godtgjøre Ejeren, Modehandler Chr. Lauritzen, det dertil fornødne Areal med 15 Kr. pr. □ Alen, som er bestemt af uvillige Mænd.

²⁰⁴/₈₁. Paa Foranledning af et derom indgivet Andragende erklærede Byraadet, at det intet sandt at erindre imod, at Kjøbmand Baadsgaard ombyttede Jerntappen paa den ham tilhørende Ejendom, Vestergade Nr. 8, med en Granittrappe.

²⁰⁶/₈₁. I Anledning af en af Amtet til Erklæring fremsendt Klage fra Møllejer A. Weis over Slusebroens flette Tilstand besluttede man i Overensstemmelse med Stadsingeniørens og Bejudvalgets foreliggende Ytringer at svare, at man ikke havde noget imod at lade Kommunen bære Halvdelen af de med Broens Istandsættelse forbundne Omkostninger, men dog vedblivende maatte henholde sig til den ved en tidligere lignende Lejlighed tagne Reservation af ved eventuelt Søgmaal mod rette vedkommende at søge disse Udgifter tilbagebetalte. (Se Mødet den 25de dennes.)

²⁰⁷/₈₁. Fra Arkitekt C. Lange var modtaget en Skrivelse af 9de dennes, hvorved han fremsender en Regning paa 4445 Kr. 53 Øre som Tilgodehavende for Tegninger og Overflag til de Kasernebygninger paa Fodfolksetablissementet, som endnu ikke ere opførte, af hvilket Beløb han forlanger Halvdelen betalt strax, medens Resten foreløbig kan forblive uafgjort dog under Reservation af hans Ret dertil i enhver Henseende.

Man besluttede at indhente Indkvarteringskommissionens Erklæring. (Se Mødet den 8de December)

Mødet den 25. August.

— Til at tiltræde Sessjonen for 1882 for Kjøbstadens Vedkommende valgtes Christian Jensen og S. Petersen.

⁴⁰/₈₇. Paa det Udvalgs Begne, der bestaar i Anledning af Ordningen af de kirkelige Forhold her i Byen, gav C. Rjer mundtlig Meddelelse om, at samme under 19de f. M. paa ny var indgaaet

til Kirke- og Undervisningsministeriet med Andragende om, at der maatte blive ydet Understøttelse af Statskassen til en ny Kirkebygning paa Frederiksbjerg, hvortil vedkommende Minister under en Audients, som Meddeleeren og Mørk havde søgt, stillede i Udsigt, at et dertil sigtende Beløb skulde blive optaget paa Finantsloven for det kommende Finantsaar. (Den forrige Forhandling om denne Sag findes i Byraadsforh. for 1880, Side 68.)

^{27/81}. Fra det borgerlige Skjebeselskab var modtaget den i Mødet den 4de dennes forlangte Erklæring angaaende den af den fgl. Kommissarius ved Aarhus—Nyomgaard-Banen indgivne Besværing over Skjebningen paa Skjebanen i Ris Skov; man vedtog at fremsende den til Stiftamtet.

^{143/81}. Af Rjer og Mørk modtog Byraadet mundtlig Beretning om, hvad der var passeret under en Audients, de som Delegerede for Udvalget til Erhvervelse af en ny Torveplads havde søgt hos Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet for at forhandle om Købet af Bispegaarden. (Se næste Møde)

^{160/81}. Ved den imellem Kommunen og Godsejer H. P. Jørgensen til Marselisborg i sin Tid afsluttede Købekontrakt om Matr.-Nr. 1 q. og 1 a. b. af Købstadens Markfjorder fra Marselisborg, henholdsvis den gamle Ridebane og Grundarealet til den tidligere Sømfabrik (se Byraadsforhandlingerne for 1876, Side 84, 103 og 136 samt Tillægget Side 67), blev det bestemt, at Kommunen ved Udløbet af Kæbflager D. Poulsens Lejetid — den 1ste Oktober 1880 — skulde overtage og indløse den af Poulsen paa den sidstnævnte Matr.-Nr. opførte og oprindelig til Sømfabrik bestemte Bygning for den Sum, hvorfor samme til den Tid var brandsforsikret i Købstædernes almindelige Brandsforsikring. — Efter at Sagen havde henstaaet efter Lejemaalets Udløb, for at Poulsen kunde bringe sin Afkomst til Bygningen i formel Orden ved Erhvervelsen af Ejendomsdom, og den fornødne Berigtigelse i saa Henseende nu var fæstet, havde Poulsen meddelt Kommunen Skjøde paa ovennævnte Bygning for en Købesum af 9000 Kroner, for hvilket Beløb den efter indhentet Oplysning den 1ste Oktober 1880 var brandsforsikret i ovennævnte Forening. Dette Skjøde havde Ræmmeren forelagt Byraadet, som intet imod samme fandt at erindre.

Skjødet er optaget i Tillægget.

^{165/81}. Fra Amtet fremlagdes Kommunikation af en Skrivelse af 4de d. M., hvori Indenrigsministeriet approberer den i Mødet den 23de Juni tagne Beslutning om Omdannelsen af den nordre

Mole til en Anlægskaj ind ad mod Havnebassinnet m. v., dog paa Betingelse af, at der ved Arbejdernes Udførelse tages fornødent Gen-
savn til de af Kammerraad, Vandbygningsingeniør Bruhn skriftligt
fremførte Bemærkninger, hvorefter Gjenpart medfulgte fra Ministeriet.

¹⁷¹/₈₁. Fra Amtet fremlægdes Kommunikation af en Skrivelse
af 11te dennes, hvori Indrigsministeriet meddeler Samtykke til, at
den nu stedfindende Ubleje af Græsningen paa den mindre Exercer-
plads fremtidig maa ophøre. (Se Mødet den 30te Juni.)

¹⁷⁹/₈₁. Af vedf. Udvalg blev meddelt, at skjønt det ikke siden sidste
Møde havde kunnet opnaa at faa nogen Overenskomst afsluttet med
Bager Petersen om Indrykningen af hans Ejendom paa Skole-
gade, havde det dog bragt i sikker Erfaring, at Ejeren vilde opgive
det af ham først paatænkte mere omfattende Byggesforetagende og
derimod i det væsentlige indskrænke sig til en Reparation af Facaden,
hvorfor Udvalget under disse Omstændigheder ikke kunde tilraade at
bringe Expropriation af Ejendommen i Anvendelse. I Genhold hertil
besluttede Byraadet at lade det have sit forblivende ved, hvad der
hidtil er foretaget i denne Sag.

²⁰⁶/₈₁. Fra Amtet forelaa en Skrivelse af 16de dennes, hvori
Byraadet underrettes om, at den af samme i forrige Møde tagne Be-
slutning med Gensavn til Jfandsættelsen af Slusebroen er bleven med-
delt Mølle ejer A. Weis. (Se Mødet den 3die Novbr.)

²⁰⁸/₈₁. Under Genviisning til Byraadets Beslutning i Mødet
den 2den Juni havde Brolægningsudvalget foreslaaet, at Søndergades
Ombrolægning nu skulde iværksettes, hvilket vedtoges.

²¹²/₈₁. Foranlediget af en af flere Grundejere i Mejlgades
sydlige Del indgiven Forespørgsel om, og da paa hvilke Betingelser,
Byraadet maatte være villig til at lade denne Gadestrækning forsyne
med Kloak, forelagde Brolægningsudvalget Plan for Anlægget af en
Kloakledning, omfattende følgende Strækninger: Mejlgade fra Nr.
1 til 27 og fra 2 til 24, Graven fra Nr. 1 til 7 og fra Nr. 2
til 8, Rosengade fra Nr. 1 til 12, og med Afløb til Havet
igjennem Skt. Olufsgade. Det medfølgende Overslag udviser en Ud-
gift af 3500 Kr., som Udvalget foreslaar fordelt paa den Maade, at
Grundejerne foruden 20 Kr. pr. Stikledning udrede 1 Kr. 50 Øre
pr. løbende Fod Facade, hvilket for 2074 Fod giver 3110 Kr., medens
Kommunen tilskyder de manglende 390 Kr., nemlig for det Stykke
af Ledningen, som fra det østre Hjørne af Skt. Olavs Kirkegaard
fører til Havet, hvilket Beløb efter Udvalgets Formening vil kunne
afholdes af Konto VIII. 2. b. og c. for indværende Aar.

Byraadet billigede den foreliggende Plan og erklærede sig villig til at lade Kommuneens Kasse afholde ovennævnte 390 Kr., hvorefter man besluttede at lade Sagen gaa tilbage til Udvalget for at dette kan indhente samtlige Grundejerens Erklæring, om de ere villige til at deltage i Anlægget. (Se Mødet den 8de Septbr.)

²¹⁴/₈₁. Ved Cirkulære af 15de Juni d. A. har Indenrigsministeriet anordnet, at der den 15de f. M. skulde foretages en Krearturtælling her i Landet samtidig med, at der blev indhentet Oplysninger om Arealets Benyttelse og Størrelsen af Udsæden.

Her i Kommunen er Udførelsen af denne Foranstaltning bleven varetaget af Markudvalget, fra hvem fornøden Beretning i saa Henseende forelaa, affattet paa det dertil fremsendte schematiske Papir, hvilket man vedtog at tilstille det statistiske Bureau, ligesom man ogsaa besluttede at lade 2 summariske Oversigter over de indhentede Oplysninger aftrykke i Byraadsforhandlingerne (se Tillægget.)

Mødet den 1. September.

¹⁴³/₈₁. I Sagen om Erhvervelsen af en ny Torveplads ved Kjøbet af Bispegaarden fremlagdes fra Stiftsøvrigheden Kommunikation af en Skrivelse fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet af 20de f. M., saa lydende:

„Efter at have modtaget Hr. Stiftamtmandens og Deres Højærværdigheds Ytringer i behagelig Skrivelse af 4de d. M. angaaende det fra Borgmesteren i Aarhus m. fl. paa Byraadets Vegne indkomne Andragende om, at den Aarhus Bispestol tilhørende Grund, Matr.-Nr. 755 a. i Aarhus Kjøbstad, maa overdrages til Kommunen saaledes, at den Plads, hvorpaa det nuværende egentlige Baaningshus er opført, overlades Kommunen uden Bederlag, og at den øvrige Del af Grunden, cirka 10,000 □ Alen, afhændes til den for en Kjøbesum af 7 Kroner pr. □ Alen, skulde Ministeriet tjenstligst meddele Dem til behagelig Efterretning og Bekjendtgjørelse for Byraadet, at Ministeriet ikke finder at kunne gaa ind paa det ovennævnte Andragende, men at det derimod i Genhold til de Forhandlinger, der gik forud for den allerhøjeste Resolution af 2den December 1857 om Afhændelse ved Auktion af den nævnte Grund og om Opførelse af en ny Bispegaard paa den Bispestolen tilhørende Toft udenfor Aarhus Frederiksport, — under Forudsætning af Hans Majestæts nærmere allerhøjeste Approbation — ikke vil have noget imod,

at den hele ovennævnte Grund med paaftaaende Bygninger til Nædbrydelse overdrages Kommunen for en Kjøbsum af 85,000 Kr., under Betingelse af at Kommunen oertager Forpligtelse til, at den Del af bemeldte Grund, der begrænses af den paa det højsølgende Rids med a.—b.—c. betegnede Linie og af Pladsen Syd for Domkirken, udlægges til aaben Plads, hvorpaa under ingen Omstændigheder maa opføres Bygninger, Mur, Slagterboder eller deslige, og at der saavel ved eventuel Benyttelse af denne Plads til Torv, som ved Benyttelsen eller Bebyggelsen af den øvrige Del af Grunden tages ethvert styldigt Hensyn til Domkirkens Værdighed som arkitektonisk Mindesmærke og til dens Benyttelse til Gudstjeneste.

I det Ministeriet imødefer Byraadets Erklæring, om det er villigt til at gaa ind paa det foranstaaende Tilbud, tilføjes, at Ministeriet forudsætter, at Omkostningerne ved den omhandlede Transaktion afholdes af Kommunen, at Berigtigelsen af Kjøbsummen vil kunne gøres til Gjenstand for nærmere Forhandling, og at det er en Selvsølg, at denne Handel ikke vil kunne træde i Kraft, og altsaa Kjøbsummen heller ikke bliver at forrente, forinden den nye Bispegaard er opført og taget i Brug."

I det Byraadet indgif paa foranstaaende Tilbud under Forbehold af Indenrigsministeriets Approbation besluttede man strax at foretage den fornødne Indstilling i denne Henseende og tillige herom at meddele Underretning til Ministeriet for Kirke- og Underøisningsvæsenet, til hvilken Ende tvende af Formanden fremlagte Skrivelser bleve forsynede med Byraadets Underskrift. (Se forrige Møde og Mødet den 13de Oktober.)

¹⁴⁶/₈₁. Fra Amtet fremlagdes en Skrivelse af 13de f. M., hvori Indenrigsministeriet approberer den i Mødet den 2den Juni vedtagne Indstilling om Anvendelsen af en Del af den Kapital, der iudkommer i Kommunens Kasse ved Indløsningen af Aarhus—Nyomgaard-Jernbaneaktier.

¹⁵³/₈₁. Indkvarteringskommissionen forelagde en af den med de Herrer Tømmerhaandler H. Jørgensen og Murmester H. P. Carstensen under 12te f. M. affattet Kontrakt om Opførelse og den fremtidige Udleje til Kommunen af den Magasinbygning, som Indenrigsministeriet ved sin i Mødet den 4de f. M. fremlagte Skrivelse har tilladt at maatte opføres til Brug for 3die Artilleri-afdeling.

Toges til Efterretning.

¹⁶²/₈₁. I Genhold til en fra Indkvarteringskommissionen foreliggende paa Forlangende i Mødet den 11. f. M. afgiven Erklæring vedtog Byraadet at indrette en særlig Ætse for Regimentets 3die Beslagsmed, for saa vidt den kan faa Plads i den nuværende Beslagsmedbygning; at omdanne det nuværende Munderingskammer i Skolekasernen paa den af Regimentet foreslaaede Maade til Bolig for 10 ugifte Underofficerer; at indrette et Munderings- og Baabenkammer paa Loftet over Fægtesalen til Brug for Regimentets 3die Eskadron, hvis nuværende Baabenkammer som Følge deraf afgives til Kasernesdepot. Derimod mente Byraadet ikke for Tiden at kunne indgaa paa at lade en Barakkejald opføre, hvad Regimentet ligeledes har ønsket, ligesom Raadet ogsaa erklærede sig imod at udvide det nuværende Beslagskur, der dog om det forlangtes vilde blive afstedt i 3 Dele. (Se Mødet den 8de Decbr.)

¹⁸⁰/₈₁. Efter at have modtaget Indkvarteringskommissionens Erklæring over den af 8de Regiment fremsatte Anmodning om Indlæg af Gas og Vand i Fodfolkets Exercerhus, besluttede man at lade det forlangte Anlæg udføre, naar Militæretaten erklærer sig villig til at forrente Anlægssummen, der er anslaaet til 470 Kr. for Gasindlægget og for Vandledningen til resp. 190 Kr. eller 140 Kr., efter som Ledningen lægges længere eller kortere, med 10 % aarlig samt til at betale det aarlige Gas- og Vandforbrug paa sædvanlig Maade. (Se Mødet den 4de f. M. og endvidere den 29de dennes.)

¹⁹⁹/₈₁. Fra Justitsraad, Landinspektør Honum og Forpagter B. Petersen paa Marjelisborg, som af Retten udmeldte uwillige Mænd forelaa Taxationsforretning med Hensyn til den Erstatning, der vil være at udrede for 3die Artilleriasdelings Benyttelse af en Park- og Exercerplads paa c. 3 Tdr. Land, der ligger tæt ved Sukkerhuskasernen. (Se Mødet den 4de f. M.)

Byraadet vedtog at indstille de fastsatte Erstatningssummer til Indenrigsministeriets Approbation. De ere bestemte saaledes:

- a, til Ejeren, Etatsraad M. P. Bruun en aarlig Godtgjørelse af 80 Kr., foruden Erstatning for den Forringelse, som Grundstykket mulig maatte lide ved Benyttelsen, hoad der særlig bliver at tagere ved Lejemaalets Ophør; og
- b, til Ejeren, Forpagter H. Jensen, for Afstaaelsen af Retten til Benyttelse af det bortlejede Grundstykke, Afjavn af Afgrøde og tillige som Erstatning for udførte Tilskultiveringsarbejder m. v. et samlet Beløb en Gang for alle af 650 Kr. samt yderligere Erstatning for Afjavn af Jorden, saalænge Artilleriet benytter

Bladsen, 30 Kr. aarlig pr. Tønde Land, hvorhos Forpagteren i dette Tidrum fritages for at udrede Lejeafgift til Ejeren. (Se Mødet den 17de Novbr.)

²²⁰/₈₁. Paa derom foreliggende Andragende, der er forsynet med Skoleudvalgets Anbefaling, tilstod Byraadet Overlærer Olsen et Beløb af 200 Kr., som Vederlag for den ekstraordinære Virksomhed i Kommunens Tjeneste, han har udvist dels ved at have ført Tilsyn med den tidligere Bogestole paa Frederiksbjerg, saalænge denne bestod, og dels ved at have foretaget nogle Forberedelsesarbejder i Anledning af Søndre Bysskoles Oprettelse.

²²²/₈₁. Da de Dødsboet efter Generalmajor H. A. v. Fael og Enke tilhørende Ejendomme, Matr.-Nr. 753 a. og b., for nærværende Tid ere under Realisation, og det var venteligt, at Kommunen ved Besiddelsen af samme, — hvoraf den første ligger umiddelbart op til Bispegaardens Grund, — i Forbindelse med Vinhandler Fred. Larjens Ejendom, Matr.-Nr. 754, (der gaar i Flugt med Matr.-Nr. 753 a. og ligeledes grænser op til Bispegaarden), vilde kunne faa friere Hænder med Hensyn til Ordningen af Forholdene ved det projekterede ny Torv og Salget af de Byggepladser, som vilde kunne afhændes af det overflødige Areal, forhandlede Byraadet paa dertil givne Foranledning Spørgsmaalet om, hvorvidt disse tre Ejendomme skulde søges erhvervede for Kommunen. Efter Resultatet af Diskussionen besluttedes det til næste Møde at indhente fornødne Oplysninger om Ejendommenes Kjøbepris m. v.

Mødet den 8. September.

²³⁰/₇₉. Ved fornøjet Behandling af det i Mødet den 30te Juni fremkomte Spørgsmaal om Bestikkelsen af en Fattiginpektør her i Byen, forfattedes et af Kraiberg stillet Forslag om, at Sagen skulde udsættes til næste Aar, hvorefter følgende af E. Rjer stillede Forslag blev vedtaget:

„Idet Byraadet udtaler, at det ikke principielt har noget at indvende mod Ansættelsen af en Fattiginpektør, naar det iøvrigt kan vinde Overbevisning om, at den hele Reform som paatænkt vil være formaalstjenlig, opfordres Udvalget til at fremsætte sit Forslag som Helhed.“

³¹⁷/₈₀. Fra Amtet forelaa Kommunikation af en Skrivelse af 24de f. M., hvorved Justitsministeriet approberer den i Byraadets

Møde den 4de f. M. vedtagne nye Ordning af Kommunens Jorodemodervæsen.

Skrivelsen er saa lydende:

„Efter med Hr. Stiftamtmandens behagelige Skrivelse af 9de d. M. at have modtaget den i Ministeriets Skrivelse af 5te f. M. begjærte yderligere Erklæring fra Aarhus Byraad i Anledning af det tidligere hertil indsendte Andragende fra bemeldte Byraad, hvori anholdes om Justitsministeriets Approbation paa en forandret Ordning af Distriktsjordemodervæsenet i Aarhus, skal man til behagelig Efterretning og videre Befjendtgjørelse tjenstlig melde, at Ministeriet herved approberer den nu i Forslag bragte Ordning i bemeldte Henseende, hvorefter der i Aarhus ansættes, foruden som hidtil en Distriktsjordemoder, der erholder den i Lov om Jordemødrenes Lønning og Forhold af 15de Maj 1875, § 2 fastsatte Pengeløn med den samme Steds hjemlede Afgang til Alderstillæg saa vel som de i § 13 af Reglement for Jordemodervæsenets Indretning og Bestyrelse af 21de Novbr. 1810 fastsatte Emolumenter, derunder fri Bolig, endvidere 2 Reserverjordemødre med en fast aarlig Løn af 200 Kr. hver uden Afgang til Alderstillæg, saaledes at det gøres dem til Pligt at tage Bopæl, Distriktsjordemoderen paa Frederiksbjerg, den ene Reserverjordemoder i den midterste og den anden i den nordlige Del af Byen, hvorhos man ikke skal undlade at tilføje, at Ministeriet ikke finder noget at erindre imod, at der i et Tidrum af 3 Aar ikkun meddeles de paagjældende Jorodemødre Konstitution.“

Ved Kommunkationen af foranstaaende Skrivelse havde Amtet derhos forlangt sig meddelt nærmere Oplysning om, hvorledes de i Reglement af 21de Novbr. 1810, § 13 fastsatte Emolumenter agtes ydede Jordemoderen. I Anledning heraf vedtog Byraadet efter vedf. Udvalgs Forslag at svare saa lydende:

„Med Hensyn til Slutningen af Stiftamtets Skrivelse af 2den dennes, hvori meddeles Justitsministeriets Resolution af 24de f. M. angaaende Ordningen af Jordemodervæsenet her i Aarhus, nndlader man ikke at oplyse, at der hidtil paa Byens Budget for Distriktsjordemoderen har været optaget 40 Kr. aarlig til Græsning for en Ko og 50 Kr. aarlig for 2 Faaue Brænde, hvilket Beløb Byraadet i dets Møde d. 8de dennes har forment det rigtigst at bibeholde. Saavidt ses af Reglem. af 1810, § 13 og 28de September 1877, § 19 har Distrikts-

jordemoderen Ret til at forlange fri Bolig in natura, bestaaende af 1 eller 2 Værelser (formentlig efter Kommunens Valg) med Kjøkken. Skulde hun derimod efter sin Ansættelse ønske den fri Bolig forandret til et Beløb i Penge, er hun berettiget dertil, men kan i saa Fald ikke forlange mere end 24 Kr. aarlig. Dette Beløb staar i Misforhold til Værdien her af den fri Bolig in natura og hun vil derfor formentlig vælge sidstnævnte."

(Foranstaaende Beslutning afgik som Skrivelse til Amtet den 10de Septbr. — Se Mødet d. 1ste Decbr.)

²¹²/₈₁. Da Brolægningsudvalget havde indberettet, at Udførelsen af det i Mødet den 25de f. M. omhandlede Kloafanlæg i Mejlgades sydlige Del m. fl. Gader var sikret for de private Grundejeres Vedkommende, besluttede Byraadet at lade Arbejdet paabegynde, idet man derhos indrømmede de Deltagere, som herom have ytret Ønske, Ret til afdragsvis Betaling af deres Bidrag i Løbet af 2 à 3 Aar, med at de forrente det til enhver Tid tilbagestaaende Beløb med 4 % p. A.

²¹⁹/₈₁. Et fra forrige Møde udfat Andragende fra Grundejerne paa Frederiksalles østlige Side paa Strækningen fra Halls Vej til Jægergaardsvej om, at denne Vejstrækning maatte blive forsynet med en Kloaf og en Række Fortovsfliser, blev i Genhold til Vandløbsudvalgets Indstilling henvist til Budgetforhandlingen for 1882, under hvilken der paa Konto VIII. 2. i. blev bevilget 600 Kr. i dette Øjemed.

²²²/₈₁. Efter Bestaaffenheden af de derom indhenteede Oplysninger besluttede Byraadet for Tiden at opgive Tanken om at erhverve Vinhandler Fr. Larsens Ejendom til Udvidelse af det projekterede ny Torv, se forrige Møde. Derimod vedtog man at bemyndige Røjer til paa Kommunens Vegne under Haanden at købe de Generalmajor Juel og Enkes Bo tilhørende tvende Ejendomme for en samlet Pris af 55,000 Kr. med Tillæg af Omkostningerne ved de derover allerede afholdte Auktioner samt Omkostningerne ved Overdragelsen, derunder indbefattet Salær til Sælgerens Sagsfører for Udfærdigelsen af Dokumenterne. (Se Mødet den 22de dennes.)

²²³/₈₁. Efter derom foreliggende Forslag fra Ræmneren vedtog Byraadet at fastsætte Størrelsen af det Bidrag, som Landdistriktet for indeværende Aar vil have at udrede til Kommunens Brandvæsensudgifter til 23 Kr. 46 Øre, hvad der i Følge senere modtagen Meddelelse fra Amtet er blevet bifaldet i Amtsraadets Møde den 23de Novbr. 1881.

²²⁴/₈₁. Under Paaberaabelse af den Rytte, som Prins Frederik Ferdinands tekniske Skole her i Byen stifter saavel for By

som Land, vedtog Raadet at anbefale et Andragende fra bemeldte Skole til Indenrigsministeriet om Statsstilfud for Finatsaaret 18⁸¹/₈₂.

²²⁵/₈₁. Fra Amtet var til Gjennemsyn modtaget Regnskabet over de af Horsens Kommune for Aaret 1879 forskudsvis udredeede Repartitionsudgifter, med Hensyn til hvilket man besluttede at henholde sig til den af vedkommende Udvalg derover afgivne Erklæring.

²²⁶/₈₁. Et fra Amtet til Erklæring modtaget Andragende, hvori Stadslæge Schmiegelow anholder om Justitsministeriets Bistand til, at der kan blive tilstaaet ham en passende Godtgjørelse for de Kjørfler, hans Embedsforretninger medføre, blev efter at være diskuteret udsat til næste Møde.

²²⁹/₈₁. Under Paaheraabelse af, at de hyppige Ildbrande, der i indværende Aar ere forefaldne her i Byen, have fremkaldt Overfridelser paa Brandvæsenets Budget, forelaa fra Brandkommissionen Begjæring om Efterbevilling af nedenanførte Beløb paa følgende Konti, nemlig:

XII. 4. Pasning af Brandhanerne i Ildbrandstilfælde	
og ved Sprøjteprøverne	50 Kr.
„ 5. Lønning af Mandskabet under Extravagter . .	300 „
„ 9. Vedligeholdelse af Inventar, Munderinger til	
Straaalemeistre, Skilte til Mandskabet, Tryknings-	
omkostninger m. m.	400 „

med Hensyn til hvilken sidste Post det dog tillige bemærkes, at Overfridelsen for en Del er foranlediget ved, at Indførelsen af den aarlige Grisjøbelse for Brandvæsenets Tjeneste har foranlediget betydeligt forøgede Udgifter til Trykkeri og Porto.

Man besluttede at indhente Kassendvalgets Erklæring. (Se Mødet den 29de dennes.)

²³⁰/₈₁. Fra Brandkommissionen forelaa et af Brandinspektøren under 10de f. M. afgivet Forslag til et Tillæg til Brandvedtægten for Aarhus Rådskabs af 7de Novbr. 1873. Forslaget gaar i det væsentlige ud paa med Vedligeholdelse af den nuværende Ordning af Brandvæsenet at skabe en Stamme af fast ansatte og lønede Brandfunktionærer, der skulle møde ved enhver opkommen Ildbrand, medens det nuværende Brandforpæ deles i 3 Roder, der skiftevis 2 Maanedes ad Gangen ere pligtige til at møde paa Brandstedet med deres Sprøjter, saasnart Byen allarmes ved Klokkeringning. Saadan Allarmering finder kun Sted, naar der gives Ordre dertil af den højtbeslættede paa Brandstedet, og den fortjætted, indtil han befaler, at den skal ophøre; varer Ringningen over 1 Time, skulle de 2 andre

Roder ligeledes møde med deres Sprøjter. Endvidere inddeles Byen i 3 Distrikter, hvert med sin Alarmeringsstation, hvorfra der ved Hjælp af dertil særlig oprettede Telegraflinier kan gives telefonisk Underretning om en opkommen Ildbrand til Politistationen, der tillige staar i telegrafisk Forbindelse med det lønede Mandskab. Udgifterne ved Forslaget ere anslaaede til følgende Beløb:

1. De aarlige Lønninger til det fast ansatte Mandskab, nemlig:

1 Assistent	300 Kr.
4 Brandmestre à 100 Kr.	400 "
8 Værksvende à 20 Kr.	160 "
40 Brandsvende à 20 Kr.	800 "
1 Bud à 100 Kr.	100 "

i Alt . . . 1760 Kr.

foruden 200 Kr., som Kontorholdsvederlag til Brandinspektøren, hvormed altsaa de aarlige Udgifter ville forhøjes; og

- 2, en Gang for alle til Anlæggelse af Telegrafledningen ca. 1500 Kr. og til Uniformer, Drieklæder og Væderhjelme ca. 800 Kr. samt til en tidsvarende let transportabel Sprøjte ca. 1350 Kr.

Efter at Forslaget var anmeldt, blev Behandlingen udsat til næste Møde og Afstykterne til Sagen imidlertid henlagte i Skabet.

Mødet den 15. September.

— Ved Foretagelse af Valg til efternævnte kommunale Tillids- hverv bleve disse fordelte som følger:

- 1, til Medlem af Skoleraadet gjenvalgtes Bankdirektør Skovby for 6 Aar;
- 2, til Høghushjælper for 3 Aar gjenvalgtes Kammeraad Esmann og Røjbmænd J. S. Lottrup samt valgtes Røjbmænd Jens Drmslev; til Suppleant i samme Egenkab valgtes Olfmøller Chr. Bang; og
- 3, til Burderingsmænd for 3 Aar efter Lov af 19de Marts 1869 gjenvalgtes Murmestrene R. Nielsen, C. Lund og J. Jensen, Tømmermestrene A. E. Andersen, S. W. Bang og J. Jensen Broue, Smedemestrene J. E. Petersen og H. P. Jensen, Jernstøber S. Frich, Vognmand Chr. Stjær, Røjbmænd J. S. Lottrup og Forpagter Faurichou paa Højvang.

¹⁴⁴/₈₁. Det meddeltes, at der fra Beresellerer H. Meyer var modtaget Udfast til en Fundats for det af ham til Fordel for Arveprinsesse Carolines Børneasyl stiftede Legat. (Se senest Mødet den 23de Juni.)

Sagen blev udsat til Mødet den 29de dennes.

¹⁷²/₈₁. Efter at have modtaget Erklæring fra Udvalget for Epidemihuset over de i Møderne den 30te Juni og 14de Juli omhandlede Regninger, vedkommende Forholdsregler imod befrygtet Kopper-smitte, besluttede man at lade de paagjældende Udgifter anvises af Kæmnerkassen.

²¹⁸/₈₁. I Overensstemmelse med derom foreliggende Erklæringer fra de resp. Udvalg for Havne- og Bro-lægningsvæsenet, der bl. a. oplyser, at vedkommende Andragere ere villige til selv at afholde de dermed forbundne Udgifter, tillod Byraadet Bødkermester H. Fuz-jong og Overportør E. Møller, som derom havde andraget, at maatte lede Spildevandet fra deres Ejendomme, henholdsvis Matr.-Nr. 842 og 841, over i en Havnevæsenet tilhørende Kloakledning i Havne-gade og derfra videre til Havnen.

²²⁶/₈₁. Det i forrige Møde forhandlede Andragende fra Stads-læge Schmiegelow om Befordringsgodtgjørelse blev efter paa ny at være diskuteret atter udsat til Mødet den 29de dennes.

²³⁰/₈₁. Det i forrige Møde fremlagte Forslag til et Tillæg til Brandvedtægten for Aarhus Kjøbstad blev forhandlet og dernæst overgivet til nærmere Drøftelse i et Udvalg, hvortil valgtes Es-mann, Holm og Mørk.

²³³/₈₁. Fra Amtet fremlagdes Kommunikation af en Skrivelse af 2den d. M., hvori Indenrigsministeriet paa Andragende af By-raadet og efter i denne Anledning at have brevvekslet med Krigs-ministeriet meddeler sit Samtykke til, at den aarlige Lejegodtgjørelse af Garnisonsfygehuset fra den 1ste Oktober f. M. at regne forhøjes til 6358 Kr. 43 Ore. (Se Byraadsforhbl. for 1879, Side 79 under Sag ¹⁶⁴/₇₉.)

²³⁴/₈₁. Fra Kjøbstædernes almindelige Brandforsikring frem-lagdes en Skrivelse af 10de dennes, hvori meddeles, at Branddirek-tøren i Aarhus er bleven beordret til i Erstatning af den Skade, der ved Ildbranden den 28de Maj d. M. blev tilføjet Bygningerne paa Aarhus Fattiggaard, til Beløb 10430 Kroner, mod behørig Kvittering som Afdrag at udbetale 7510 Kr., hvilket udgjør det Beløb, som Forsikringen efter de hidtil fremkomne Dplysninger antager at være medgaaet til den paagjældende Skades Istandsættelse. Med

Gensyn til Erstatningens Reftibelsb 2920 Kr. tilføjes det derhos, at da Forsikringen i Genhold til sammes Vedtægt, navnlig dens § 51, kun er pligtig til at erstatte den virkelige Udgift ved de befsadigede Bygningers Iftandsfættelse, vil samme først blive udbetalt, naar det godtgjøres, at det er anvendt til Byggearbejder ved de befsadigede Bygninger.

Man befsluttede at indhente Fattigudvalgets Erklæring. (Se Mødet den 24de Novbr.)

²³⁶/₈₁. En fra Politimesteren foreliggende Indstilling om, at den herværende Politistyrke forøges med endnu 2 Reservepolitibetjente, hver med en aarlig Lønning af 720 Kr, blev henvist til den forestaaende Budgetbehandling, under hvilken Forslaget vedtoges, se Konto V. 1. a. i Budgettet for 1882.

²³⁷/₈₁. Fra Byens Patrouillebetjente forelaa fornyet Andragende om Lønningsforbedring (se Mødet den 3die Marts.) Det henvises til Afgjørelse under den forestaaende Budgetbehandling, hvor det blev bevilget faaledes, at de 12 lavestlønnede Betjente bleve indrømmede et Tillæg af 50 Kr. aarlig hver, (se Konto V 1. a. i Budgettet for 1882.)

²³⁹/₈₁. En af Kommunebogholderen afgiven Indberetning om de indtil Dato stedsfundne Overfribelser af Budgettet for indværende Aar vedtoges det at henlægge i Skabet til Mødet den 29de d. M.

²⁴⁰/₈₁. Fra Skoleudvalget var fremsendt de indkomne Konfurrenceprojekter, 5 i Tallet, til Opsørelsen af en ny Byfskole paa Frederiksbjerg, hvilke man befsluttede at henlægge i Skabet til Medlemernes Eftersyn indtil Mødet den 29de dennes tilligemed Udvalgets Indstilling, der er afgivet i Forbindelse med Erklæringer fra Bygnings- og Brandinspektøren og begge Byens Ingeniører.

²⁴¹/₈₁. Da Rebslager D. Poulsens Lejemaal paa Grunden til den gamle Sømfabrik udløb den 1ste Oktober 1880, blev Kontrakten med Byraadets Samtykke foreløbig fornyet paa et Aar til 1ste Oktober d. A. I afvigte Foraar fremkom derefter Poulsen med Andragende om, naar Kommunen havde faaet Skjøde paa den ham tilhørende Bygning, se Mødet den 25de f. M., han da fremdeles maatte beholde den med tilliggende Grund i Leje, hvilket Andragende den Gang blev overgivet Udvalget for Bygninger og Inventar til Erklæring. Fra dette Udvalg var i Genhold hertil fremkommet en med Poulsen affuttet og af denne allerede tiltraadt Lejekontrakt, paa hvilken Udvalget udbad sig Byraadets Underfkrift.

Med Bemærkning, at Byraadet allerede i Mødet den 28de April har approberet en Indstilling fra Udvalget, der er lagt til

Grund for Kontraktens Affattelse, blev Udvalget bemyndiget til at underskrive samme paa Kommunens Vegne.

Kontrakten er optagen i Tillægget.

²⁴⁴/₈₁. Efter derom foreliggende Andragende, der er forsynet med Brolægningssubvalgets Erklæring, vedtog Byraadet at lade en Kloakledning anlægge fra Sønderallé til hen forbi Snedker J. P. Sørensen, Fabrikant S. Frich og Frimurerlogens Ejendomme i Amaliegade, mod at Beføstningen derved bæres af de vedkommende Grundejere.

Mødet den 22. September.

²³²/₈₀. Fra Sundhedskommissionen forelaa en Skrivelse af 16de dennes, hvori den erindrer om sin Indstilling af 12te Avg. f. A. angaaende Møddingsstederne i Nyttetaskernen, senest behandlet i Mødet den 4de Novbr. f. A., og udbeder sig Erklæring meddelt om, naar de forlangte Foranstaltninger kunne ventes gennemførte.

Overgaves til Erklæring af Indkvarteringskommissionen. (Se Mødet den 13de Oktober.)

¹⁰⁶/₈₁. Fra den Komité, der er nedsat til Anlægget af en Jærnbane fra Aarhus til Odde og Hou, forelaa en trykt Indbydelse til Aftietegning i Foretagendet.

Byraadet bemyndigede Borgmesteren til paa dets Vegne at forsyne Indbydelsen med Erklæring om, at Aarhus Kommune tegner det tidligere bestemte Beløb af 80000 Kr. til Foretagendets Fremme. (Se Mødet den 30te Juni og herefter den 24de Novbr.)

²²²/₈₁. Af Kjer blev det meddelt, at han i Genhold til den ham i Mødet den 8de d. M. givne Fuldmagt paa Kommunens Vegne havde affjæbt Dødsboet efter Generalmajor H. A. v. Fael og Hustru de samme tilhørende Ejendomme, Matr.-Nr. 753 a. og b, for en samlet Kjøbesum af 55000 Kr. og paa de øvrige i bemeldte Møde opgivne Vilkaar.

Idet Byraadet tog denne Meddelelse til Efterretning, besluttede man tillige at lade Udvalget for Bygninger og Inventar foreløbig overtage Bestyrelsen af de kjøbte Ejendomme. (Se Mødet den 29de dennes.)

²⁴⁵/₈₁. Et af Bærten paa „Ferdinandspladsen“ i Nis Skov, L. Petersen, indgivet Andragende om at maatte blive tilstaaet nogen Lettelse i den ham til Kommunen paahvilende aarlige Lejeafgift blev efter at være forhandlet udjat til næste Møde.

²⁴⁸/₈₁. Der fremlagdes en Skrivelse af 16de dennes, hvori Sundhedskommissionen meddeler, at den har paalagt Vognmand Jacobsens Enke at bortskaffe Epildevandet fra Baggaarden til den hende tilhørende Ejendom, Rosensgade Nr. 30.

Man vedtog at indhente Brolægningsudvalgets Erklæring. (Se Mødet den 24de Novbr.)

²⁵⁰/₈₁. Paa Forslag af Formanden bemyndigede man Es-mann til at give Møde paa Kommunens Begne og afgive Stemme for det af den tegnede Aftiebelp 300,000 Kroner ved en til den 28de dennes berammet Generalforsamling af Aktionærer i Aarhus—Kjømgaard Jernbanen.

²⁵¹/₈₁. Efter derom foreliggende Andragende tillodes det Byens toende Ingeniører at modtage Udmeldelse som Synsmænd for Dampkedler her i Byen.

²⁵²/₈₁. Et fra Byens Politibetjente foreliggende Andragende om Lønningsforbedring blev henvist til den forestaaende Budgetbehandling, under hvilken der blev tilstaaet Overbetjenten 200 Kr. og hver af de 4 ældste Betjente 100 Kr. som personligt Tillæg, je Budgettet for 1882 Konto V. 1. a.

²⁵⁴/₈₁. Efter Andragende af Tømmermester L. Petersen bestemte Byraadet, at Byggelinien for den ham tilhørende Grundplads (af Matr.-Nr. 1258) paa den vestre Side af Bejen fra Munkport til Epidemihuset skulde gaa i Flugt med Fagaden af den Brændevinsbrænder L. Kaaber tilhørende Villa samme Steds, hvilken Linie er affat med rød Farve paa et fremsendt Situationskort.

Mødet den 29. September.

²⁸³/₈₀. Fra Amtet forelaa en Skrivelse af 23de dennes, hvori meddeles, at Amtsrådet i sit Møde den 24de f. M. med alle Stemmer imod 1 har fastsat det Bidrag, som Landdistriktet „Aarhus Mølle“ i Aarene 1881—83 skal udrede til Kommunens Skole- og Fattigvæsen til $\frac{1}{500}$ af samtlige disse Udgifter.

Da Byraadet maatte formene, at Forholdstallet for Distriktets Vedkommende ikke burde sættes ringere end til $\frac{1}{280}$, besluttede man i Genhold til Kommunallovens § 15 at forelægge Indenrigsministeriet Sagen til Resolution, og anmodede til den Ende det i Mødet den 3die Marts nedsatte Udvalg om at fremkomme med Forslag til en Indstilling i saa Henseende. (Se Mødet den 3die November.)

¹⁴⁴/₈₁. Efter at det i Mødet den 15de dennes fremlagte Udkast til en Fundats for H. Meyers Legat, der skal føre Navn af „Herman Meyer og Minna Meyers Legat til Opdragelse af trængende Børn“, var blevet godkendt, besluttedes det at søge fgl. Stadsfæstelse paa samme. (Se Mødet den 3die Novbr.)

¹⁸⁰/₈₁. Fra 8de Regiment forelaa en Skrivelse af 17de dennes, hvorefter 2den Generalkommandointendantur den 15de har antaget de af Byraadet i Mødet den 1ste d. M. opstillede Betingelser for Indlæggelse af Gas og Vand i Fodfolkets Exercerhus, i hvis Følge den aarlige Ljegydgjørelse af denne Bygning vil blive forhøjet med 66 Kroner fra Anlæggets Fuldførelse at regne.

I Genhold hertil besluttede Byraadet at skride til Udførelsen af det omhandlede Anlæg.

²²²/₈₁. Efter at Byraadet havde godkendt et den forelagt Udkast til Kjøbekontrakt om de Juellste Ejendomme, se forrige Møde, besluttede man at lade den originale Kontrakt underskribe ved Omfjendelse af samme til Medlemmerne. (Se Mødet den 13de Oktober.)

²²⁶/₈₁. I Anledning af det jenes i Mødet den 15de dennes behandlede Andragende fra Stadslæge Schmiegelow om Befordringsgodtgjørelse vedtog man at tilskrive Amtet saaledes:

„Ved hermed at tilbagefende det med Stiftamtets Paa-tegning under 30te f M. fremsendte Andragende fra Stads-lægen skal Byraadet ikke undlade at udtale:

„Som Ministeriet bekjendt blev det i 1865 oprettede Embede som Stadslæge og Sygehuslæge i Aarhus efter den ansatte Stadslæges Befordring til et andet Embede delt i Følge allerhøjeste Resolution af 4de November 1878. Det fremgaar noksom af de om denne Deling førte Forhandlinger, at det var Bestræbelser at fritage den ny Stadslæge for en Del af de den ældre paahvilende Forretninger, og i Følge bemeldte Resolution blev han da ogsaa fritaget ikke blot for Forretningerne paa Sygehuset og Fattiggårdens Sygestuer, men ogsaa for Behandlingen af veneriske Patienter under offentlig Kur og for Visitation af offentlige Fruentimmer. Ifke desto mindre paatog Byraadet sig at lade udrede til Stadslægen det fulde vederlag, for hvad der hidtil havde været udredt til Stadslægen og Sygehuslægen. Den nuværende Stadslæge blev efter Ansøgning ansat i Embedet den 29de Januar 1879, og der er ikke siden den Tid her i Byen indtraadt saa forandrede Forhold, at deri kan søges

Motiv til nu yderligere at tilstaa ham Forbedring af den Lønning m. m., der da blev opslaaet for Embedet. Navnlig den ansatte Embedsmand maatte, som i lang Tid forud hjemme-hørende her i Byen, kunne skjønne over, hvad han paatog sig, og Byraadet fandt derfor heller ikke Grund til at indgaa paa hans under 31te August f. A. indgivne her vedlagte Andragende. Ikke desto mindre kan man ønske ham som en ældre Mand, der vistnok jyldestgjørende udfylder sit Embede, et yderligere Vederlag, og det skulde glæde Byraadet om Statskassen maatte kunne tilstaa ham et saadant.""

Til

Aarhus Stiftamt."

(Se Mødet den 27de Oktober.)

²²⁹/₈₁. Efter at have modtaget Kasseudvalgets Erklæring over Brandkommissionens i Mødet den 8de d. M. fremlagte Andragende om Forhøjelse af forskellige Konti i Brandvæsenets Budget for inde-værende Aar, besluttede man at meddele den forlangte Esterbevilling, idet man derhos vedtog at tilskrive Kommissionen om, at de Summer, der indkomme ved Grifhjælp for Brandvæsenets Tjeneste, kunde ønskes indbetalte i Kæmnerkassen saa vidt muligt maanedlig.

²³⁹/₈₁. Da man ikke fandt Anledning til at fremsætte Bemærkninger til den i Mødet den 15de d. M. fremlagte Oversigt over de i Budgettet for indeværende Aar hidtil ffete Overskriftelser, blev samme tagen til Esterretning.

²⁴⁰/₈₁. Efter at Byraadet havde drøftet de forskellige i Mødet den 15de d. M. fremlagte Projekter til Opsørelsen af den ny Byfcole paa Frederiksbjerg, og det var blevet afgjort, hvilken af Planerne man vilde antage, aabnedes den medfulgte lukkede Konvolut, som skulde indeholde Oplysning om Arkitektens Navn. Derved erfarede, at det prisbelønnede Projekt hidrørte fra Arkitekt Carl Lange her i Byen, hvem den udsatte Præmie, 500 Kr., saaledes tilfaldt.

²⁴⁵/₈₁. Ved Afstemning over det i forrige Møde fra Barten paa „Ferdinandspladsen“ i Nis Skov indgivne Andragende om Nedsættelse i hans aarlige Lejeafgift blev samme forkastet.

²⁴⁶/₈₁. Et af Agent, Vicekonsul P. Herskind indgivet Andragende om, at den ham ved hans Afgang som Bygningsinspektør tilstaaede Gratifikation af 400 Kr. aarlig i 5 Aar (se Byraadsforhd. for 1877, Side 25) vedblivende maatte ydes ham, blev henvist til den

forestaaende Budgetbehandling, under hvilken Andragendet blev bevilget, e Konto II. 1. e.

²⁵⁸/₈₁. Fra 2den Generalkommandointendantur forelaa en Skrivelse af 24de d. M., med en vedlagt Indstilling fra Kommandant-skabet i Aarhus og en af den overordnede Læge i Generalkommando-distriktet afgiven Erklæring, hvoraf det fremgaar, at Vinduerne i Garnisonsfygehuset ere i den Grad utætte, at Træk og Blæst trænger derigjennem, hvilket efter de foreliggende Dplysninger gjentagne Gange har havt skadelig Indflydelse paa Patienternes Tilstand. Generalkommandointendanturen anmoder desaaarjag om, at denne Ulempe maa blive fjærnet ved, at der anbringes 10 Fag Forjatsvinduer i de i ovennævnte Indstilling nærmere paapegede Lokaler i Sygehuset.

Man vedtog at lade den begjærte Foranstaltning udføre, dog paa Betingelse af, at Militæretaten forrenter Anskaffelsessummen, ca. 200 Kr., med 6 % aarlig. (Se Mødet den 1ste Decbr.)

²⁵⁹/₈₁. Fra 2den Generalkommandointendantur var modtaget en Skrivelse af 15de d. M. angaaende Opsørelsen af et nyt Krudthus for den samlede Garnison, saa lydende:

„I Betragtning af de Ulemper, der ere forbundne med, at 3die Artilleriafdelings Ammunition midlertidig er magasineret i Randers, har 2den Generalkommando henstillet til Krigsministeriet, om samme ikke maatte ville tage Initiativet til, at der saa snart som muligt i Aarhus opføres et for hele Garnisonen tilstrækkeligt stort Krudtmagasin.

Som Følge heraf tillader Generalkommandointendanturen sig i Følge Paalæg fra Forplejningskorpset og under Henviisning til Overenskomsterne af 23. September 1873, § 1 C., in fine, og 24. Februar d. A., § 3, in fine, at forespørge, om det ærede Byraad er villig til i Stedet for de i bemeldte Overenskomster betingede to Krudthuse, respektive for Rytteriet og Fodfolket, og for Artilleriafdelingen, og uagtet Betingelserne for den sidstnævnte Overenskomsts Gjennemførelse endnu ikke ere bragte til Stede, allerede nu at foretage de fornødne Skridt til Tilvejebringelse af et Krudthus for den samlede Garnison og da paa hvilke almindelige Betingelser, idet de fornødne nærmere Forhandlinger om, hvad der ved Opsørelsen af et saadant Krudthus vil være at iagttage med Hensyn til dets Størrelse og Indretning m. v. snarest mulig ville blive indledede, saafremt de Betingelser, som stilles, saa Krigsministeriets og Indenrigsministeriets Villigelse.“

Man anmodebde Indkvarteringskommissionen om at forhandle med Chefen for 3die Artilleri-afdeling om Sagen.

²⁶⁰/₈₁. Efter Indstilling af Gasværksudvalget vedtog Byraadet at tilstaa Gas- og Vandmester R. Gylling, der er kommen til Skade ved Arbejde i Gasværkets Tjeneste, fri Lægehjælp og hvad dertil hører samt $\frac{1}{2}$ Dagløn, indtil han igjen bliver arbejdsdygtig efter det lidte Uheld.

Mødet den 6. Oktober.

²⁶¹/₈₁. Efter Indstilling af Brolægningsudvalget tillodes det Rådmand J. W. Hoyer at maatte føre Spildevandet fra hans Ejendom i Borgporten gennem Maren Smedsbyde til Ledningerne i Barbergbyde, imod at han betaler de med Omlægningen af den paagældende Del af Ledningen forbundne Omkostninger samt fraskriver sig Ret til Anlægget, der med tilhørende Rummer overtages af Kommunen som dennes Ejendom til fremtidig Rensning og Vedligeholdelse.

²⁶²/₈₁. Fra Stads-læge Schmiegelow forelaa følgende Indstilling om, at Sundhedsvedtægtens Bestemmelser angaaende Beboelse af usunde Boliger søges forandrede, saa lydende:

„I den højsølgende Skrivelse til Sundhedskommissionen fra en Husejer beklager han sig over, at en Lejer har fremlejet et Tagkammer til en Familie, hvilket formentlig af sanitære Grunde ikke burde være tilladeligt. — Da imidlertid Sundhedskommissionen ikke har Ret til under sædvanlige Forhold, hvor ingen Epidemi hersker, at tage sig af Sagen, har dens Formand overført den paa mig, for om jeg mulig i Embedsmedsør kunde foretage noget.

I denne Anledning skal jeg tillade mig at henstille til Byraadet, om ikke det maatte være paa Tiden at forandre den nuværende Tilstand i Aarhus, hvorunder Boliger, som bevislig ere usunde, og derfor ikke burde beboes, desuagtet ofte blive beboede.

Det i Skrivelsen omhandlede Tagkammer egner sig fra et hygieinisk Standpunkt ikke til Beboelse, men er dog ikke slettere end flere lignende her paa Stedet. — § 44 i Sundhedsvedtægten, som giver Sundhedskommissionen Myndighed til til enhver Tid at forbyde Beboelse af slet indrettede og for Sundheden skadelige Boliger, gjælder ifkun for Logishuse og Lejeboliger for fattige. Men ganske anderledes betryggende for den offentlige

Sundhed vilde det utvivlsomt være, om samme Paragraf kunde erholde en videre Udstrækning. — Det er ikke sjældent at private Folk, som tro mig i Stand til at kunne forhindre Ulemperne, fremføre Klager i den paagældende Retning, naar nemlig en altsor stor Sammenstuvning af Menneſker derved finder Sted, og endnu hyppigere hænder det, naar Sygdom er til Stede, at den vedkommende Læge beflager, at ſlige uſle Guller eller fugtige Kjælbere uden tilſtræffeligt Lys og Luſt maa beboes.

Denne Sag er i og for ſig af ſtor Betydning, og da jeg bør ſtræbe hen til at opfylde min Inſtrux's Vdende, hvorefter jeg i mit Lægedistrikt ſkal jøge at beſkytte Befolkningen imod alt uſundt, det være ſig fra Jødemidler, Jørdſmon eller Boliger, anſer jeg den værdig til at undergives Prøvelse af det ærede Byraad."

Den i ſoranſtaaende Jndſtilling paaberaabte Skrivelse med en ſamme af Sundhedskommiſſionen given Paategning er ſaa lydende:
„*Arhuſ*, d. 14. Juni 1881.

Til

Sundhedskommiſſionen.

I den mig tilhørende Ejendom, Fruekirkeſtr. Nr. 10, har en derboende Lejer, Murſvend Lauritſen, indſtalleret paa et Tagkammer i Baghuſet en Familie, og da jeg formener, at nævnte Tagkammer ikke opfylder de Betingelſer, ſom efter Sundhedsøvedtægterne kræves, beder jeg den ærede Kommiſſion godhedsfuldt at tage nævnte Beboelſe i Oſyn.

Erhbødigſt

J. Jørgenſen."

„Ovenſtaaende Skrivelse tilſtilles herved Herr Stadslægen for det Tilfælde, at De maatte finde Anledning til at gjøre noget ved denne Sag. I Følge Sundhedsøvedtægten kan Sundhedskommiſſionen ikke gjøre noget, da det kun er under Epidemier eller ved Fattigboliger og Logiſkhuſe, at Kommiſſionen kan forbyde Lejligheder beboede, ſom maatte findes ubeboelige, og Kommiſſionen efter foretagen Underſøgelſe ikke finder Tøje til at ſætte Boligen under ſpecielt Tilſyn ſom Fattigbolig, jfr. Sundhedsøvedtægten § 44.

Arhuſ Sundhedſk., den 24/6 81.

B. S. B.

Thorup.

Til

Herr Stadslæge Schmiegelow,

Arhuſ."

Man vedtog at indhente Sundhedskommissionens Erklæring.
(Se Mødet den 24de Novbr.)

^{263/81}. Fra Stadslæge Schmiegelow var modtaget følgende Meddelelse af 30te f. M. angaaende Virkningen af de i Byraadets Møde den 9de Septbr. f. A. bevilgede Desinfektionsmidler til Forebyggelse af Barfelseberens Udbredelse, saa lydende:

„For at forebygge Barfelsebers Udbredelse ved Smitte indvilgede Byraadet under 9de Septbr. f. A. i at ville udrede visse Udgifter til Desinfektionsforanstaltninger under Forudsætning af, at jeg vilde være villig til inden 1ste Oktober 1881 at give Byraadet en Beretning om Virkningen af de saaledes trufne Foranstaltninger.

I denne Anledning skal jeg meddele, at Barfelsevinders Sundhedstilstand i det sidst forløbne Aar har været en god Del bedre end forhen, og om end noget bør skrives paa Tilfældets Regning, vil det dog være berettiget at slutte, at Foranstaltningerne synes at have haft god Frugt, hvorom følgende skal oplyse:

I medens Antallet af Patienter, som led af Barfelseber, i de senere Aar stadig har været forholdsvis stort, og i min Embedstid i Tidrummet fra 1ste Januar 1879 til medio Septbr. 1880 har udgjort 26, hvoraf 8 døde, har Antallet af de anmeldte siden medio Septbr. 1880 til Dato d. 30. Septbr. 1881 udgjort 8, hvoraf 1 død. — I samme Tidrum have Udgifterne til Desinfektionsmidler, i Følge den mig fra Apothekerne meddelte Overfugt, i Alt andraget Kroner 216,79, som ifkun er lidet mer end Halvdelen af det af mig kalkulerede Beløb, hvilket har sin Grund dels deri, at Jordemødrene ikke altid have været tilstrækkeligt fortrolige med Midlernes Anvendelse, og i Reglen have iparet derpaa, dels deri, at jeg gjentagende har foreholdt dem, at de, for ikke at sætte Kommunen i uforholdt Udgift, altid skulle lade vedkommende, som have Evne og Villie dertil, selv forskaffe sig disse Sager, forudsat at der leenes Tid dertil.

Efter denne Overfugt over Forholdene i det forløbne Aar, tør jeg mulig vente, at det ærede Byraad til den gode Sags Fremme indvilger i, at Kommunen ogsaa i Fremtiden afholder de saaledes nødvendiggjorte Udgifter.”

Byraadet vedtog at lade de i ovennævnte Møde trufne Foranstaltninger forblive i Virksomhed indtil videre og besluttede derhos

at anmode Stadslæggen om fremdeles ved Begyndelsen af hvert Mars Oktober Maaned at afgive Beretning om, hvilken Virkning der er sporet deraf.

²⁶⁵/₈₁. Af Budgetudvalget fremlagdes Forslag til Budget for 1882.

Forhandlingerne blev udsat til næste Møde.

Mødet den 13. Oktober.

²³²/₈₀. Som Svar paa den i Mødet den 22de f. M. fremlagte Skrivelse fra Sundhedskommissionen angaaende Møddingstæberne i Rytteretablisementet havde Indfoarteringskommissionen fremsendt en den 1ste dennes af 3die Dragonregiment afgiven Erklæring, hvori det fastholdes, at en Omgjærdning af Møddingspladserne ikke kan være nødvendig for at forhindre, at Gjødningen spredes paa et større Fladerum, end Bestemmelsen er, da Pladserne er forsænkede i Jorden, og det paases saavel af Underafdelingerne som af Kasernekommandanten, at Møddingerne altid ere opsatte indenfor de anviste Pladser, ligesom Regimentet heller ikke anser en sliq Foranstaltning nødvendig for at forhindre Afløb fra Pladserne, da det regnfulde Vejr lig i afdvgte Sommer har vist, at naar disse ere fyldte med Gjødning, er den tilstedeværende Galm i Stand til at opfuge en betydelig Vandmasse, uden at der dannes noget Afløb til Rendeftenene. Kun naar Pladserne ikke ere belagte med Gjødning, kunne de ved indtraadt vedholdende stærk Regn fyldest saaledes med Vand, at der frembringes et ubetydeligt Afløb til de underjordiske Kloakledninger fra de nordlige Pladser's nordlige Sider og fra de sydlige Pladser's sydlige Sider, hvilket dog vil kunne forhindres, naar disse Sider med tilstødende Hjørner blive omgjærdede. En saadan Omgjærdning maa imidlertid efter Regimentets Anskuelse forsynes med en tilstrækkelig vid Abning til Indbringelse af Gjødningen, da dennes Afledning af Hjulborene ved Haandkraft under Hensyn til den Tid, der kan anvendes til Staldtjenesten, vil være forbundet med for megen Tidsfpilde, men paa denne Maade, udtæles det endvidere, vil Foranstaltningen tabe sin tilfugtede Nytte, idet Afløbet da vil kunne finde Vej igjennem Abningen. Sluttelig hævder Regimentet, at man lige saa lidt i den forløbne Sommer som tidligere har bemærket, at Møddingerne frembragte en bemærkelig Lugt i Staldgaarden, og ingenfinde har kunnet lugtes i

Gaardene Nord og Syd for Staldene, altsaa endnu mindre i de beboede Lejligheder.

Man vedtog at tilstille Sundhedskommissionen denne Skrivelse, hvortil Indkvarteringskommissionen i sin Indstilling ganske havde sluttet sig. (Se Mødet d. 8de Decbr.)

¹⁴³/₈₁. Fra Amtet fremlagdes Kommunikation af en Skrivelse fra Indenrigsministeriet af 4de d. M., hvori Ministeriet approberer Kjøbet af den Aarhus Bispestol tilhørende Grund, Matr.-Nr. 755 a. af Aarhus Kjøbstads Bygrund, for en Kjøbesum af 85000 Kr. og forøvrigt paa de i Byraadets Møde den 1ste f. M. nærmere ommeldte Vilkaar.

²²²/₈₁. Efter derom stillet Forslag besluttede man at indgaa til Indenrigsministeriet med følgende Forestilling ang. Udstykningsvilkaarene for de Juelstske Ejendomme. Skrivelsen er dateret den 18de Oktober og lyder saaledes:

„Ved Approbationen under 6te August d. M. paa Udstykningsen af Aarhus Kjøbstads Bygrund, Matr.-Nr. 753, blev det i Meddelelsen derom fra Ministeriet tilføjet, at denne Approbation bliver uden Indflydelse paa Spørgsmaalet om, hvorvidt Udstykningsen vil kunne effektueres af Hensyn til Bygningsloven. Matr.-Nr. 753, der tilhørte afdøde General Juel og Enkes Dødsbo, bestod nemlig af 2 Stykker, et Nord for Kannikergade af Areal 2541 □ M., der er bebygget, og et Syd for Kannikergade af Areal 1822 □ M., der ikke er bebygget, men Havejord. Det bebyggede Areal udgjør 1436 □ M., og naar begge fornævnte Arealer sammenlægges = 4363 □ M., ses det, at dette Areal er over Halvdelen af det bebyggede, medens Arealen paa 2541 □ M. er mindre end det dobbelte deraf. Det er med Hensyn hertil, at Ministeriets Reservation lige over for Bygningsloven er taget.

Senere har Byraadet tilkjøbt sig begge disse Arealer og under 10de dennes er søgt Ministeriets Approbation paa Kjøbet. Det er i Kjøbefontrakten paalagt Kommunen som Kjøber, saafremt det ønskes at saa Udstykningsen endelig effektueret i saa Henseende, selv at foretage de yderligere fornødne Skridt og træffe de nødvendige Foranstaltninger, medens det er tilbudt Kommunen, hvis det ønskes, at saa særligt Skjøde paa hver af Parcellerne, naar der forinden December Termin er sørget for, at Udstykningsen endelig er bragt i Orden. Da den sydlige

Parcel, Havelodden, er tænkt anvendt til Opførelse af Slagterboder, medens det henstaar, hvorvidt Bygningerne paa den nordlige Parcel helt eller til Dels skulle nedrives for at anvendes til Torveplads i Forening med den ligeledes af Kommunen kjøbt Naboejendom, Bispegaarden, maa det ønskes, at der udstedes 2 Skjøder paa de to Parceller, og tillader man sig derfor at andrage om, at den ommeldte Reservation lige over for Bygningsloven maa bortfalde, idet Byraadet paatager sig den Forpligtelse, naar det af Ministeriet eller Bygningskommissionen forlanges, at lade nedrive saameget af Bygningerne paa Matr.-Nr. 753 a., at det bebyggede Areal paa dette Matr.-Nr. uden Hensyn til Matr.-Nr. 753 b. ikke bliver større end det ubebyggede. Dog tilføjes, at man helst vil lade Bygningerne forblive staaende urørte, indtil der kan tages endelig Bestemmelse om alle Bygningernes og hele Arealets Anvendelse.“

(Se Mødet den 29de f. M. og herefter den 3die Novbr.)

²⁶⁵/₈₁. 1ste Behandling af Budgetforslaget for 1882 tilendebragtes. De indkomne specielle Overslag bleve henlagte i Skabet til næste Møde.

²⁶⁸/₈₁. Byraadet anmodede Skoleudvalget om at ytre sig over Kirke- og Undervisningsministeriets Cirkulære af 15de dennes (Ministerialtidende A., Side 121) angaaende fri Bolig eller Huslejegodtgørelse til Kjøbstadlærerne, hvilket Cirkulære var modtaget fra Skoledirektionen til Erklæring. (Se Mødet d. 15de Decbr.)

²⁷⁰/₈₁. Fra en Del Mælkehandlere paa Landet i de omkring Aarhus nærmest liggende Byer forelaa et Andragende om, at Byraadet vilde virke hen til, at det maatte blive dem tilladt at forhandle Mælk og Fløde her i Byen fra deres Bogne udover den paa Søn- og Helligdage nu tilladte Tid.

Man besluttede at indhente Politimesterens Erklæring. (Se Mødet den 3die Novbr.)

²⁷¹/₈₁. Efter Indstilling af Skoleudvalget vedtog Byraadet at fordele det Beløb af 1200 Kr., der er optaget paa Konto IV. 1. a. 5. d. i indeværende Aars Budget, saaledes at 100 Kr. tillægges hver af de 6 ældste Lærere, nemlig J. Michaelsen, B. Friis, P. Jørgensen, M. Handest, J. A. Pape og A. Müller, og 150 Kr. tildeles hver af Lærerne H. E. Christensen, N. D. Sørensen, J. Nørregaard og L. Sørensen.

Mødet den 20. Oktober.

²⁶⁵/₈₁. Ved 2den Behandling af Budgettet for 1882 blev Overslaget's Udgiftsside fra Konto I. til VIII. vedtagen. (Se næste Møde.)

²⁷⁷/₈₁. Efter derom gjort Hensetting besluttede man at opfige Smed Mikkelsen Brugen af den Smøge, der ligger imellem hans Ejendom og den tidligere General Juels Bo, men nu Kommunen tilhørende Have, Matr.-Nr. 753 b., fra den 1ste Juli 1882 at regne.

Mødet den 27. Oktober.

— Til Skuemeister ved frivillige Svendepøver i Hattemagerhaandværket valgtes Hattemager Busje i Stedet for Hattemager Sengebuich, der med Byraadets Samtykke fritoges for dette Hverv.

²²⁶/₈₁. Fra Amtet fremlagdes Kommunikation af en Skrivelse af 19de d. M., hvori Justitsministeriet meddeler, at det ikke ser sig i Stand til at foretage noget med Hensyn til det af Stadslæge Schmiegelow indgivne Andragende om at maatte blive tilstaaet Godtgjørelse for de Rjørfler, hans Embedsforretninger medfører. — Toges til Efterretning.

²⁶⁵/₈₁. Ved Fortsættelsen af 2den Behandling af Budgettet for 1882 blev Udgiftsfontierne IX. til XX vedtagne.

Ekstraordinært Møde den 28. Oktober.

²⁶⁵/₈₁. 2den Behandling af Budgettet for 1882 fortsattes og tilendebragtes.

Mødet den 3. November.

— Efter Begjæring samtykkede Byraadet i, at Værtshusholder J. Jensen afaar som Snekker, hvorefter dette Hverv overdroges Snekker Rasmussen, Nørregade Nr. 14.

⁸⁸/₈₀. Under Gjenoptagelsen af den seneft i Mødet den 9de Septbr. f. A. behandlede Sag om Anlægget af en Gangsti til Ris Skov neden om Bakken besluttede man paa ny at

søge Sagen fremmet ved Forhandling med Direktøren for de jydsk-syenske Statsbaner og Gjeren af „Trøjborg“ og anmodede det tidligere nedsatte Udvalg, hvori dog J. Kjær paa Begjæring remlaceredes af Esmann, om at varetage det fornødne i saa Henseende.

²⁸³/₈₀. I Genhold til den i Mødet den 29de Septbr. fremsatte Anmodning forelaa fra vedkommende Udvalg Forslag til en Skrivelse til Indenrigsministeriet angaaende Størrelsen af det Bidrag, Landdistriktet „Aarhus Mølle“ skal udrede til Kommunens Skole- og Fattigvæsen i Aarene 1881—83.

Da der ikke fandtes noget imod Forslaget at erindre, blev under 5te Novbr. Ministeriet tilskrevet i Overensstemmelse dermed.

⁹⁵/₈₁. I Fortsættelse af den i Mødet den 28de April tagne Beslutning blev det bestemt, at lade det til Hospitalsguldens Ombrøslægning medgaaende Beløb, 1600 Kr., forblive staaende i Regnskabet for indeværende Aar og i den Anledning at give Brøslægningskontoen den fornødne Forhøjelse.

¹²⁵/₈₁. En fra Godsejer Jørgerslev fremkommen Regning over Transporten, Udbringingen og Opstillingen i Museet af Professor Saabyes Modelstatue af H. C. Andersen, stor 606 Kr. 50 Øre, afgaves til Anvisning af Kasseudvalget. (Se Møderne den 2den og 9de Juni.)

¹⁴⁴/₈₁. Der fremlagdes den gennem Amtet modtagne fgl. Stadsfæstelse paa Grundtjen for „Herman Meyer og Minna Meyers Legat til Opdragelse af trængende Børn“, hvilken overgaves til Legatudvalget til videre Foranstaltning. (Se Mødet den 29de Septbr.)

Stadsfæstelsen og Grundtjen ere optagne i Tillægget.

²⁰⁶/₈₁. Fra Amtet var til Erklæring fremsendt en Klage fra Møllesejer M. Weis over, at der, uagtet Byraadets Beslutning i Mødet den 12te August d. A., endnu ikke er foretaget noget til Istandsættelse af Slusebroen. Byraadet besluttede at svare, at det ikke forment selv at have haft Anledning til at beordre den omhandlede Istandsættelse udført, men at det forøvrigt er villigt til at lade den ske ved Stadsingeniørens Foranstaltning, saafremt saadant ønskes.

(Amtet har efter Meddelelse af 18de Novbr. ladet Arbejdet udføre ved Vejinspektør Møller.)

²²²/₈₁. Fra Amtet fremlagdes Kommunikation af Indenrigsministeriets Skrivelse af 25de f. M., hvorved Kjøbet af den General Suel og Enkes Dødsbo tilhørende Ejendom, Matr.-Nr. 753 af

Bygrunden, approberes for en Kjøbefum af 55000 Kr. og iøvrigt paa de i den afsluttede Kjøbekontrakt ommeldte Villkaar.

²⁷⁰/₈₁. Efter at have modtaget Politimesterens Erklæring over det i Mødet den 13de f. M. fremlagte Andragende om Mælkehandelen her i Byen paa Søn- og Helligdage besluttede man at nedlægge et Udvalg, bestaaende af J. Kjær, Meden og Mørk til nærmere Drøftelse af Sagen.

²⁸¹/₈₁. Et for Byraadet fremsat Forslag til en Henvendelse til Amtsraadet om Forbedring af Vejen forbi Aarhus Mølle blev udsat til Mødet den 1ste Decbr.

²⁸²/₈₁. Efter derom fættet Hensætning blev der nedsat et Udvalg, bestaaende af Esmann, Skovby og Speyer, til at overveje og derefter fremkomme med Forslag til, hvorledes der i Fremtiden bør forholdes med Vedligeholdelsen af Byens offentlige Bygninger.

²⁸⁴/₈₁. Fra Havnudvalget forelaa Besvarelse af Indenrigsministeriets Bemærkninger til Havneregnskabet for 1880, hvorimod man intet fandt at erindre.

²⁸⁵/₈₁. Det af Havnudvalget fremsendte Forslag til Havnbudgettet for 1882 blev undergivet 1ste Behandling og derefter henvist i Skabet til næste Behandling, der fandt Sted i Mødet den 24de dennes.

Mødet den 17. November.

¹²⁷/₈₁. Med Hensyn til den i Mødet den 12te Maj forelagte Indstilling fra Fattigudvalget angaaende den fremtidige Anvendelse af Peter Villadsens og Hustrus Legat forelaa fra Legatudvalget følgende Erklæring af 12te dennes saa lydende:

„J hoslagte Sag tillader Udvalget sig at ytre følgende:

J Følge Kommunalloven af 1868, § 13 er Fattigkommissioner i Byerne ophævet og deres Forretninger henvist under Byraadet. Det er derfor fuldkomment korrekt, at Byraadet nu tager Administrationen af nærværende Sag i sin Haand. Saa vidt ses deler denne sig i to Dele, dels Spørgsmaal om Resten af Jordlejen af de 4 Gaardes Aul, dels Spørgsmaal om Jordlejen af den femte Gaards Aul. J Følge Fundatsen, som Udvalget er enig i bør respekteres, skal i førsinævnte af de to Punkter den øvrige Leje af de 4 Gaardes Aul ud over de 72 Kr., som de to Enker saa,

af Fattigkommissionen, nu altsaa af Byraadet, anvendes til Vaaningens Reparation og Vedligeholdelse. For saa vidt dette Beløb ikke medgaar til den sædvanlige aarlige Reparation, foreslaar Udvalget dette oplagt og frugtbargjort ved Indsættelse i en Sparekasse, indtil en ny Bolig kan opføres paa Grunden.

Jorblejen af den femte Gaards Axl skal i Følge Fundatsen tildeles 4 skifkelige og trængende Enter. Udvalget kan næppe antage, at det har været Testators Hensigt hermed at hjælpe Kommunen til Opsylbelse af sin Forpligtelse til at forsyge de egentlige fattige, men anser snarere Hensigten syldestgjort ved Oprettelsen af 4 Legatportioner, eventuelt flere, til Uddeling hvert Aars Juleaften.

Samtidig hermed henstilles det, om Byraadet kunde finde Anledning til at henlede Fattigudvalgets Opmærksomhed paa, om ikke flere af de nu under Fattigudvalgets Bestyrelse staaende Legater rettere maatte henlægges som almindelige Legater under Byraadets eller det almindelige Legatudvalgs Bestyrelse."

Man vedtog at lade Sagen gaa tilbage til Erklæring af Fattigudvalget. (Se Mødet den 15de Decbr.)

¹⁹⁹/₈₁. Da Indenrigsministeriet i en Skrivelse af 24de Septbr. d. A. til Aarhus Stiftamt havde meddelt, at det ikke kunde approbere de i Byraadets Møde den 1ste f. M. ommeldte Erstatningssummer for 3die Artilleriaafdelings Benyttelse af en Park- og Exercerplads ved Sufferhuskaserne som uforholdsmæssig høje, og i den Anledning havde forlangt en Overskønsforretning afholdt, var en saadan efter Indkvarteringskommissionens Foranstaltning bleven foretaget af de Herrer Forpagter A. Faurischou paa Højvang, Bognmand Chr. Stjer, Vejinspektør G. J. Müller og Kjøbmand J. S. Lottrup, der dertil havde modtaget Udmeldelse af vedkommende Ret. Overskønnet havde fastsat Erstatningen til Ejeren til 40 Kr. og til Forpagteren til 100 Kr., alt pr. Tønde Land, saa længe Lodden bruges af Artilleriet paa anførte Maade.

Man vedtog at indsende Forretningen til Indenrigsministeriet. (Se Mødet den 15de December.)

²⁹²/₈₁. Fra Bestyrelsen for Aarhus Haandværkerforening forelaa Udcast til en Fundats for et af den paatænkt Fond til Udvidelse af Foreningens Friboliger for ældre trængende Haandværkere blandt Foreningens Medlemmer eller disses Enter idet Bestyrelsen i Anledning heraf forespurgte, om Byraadet vilde samtykke i, at den til

Foreningen i Aaret 1879 (se Byraadsforhandlingerne f. f. A., Side 79) flete Indbetaling fra jydsk Varelatteri tillige med fremtidige lignende Bidrag henlagdes til dette Fond, samt om, hvis Foreningen mod Formodning nogensinde skulde ophøre at bestaa, Byraadet da vilde overtage Fonden med tilhørende Aktiver og Bygninger til fremtidig Bestyrelse som Kommunens Ejendom.

I Overensstemmelse med Legatudvalgets Erklæring besvarede Byraadet de fremsatte Spørgsmaal bekræftende. (Se Mødet den 8de December.)

^{293/81}. I Overensstemmelse med Legatudvalgets Indstilling erklærede Byraadet sig ligeledes villig til under samme Forudsætning, som nævnt i den foregaaende Sag, at overtage Bestyrelsen og Udbelingen af et af asd. Slagtermester S. L. Hendriksen og Hustru oprettet Legat, stort 1000 Kr., til Fordel for værdige Trængende i Gaandværkerforeningens Friboliger, til hvilket Legat Fundats ligeledes var forelagt i Udkaft. (Se Mødet den 8de Decbr.)

^{294/81}. Fra Komitéen til Trængendes Understøttelse under Koleraepidemien i Aarene 1853 og 1859 var modtaget følgende Skrivelse:

„Til Byraadet i Aarhus.

Som flere af det ærede Byraads Medlemmer vist ville erindre, dannedes der under Koleraepidemien i Aaret 1853 en Komité med det Formaal, ved Indsamling af frivillige Bidrag, at understøtte nødlidende og efterladte af de ved Kolera angrebne. Denne Komité har indtil Dato fortsat sin Virksomhed, dog siden Aaret 1870 ved et Udvalg, der ved Komitémødet den 16. Febr. 1870 kom til at bestaa af Profesfor Funch, Justitsraad Fabricius og Rbm. Høyer. I dette Møde vedtoges det endvidere, at Komitéen ikke skulde opløse sig, men kun træde sammen forsaavidt Udvalget havde noget særegent at forelægge til Afgjørelse.

Da Udvalgets Virksomhed nu væsentlig er indskrænket til Udbetaling af den halvaarlige Understøttelse til de endnu levende 6 Enfer, have medundertegnede Funch og Høyer samlet Medlemmerne af den oprindelige Komité til et Møde for at foreslaa, at Komitéen nu endelig opløser sig. Man enedes her om at henvende sig til Aarhus Byraad, for at anmode dette om, paa Grundlag af de nedensfor angivne Regler, ved dets Legatudvalg, at fortsætte Komitéens Virksomhed, og paa denne Maade opnaa en fremtidig betryggende Anvendelse af Komitéens Midler.

Komitéen har siden 1870 understøttet samtlige Enker med 10 Kroner halvaarlig; denne Understøttelse ønskes bibeholdt saalænge de 3 ældste Enker lever. Naar den sidste af disse er død, saa betragtes den tilbageværende Kapital, som lades urørt, som „Kolerakomiteens Legat“, og dennes Renter fordeles hvert Aar ligelig imellem de 3 efterlevende Enker fra Koleraret 1859, og efter som disse bortdø, bortgiver Byraadet ved dets Legatudvalg de ledig blevene Portioner til værdige trængende Enker i Aarhus By.

Til nærmere Oplysning for Byraadet og til Bedømmelse af Forholdet overfor Enkerne, følger hoslagt en Fortegnelse over Enkerne, deres Alder og Bolig samt over de Aktiver, hvorover Komitéen for Tiden disponerer.

J Komitéen til Trængendes Understøttelse under Kolerapandemien i Aarene 1853 og 1859.

Aarhus, den 11. November 1881.

C. L. Funch. S. Schmidten.

Formand.

J. Michaelsen. J. W. Hoyer. A. E. Andersen.

J. Schawo.“

Det med Skrivelsen følgende Bilag er saa lydende:

	Enkernes Navne.	Alder.	Bopæl.
Fradatt 1853. Fradatt 1859.	1. Mathea Olsen,	86 Aar,	Frue Kloster.
	2. Martha Jensen,	81 „	Murer Carsten Jensens Ejendom.
	3. Kvartermester Jensens E.,	77 „	Østergade Nr. 30.
	4. Schous Enke,	68 „	Enkeboderne paa Graven.
	5. Marie Andersen,	66 „	do.
	6. Christoffersens Enke	58 „	Søndergade Nr. 35.

Komitéens Aktiver den 11. November 1881.

- a. En 4 % første Prioritets Panteobligation
i en Ejendom i Nørregade Kr. 1581.00 Dre.
 - b. En Sparekassereg, hvorefter indbetales i
Aarhus Spare- og Laanekasse, eksklusiv
Renter fra $\frac{11}{6}$ 81 „ 125.55 „
- Alt overføre . . . Kr. 1706.55 Dre.

	Oversført . . .	Kr. 1706.55	Dre.
c.	Kontant hos Komitéens Kassierer, Kbmdb.		
	Høyer	3.78	„
	Tilsammen . . .	Kr. 1710.33	Dre.

F. W. Høyer.

Byraadet besluttede at modtage det foreliggende Tilbud, i hvis Følge Komitéen under 21de Novbr. blev tilfæstet saaledes:

„Idet Byraadet erkjender Modtagelsen af Komitéens Skrivelse af 11te dennes, undlader man ikke at meddele, at man i det hele er indgaaet paa de gjorte Forslag, saaledes at Byraadet overtager Administrationen af de tilstedeværende Pengemidler og ved Legatudvalget drager Omfarg for den rigtige Udbetaling af de stipulerede Understøttelser, samt naar den sidste af Enkerne fra 1853 er død, af de da tilstedeværende Pengemidler, som lades urørte, drager Omfarg for Oprettelsen af et Legat, benævnt „Kolerakomitéens Legat“, hvoraf Renterne fordeles hvert Aar ligelig imellem de 3 efterlevende Enker fra Koleraaaret 1859, og efter som disse bortdø bortgives ved Legatudvalget de ledig blevene Portioner til værdige og trængende Enker i Aarhus.

Som en Følge heraf anmodes Komitéen om ved Afslutningen af dette Aars Regnskab at afgive de resterende Midler til Ræmnerkontoret, der vil blive tillagt Ordre til Modtagelsen og derfor udstede Tilstaaelse.“

^{295/81}. Der forelaa den sædvanlige paa behørig Maade afholdte Taxationsforretning over den Erstatning, der kan tilkomme Kommunen for Garnisonens Benyttelse i indeværende Aar af de tvende Byen tilhørende Græcerpladser. Ved Forretningen er Skaden fastsat til 65 Kr. pr. Tønde Land af den store og 120 Kr. pr. Tønde Land af den lille Græcerplads, ved hvilket Resultat Byraadet for sit Bedkommende afkoieserede.

Samtidig hermed har Byraadet ladet den Godtgjørelse vurdere, som i Følge Indenrigsministeriets Skrivelse af 28de Juni d. A., se Mødet den 14de Juli, tilkommer Proprietær Aubert til Bestereng som Lejer af Græsningen paa den store Græcerplads for Artilleriets Benyttelse af denne Plads, hvilken Erstatning er bestemt til 1200 Kr., hvorimod Byraadet heller intet fandt at erindre.

I Overensstemmelse med et af Proprietær Aubert yttret Ønske vedtog man derhos at indstille til Ministeriet, at han fritages

for sit Lejemaal af Exercerpladsen fra den 1ste f. M. at regne. (Se Mødet den 22de December.)

²⁹⁶/₈₁. Efter Indstilling af Markudvalget tillod Byraadet, at den 9" Rørledning, der er projekteret gennem Mølletofsen og Hjortensgade for at aflede Drænvandet fra en Del af Møllevangen, maa forandres til en 12" Ledning, imod at Møllejer N. Weis betaler Forf skjellen i Anlægsomkostningerne med 200 Kr., hvorfor han erholder Ret til at stifte til Ledningen, som, naar den er færdig, overgaar til Brolægningsudvalgets Forsorg.

²⁹⁷/₈₁. Man besluttede at fremme et fra Politimesteren foreliggende Forslag til en Indstilling til Justitsministeriet angaaende Approbation paa de Forandringer i Vedtægten for Politiets Ordning, der ere blevne nødvendige ved det ved sidste Budgetbehandling med Hensyn til Forøgelsen af Betjentantallet m. v. vedtagne. (Se Mødet den 15de December.)

²⁹⁸/₈₁. I Overensstemmelse med Kasseudvalgets Indstilling vedtog man at anholde om Ministeriets Samtykke til, at Opfigelsen af de 40000 Kr., som Kommunen skylder til Borgmesterembedet og hvis Udbetaling bl. m. er bifaldet ved Indenrigsministeriets i Mødet den 1ste Septbr. fremlagte Skrivelse af 13de i den foreg. Md., foreløbig stilles i Bero og at de derved disponible Midler i Forbindelse med, hvad der igrigt haves til Rest af det indkomne paa Ryomgaardbanens Aktier, ca. 70000 Kr., anvendes saaledes:

- 1, 18400 Kr. eller med paaløbne Omkostninger 19000 Kr. til General Juel og Enkes Dødsbo som Afdrag for December Termin d. A. paa Rjæbesummen for Ejendommene, Matr.-Nr. 753 a. og b. paa Kannikegade;
- 2, ca. 32000 Kr. som Udgifter ved Markjordernes Dræning; og
- 3, ca. 23000 Kr. til Betaling af den for 3die Artilleriasdeling byggede Feltstald (ca. 13000 Kr.) og til Anskaffelse af Inventarium til Montering af Artillerikajernen og ovennævnte Feltstald (ca. 10000 Kr.)

(Se Mødet den 22de December.)

²⁹⁹/₈₁. Efter Anmodning af Hospitalsinspektionen vedtog man at lade det Hospitalet for Grundafstaaelse til Hospitalsgydens Udvikelse tilkommende Erstatningsbeløb, 1824 Kr., se Mødet den 5te Maj, anvise til Udbetaling. Beløbet afholdes af den for „Gulden“ i sin Tid indkomne Rjæbesum.

³⁰²/₈₁. Efter Indstilling af Skolekommissionen, der oplyser, at det atter har været nødvendigt at oprette ny Klasser i begge

Byskoler og at Skoledirektionen desaarjag har meddelt Samtykke til Oprettelsen af en ny 3die Klasse i Nordre Byskole og en ny 1ste Klasse i Søndre Byskole, besluttede Byraadet at anmode Skoledirektionen om at opslaa et Lærer- og et Lærerindeembede som ledige ved Byens Skolevæsen fra den 1ste Januar 1882 at regne, uden at Ansættelsen dog skal have særligt Hensyn til nogen enkelt Skole. Lønningstilskaaene ere for Lærerembedet: Pengeløn 300 Kr., 50 Tdr. Byg efter Kapitelstart, Andel i Skolepengene, Bolig eller 150 Kr., og 2 Favnne Brænde; og for Lærerindeembedet: Pengeløn 200 Kr., 33 $\frac{1}{3}$ Td. Byg efter Kapitelstart, Andel i Skolepengene, Bolig eller 150 Kr. og 2 Favnne Brænde. Med Hensyn til Lærerslønnen vedtog Byraadet derhos at ansøge om det sædvanlige Samtykke hos Ministeriet til, at der foreløbig afsettes 200 Kr. af Pengelønnen til Forbedring af de ældste Læreres Gager. Det bemærkes, at Oprettelsen af disse to ny Embeder vil medføre, at en Lærer oprykker fra yngst til ældst Gage.

^{305/81}. Paa Forslag af Udvalget for Kasse- og Regnskabsudvalget nedsatte Byraadet et af A. Langballe og Meulengracht bestaaende Udvalg til at foretage Gjennemsyn og Fuldstændiggjørelse af Værdiansættelsen af Byens faste Ejendomme.

^{315/81}. Efter Forslag af Hald nedsatte Byraadet et Udvalg, bestaaende af Forslagsstilleren, Mørk og C. Rjer, til at indlede Underhandlinger med Vinhandler Fr. Larsen om Kjøbet af dennes Ejendom paa Domkirkepladsen. (Se Mødet den 1ste December.)

^{117/81}. Fra Udvalget for Stt. Klemensbroen forelaa nedenanførte Indstilling af 13de dennes, angaaende Bygningen af en saadan Bro, saa lydende:

„Til

Aarhus Byraad.

Under 6te Maj d. A. tilstillede Byraadet Udvalget en af Lømmermester Jensen Brou udarbejdet ny Plan til en Forbindelse mellem St. Klemensbro og Søndergade, og efter at denne Plan havde været overgivet Ingeniørerne til Betænkning, vedtog Udvalget:

- 1, at henvende sig til en Kreds af Byens Borgere for at formaa dem til at stille sig i Spidsen for en privat Indsamling af 100,000 Kr. som Tilskud til Anlægget af den paatænkte Forbindelse; og
- 2, at anmode d'Err. Ingeniører om at udarbejde en hel ny Plan i Overensstemmelse med de senest fremkomne Bdeer.

Det er Udvalget nu en Glæde at kunne meddele, at begge dets Henvendelser ere lykkedes saa godt, idet det herved fremlægger en privat Tegning af Bidrag paa 100,000 Kr. og en Plan, som det maa holde for paa en smuk og heldig Maade løser Problemet i alt væsentligt.

Udvalget fremlægger imidlertid ikke Planen til endelig Vedtagelse, idet det selv er betænkt paa nogle Forandringer deri, navnlig en mulig Udvidelse af Gadeanlæggene Nord for Magade og Syd for Jissergade, og fordi det maa formene, at Planen forinden bør forelægges Offentligheden.

Udgifterne til selve Anlægget ville andrage c. 138,000 Kr., derimod kunne Expropriationsomkostningerne ikke angives, da man anser det for rettest, at Expropriationen sker efter Taxation af uvillige Mænd.

Udvalget skal herefter tillade sig at indstille, at Byraadet vedtager:

- 1, at en Forbindelse mellem St. Klemensbro og Søndergade nu skal realiseres;
- 2, at de Ejendomme, der skulle exproprieres, taxeres af uvillige Mænd, og at Expropriationen snarest paabegyndes, og
- 3, at den foreliggende Plan i en Maanedstid forelægges Offentligheden.

Udvalget for St. Klemensbro, d. 13de Novbr. 1881.

Speyer. Carl Bertelsen. Baumann

A. B. Holm. Rjer.

Med Forbehold af Separaterklæring:

A. Langballe."

Endvidere forelaa følgende Skrivelse af 3die dennes fra den Komité, der har forestaaet Indsamlingen af de private Bidrag til Broen, saa lydende:

„Til Aarhus Byraad.

3 levende Erkjendelse af den Betydning det vil have for vor By at faa den saakaldte Klemensbro anlagt i en nær Fremtid, have undertegnede fat sig i Epidsen for en Tegning af frivillige Bidrag til Hjælp til denne Sags Realisation.

Det er os en Tilfredsstillelse herved at kunne oversende det ærede Byraad Tegningslister for et Beløb af i Alt Kr. 100,000, at erlægge dels en Gang for alle, dels i Rater fordelte paa fem Aar.

De tegnede Beløb forvente vi ville blive indfaskerede ved Byraadets Foranstaltning.

Efter dette Resultat hengive vi os til det Haab, at det ærede Byraad med os vil erkjende, at Klemensbroens Bygning er et almindeligt Ønske, der ikke alene næres af de direkte som Grundejere i Nærheden af Broen interesserede, men ogsaa af mange andre Medborgere. Det vil af Indbyggelsen ses, at Tegningen er betinget af, at Kontrakt om Broens Anlæg sluttes inden Udgangen af næste Aar, og vi skulde derhos mange af Bidragyderne at tilføje, at det er et almindeligt Ønske, at Broen om muligt bygges med en Bredde af mindst 18 Alen, samt at Tegningen af Broen maa blive offentlig udstillet, forinden Byraadet approberer den.

Idet vi haabe, at Broprojektet ved denne Tegning har gjort et væsentligt Skridt frem mod sin Afslutning, forvente vi, at der nu ikke fra Kommunens Side vil vise sig nogen Betænkelse ved at gennemføre det.

Erhbødigst

Aarhus, d. 3. Novbr. 1881:

A. P. Andersen. F. Bétæd. Hans Broge.
 P. A. Buchtrup. P. A. Christensen. N. Christiansen.
 Dam. H. Grauer. C. J. Holm. A. Hansen.
 A. Jisager. C. Jensen. H. P. Jensen.
 H. Juszong. F. A. Jørgensen. L. Kruse.
 C. Langballe. Otto Lassen. Alexis Leth.
 H. Liisberg. A. Meyer. A. Muchitsch. Otto Mønsted.
 A. Nielsen. R. Nielsen. M. Nielsen.
 N. P. Nielsen. Chr. Petersen. Groes Petersen.
 Reeh. Emil Seher. J. M. Stilling.
 Stoltenberg. Jacob Sørensen. P. Thomsen.
 H. Thorbrøgger. C. Westphael.
 J. Jensen Broue."

Med alle Stemmer mod en vedtog Byraadet at tilvejebringe en Forbindelse imellem Skt. Klemensstov og Søndergade ved Hjælp af en Bro, i hvilken Anledning det overdroges til Udvalget at sørge for, at de Ejendomme, som det i dette Øjemed er nødvendigt at expropriere, snarest muligt blive vurderede af uvilige, inden Retten udmeldte Mænd.

Endvidere vedtoges det, at Planen skulde fremlægges til offentligt Eftersyn paa Raadhuset i en Maaned fra Dato, hvorhos Udvalget

paa Begjæring bevilgedes et Beløb af 200 Kr. til Forarbejder ved Projektets videre Bearbejdelse. (Se Mødet den 24de d. M.)

Mødet den 24. November.

— En af Inspektionen for Domkirken gjort Henstilling om Benyttelsen af en Del af Skt. Olufs Kirkegaard til Byggeplads for den henværende tekniske Skole vandt ikke Byraadets Bifald.

¹⁰⁶/₈₁. Paa Foranledning af C. Rjer vedtog Byraadet at tilføje sin i Mødet den 22de Septbr. foretagne Aftietegning i Aarhus—Odder—Hou-Jernbanen den Betingelse, at Tegningen kun er bindende til Udgangen af Aaret 1883.

¹¹⁷/₈₁. Den i forrige Møde tagne Beslutning angaaende Fremlæggelsen af Projektet til Skt. Klemensbroen blev forandret derhen, at Projektet skulde fremlægges indtil den 15de i næste Maaned (paa Raadhuset), hvorefter Sagen paa ny vil være at foretage den 22de Decbr. (Se Mødet den 8de Decbr.)

²³⁴/₈₁. Den i Mødet den 15de Septbr. fremlagte Skrivelse fra Kjøbstædernes alm. Brandforsikring angaaende Brandskadeerstatningen for Fattiggaarden blev paa Foranledning af Fattigudvalget paa ny forhandlet, men derpaa atter henvist til Udvalget. (Se næste Møde.)

²⁴⁸/₈₁. Ved Tilbagesendelsen af den i Mødet den 22de Septbr. fremlagte Skrivelse fra Sundhedskommissionen angaaende en Kloakledning fra Stedet Nr. 30 i Rosensgade til Graven, havde Brolægningsudvalget foreslaaet, at dette Anlæg udvidedes til ogsaa at omfatte de Ejendomme paa Graven, der have Afløb mod Vest, hvilket vilde medføre en samlet Udgift for hele Anlægget af 620 Kr., hvoraf Vognmand Jacobsens Enke og Karetmager Chr. Hansen i Overensstemmelse med foreliggende Erklæringer ere villige til hver at betale 150 Kr., medens Resten eller 320 Kr. kan fordeles paa de øvrige Grundejere, som hver især have tiltraadt Forslaget for sin Ejendoms Vedkommende.

Byraadet tog Udvalgets Indstilling til Følge, idet man derhos besluttede at lade Ræmmerkassen foreløbig staa i Forfud for Udgiften mod senere Refusion.

²⁶²/₈₁. I Anledning af den i Mødet den 6te f. M. fremlagte Indstilling fra Stadsråden angaaende forandrede Bestemmelser

for Beboelsen af usunde Boliger var fra Sundhedskommissionen modtaget følgende Erklæring af 16de dennes, saa lydende:

„Sundhedskommissionen har modtaget Byraadets ærede Skrivelse af 8de Oktober d. A., hvori dens Erklæring udbedes i Anledning af en Indstilling fra Stadslægten:

„om det ikke maatte være paa Tiden at forandre den nuværende Tilstand i Aarhus, hvorunder Boliger, der beviselig ere usunde og derfor ikke burde beboes, desuagtet ofte blive beboede.“

I den Anledning undlader Kommissionen ikke herved at udtale:

„Der er flere Gange forekommet lignende Tilfælde som det, der har givet Stadslægten Anledning til sin Indstilling, nemlig, at Kommissionen har besigtiget Husrum, som af sanitære Grunde, fordi de kunne blive Arnesteder for smitsomme Sygdommes Udbredelse, slet ikke burde beboes eller i al Fald ikke af et saa stort Antal Personer som forefundet i de givne Tilfælde, men at Kommissionen med Hensyn til disses Benyttelse har savnet den fornødne Myndighed til at gribe ind, da den ikke har kunnet eller i al Fald ikke har fundet tilstrækkelig Anledning til at give dem Karakter af Logishuse eller Lejeboliger for fattige og derved stille dem under det specielle Tilsyn, som Sundhedsvedtægtens § 44 bemyndiger den til.

Sundhedskommissionen maa derfor slutte sig til Stadslægens Indstilling, idet den udtaler, at den maa anse det for ønskeligt, at § 44 faar en videre Udstrækning, hvilket kunde ske ved at tilføje som et nyt Stykke til bemeldte Paragraf:

Bestemmelserne i denne Paragraf ere ogsaa anvendelige paa andre end de i dette Afsnit nævnte Boliger, naar de findes for indskrænkede efter Antallet af Beboerne eller de, efter alle Kommissionen foreliggende Oplysninger, maa anses for usunde.“

Bed foretagen Afstemning blev det af Sundhedskommissionen stillede Forslag forkastet.

²⁸⁵/₈₁. 2den Behandling af Havnebudgettet blev foretaget og tilendebragt.

²⁸⁷/₈₁. Et af „Danmarks Totalafholdssforening“ indgivet Andragende om Understøttelse kunde ikke bevilges, hvorimod man tilstod den herværende Totalafholdssforening et Beløb af 50 Kr. som Understøttelse for det kommende Aar.

³⁰⁸/₈₁. Et af Bestyrelsen for Vognmandsforeningen indgivet Andragende om, at Byraadet vilde yde sin Medvirkning til Erhvervelsen af Koncession paa et Sporvejsanlæg fra Banegaarden over den projekterede Ekt. Klemensbro til Store Torv blev henvist til Erklæring af det i Ekt. Klemensbrofagen nedsatte Udvalg.

^{309a}/₈₁. Efter Bygningskommissionens Indstilling vedtog man at yde Sten- og Billedhugger S. Christensen en Godtgjærelse af 100 Kr. for Indrykningen af den ham tilhørende Ejendom, Matr.-Nr. 378, paa Frederiksgades vestlige Side, der for Tiden er nedreven, samt for Indrykningen af Hegnsmuren mod Gaden paa de ham ligeledes tilhørende tvende Nabogrunde, Matr.-Nr. 376 og 377, saaledes at Fortovet paa hele Strækningen bliver 5 Fod bredt.

Mødet den 1. December.

³¹⁷/₈₀. Fra Amtet var modtaget en Skrivelse af 25de f. M., hvorved fremsendes de om de 3 ledige Jordemoderpladser her i Byen indkomne Ansøgninger samt tvende Skrivelser fra Fysikus og Stads-læge Schmiegelow, i hvilken Anledning Byraadets Erklæring forlanges meddelt.

Man vedtog at besvare det fremkomne i Overensstemmelse med et af vedkommende Udvalg forelagt Udkast, hvorefter den fornødne Skrivelse strax blev understrevet. (Se Mødet den 8de Septbr.)

²³⁴/₈₁. I Anledning af den i Mødet den 15de Septbr. fremlagte Skrivelse fra Kjøbstædernes alm. Brandforsikring angaaende Brandstadeerstatningen for Fattiggaarden var fra Fattigudvalget modtaget følgende Erklæring:

„I Anledning af det ærede Byraads Skrivelse af 16de Septbr. d. A. skal Udvalget herved tillade sig at oplyse, at den Fattiggaarden den 28.—29. Maj d. A. overgaaede Fidsvaade har foranlediget følgende Udgifter:

til Brødr. Thomsen for Genopførelsen	
af vestre Fløj	7,368 Kr. 00 Øre.
„ Bliffenslager Giby for Stifertagenes	
Istandsættelse	97 „ 00 „
„ Caroc & Beth for Raffelovne ...	601 „ 05 „
„ Tømmermester Jensen Broue for	
et Skillerum	90 „ 00 „

Alt oversføre... 8,156 Kr. 05 Øre.

Oversført...	8,156 Kr. 05 Øre.
til Kjørsel af Ler og Grus.....	29 „ 00 „
„ Malerarbejde.....	97 „ 24 „
„ Istandsættelse af et Stakit.....	20 „ 00 „
„ Vandledning til og Opstilling af 2 Brandhaner paa Fattiggaardens Grund med Tilbehør af Hampe- slinger m. v.....	1,327 „ 25 „
Honorar for Tilsyn med Arbejdet.....	400 „ 00 „
Tilsammen...	10,029 Kr. 54 Øre.

Da den ved Branden forarsagede Skade var anset til Værdi 10,430 Kr., og Bygningerne efter Gjenopførelsen bleve tagerede til et mindst lige saa stort Beløb som forhen, har Udvalget staaet i den Formening, at denne Sum vilde blive udbetalt i Brandskadeerstatning; foruden de til Bygningernes Istandsættelse og Raffelovne m. v. medgaaede Beløb skyede man derfor ikke den foran nævnte Beføstning til Vandledning og Brandhaner, som man under en modsat Forudsætning næppe vilde have indladt sig paa, og som mindst lige saa meget er til Brandforsikringens som til Fattiggaardens fremtidige Gavn.

Det vilde have været en let Sag at have anvendt 10,430 Kr. alene til Byggearbejder, men man fandt det betænkeligt strax efter Branden at forandre den oprindelige Byggeplan saa meget mere, som der ikke var Grund til at antage, at Taxationsmændene havde overvurderet Skaden; Udvalget havde ogsaa selv ladet sagkyndige bedømme denne, og disse vare da ligeledes komne til det Resultat, at Brandersatningen kun vilde holde Fattigvæsenet skadesløs. Det fortjener ogsaa herved at blive bemærket, at der var en Forskjel af henhved 2000 Kr. paa det højeste og det laveste af de Tilbud, der bleve indgivne om en Del af Skadens Udbedring.

Vi forbeholde os derfor, hvis Brandforsikringen fremdeles maatte vægre sig ved at udbetale Taxationssummen eller i alt Fald det foran opgjorte Beløb, at fremkomme med Forslag om saadanne Forandringer ved Bygningerne og disses Indretning, at Taxationsbeløbet i sin Helhed vil kunne fordres udbetalt."

Man besluttede at svare Brandforsikringen i Overensstemmelse hermed. (Sagen blev paa ny foretaget i Mødet den 12te Januar 1882.)

²⁵⁸/₈₁. Fra Amtet fremlagdes Kommunikation af en Skrivelse af 16de f. M., hvori Indenrigsministeriet efter Brevvevling med Krigsministeriet meddeler Samtykke til, at Udgiften ved Anskaffelsen af de i Mødet den 29de Septbr. d. A. omhandlede 10 Fag Forsatssvinduer i Garnisonsygehuset forrentes af Statskassen med 6 % aarlig.

²⁸¹/₈₁. Ved fornøjet Behandling af det i Mødet den 3die f. M. fremsatte Forslag til en Henvendelse til Amtsrådet om forbedring af Vejen forbi Aarhus Mølle overdroges det til Vejudvalget i Forbindelse med C. Rjer og Speyer at fremkomme med Indstilling i Sagen.

³¹⁰/₈₁. Fra Havnendvalget var fremkommet Plan til hvorledes den fremtidige Udvikling af Rybygningerne ved Havnen skulde foregaa navnlig til Dannelsen af et Bassin Nord for den nuværende Havn. Blev henlagt i Skabet til Medlemmernes Eftersyn til næste Møde.

³¹⁵/₈₁. Det i Mødet den 17de f. M. nedsatte Udvalg meddelte, at Vinhandler Fr. Larsen havde tilbudt Kommunen sin Ejendom paa Domkirkegaarden Nr. 6 til Kjøbs for en Sum af 24,500 Kr. og forpørigt paa Vilkaar, som indeholdes i et af ham til Hald stilet Brev af D. D., der havde til Stede. (Se næste Møde.)

³¹⁶/₈₁. Paa dertil givet Anledning forhandlede man Spørgsmaalet, om Kommunen skulde søge at erhverve Ejendommen „Trøjborg“, til hvilken Gude man besluttede at indhente Erklæring fra Havnendvalget om, hvorvidt Gjeld eller Ballast kunde tages derfra til Opfyldning af Grund efter det ny Havneprojekt. (Se næste Møde.)

Mødet den 8. December.

— Som Voldgiftsmænd for Jagtrettens Afløsning valgtes Kammerraad Esmann og Overretsfagsfører Rjer for 3 Aar fra den 1ste Januar 1882.

— Til at gjøre Forslag til Decisioner til Kommuneregnskabet for 1880 valgtes Mørk og Meden.

²³²/₈₀. Af Indkvarteringskommissionen blev henstillet til Byrådets Afgjørelse en fra Sundhedskommissionen modtagen Skrivelse af 16de f. M., hvori Kommissionen med Hensyn til Møddingstederne i Rytteretablisementet, se Mødet den 13de Oktober, erklærer sig villig til at ændre sit tidligere opstillede Vilkaar for at anbefale et eventuelt Andragende fra Byrådet om en Afvigelse fra Sundhedsvedtægtens § 27, 2det Punkt derhen, at Møddingstederne omgærdes

med en Mur af en halv Alens Højde paa de Sider, hvorfra der i Følge Dragonregimentets Skrivelse af 1ste Oktober kan finde Afløb Sted, nemlig de nordlige Møddingspladser's nordlige og de sydlige Pladser's sydlige Sider; men Kommissionen kan ikke gaa ind paa, at der i saa Fald i disse Stykker Muromgjærdninger anbringes Aabninger til derigennem at føre ind med Gjulbøre for at aflæsse Gjøbningen, da derved Hensigten med hele Omgjærdningen vilde blive tilintetgjort.

Efter at Sagen var forhandlet, blev det vedtaget at lade den hvile indtil videre, idet Byraadet maatte gaa ud fra, at Forholdene ved Rytteretablisementet, der ere ordnede i Løbet af de sidste Aar efter Anvisning af vedkommende militære Autoriteter, ikke endnu kunde være ufyldbestgjørende i den omhandlede Henseende, selv om de ikke i enhver Retning skulde falde sammen med Sundhedsvedtægtens Bestemmelser.

²⁵³/₈₀. Den i Mødet den 23de Juni forhandlede Sag om Affattelse af et Reglement for Skibe, der løse og lade Petroleum i Aarhus Havn, var med en Kommunikation af Indenrigsministeriets Skrivelse af 13de Oktbr. paa ny modtaget tilbage, for at Byraadet kunde erklære sig over de af Politimesteren fremsatte Modbemærkninger, hvortil Justitsministeriet havde sluttet sig.

Efter Forslag af Havneudvalget, hos hvem Sagen hidtil har beroet, besluttede man at tiltræde Politimesterens Bemærkninger.

¹¹⁷/₈₁. Fra S. Petersen i Forening med Tømmermester J. Jensen Broue var modtaget et nyt Projekt for den paatænkte Eft. Klemensbro, hvilket man besluttede at foranstalte fremlagt tillige med Hovedprojektet, se Mødet den 24de s. M., hvorhos man anmodede Udvalget om at afgive Erklæring over samme, naar Sagen i sin Helhed paa ny kommer til Forhandling. (Se Mødet den 22de dennes.)

¹⁶²/₈₁. Efter derom siden Byraadets Beslutning i Mødet den 1ste Septbr. imellem Judoarteringskommissionen, 2den General-kommandointendantur og 3die Dragonregiment ført Brevvevling approberede Byraadet paa Indstilling af den nævnte Kommission, at der foretages følgende Forandringer i Rytterikaseren, nemlig: at Munderingskamret for 3die Eskadron gives nogle mindre af Regimentet paapegede og af Bygningsinspektøren til en Udgift af 74 Kr. anslaaede Omdannelser; at Belægningsstuen 2 A. i Eskadronskaseren indrettes og fornyes med Inventar for 4 ugifte Underofficerer (Bygningsinsp. Overflag ca. 206 Kr.); og at den nuværende Beslagsmedie for 2 Smede, efter en af Oberst Koefoed fremsendt Tegning,

ombannes til Brug for 3 Smede, samt at der søjes en Tilbygning til Beslagffuret, hvilke tvende sidste Arbejder af Bygningsinspektøren ere anslaaede til i Alt 1032 Kr. 33 Øre.

²⁰⁷/₈₁. Efter at Indkvarteringskommissionen mundtlig havde erklæret sig over Arkitekt Langes i Mødet den 11te August fremlagte Regning over tilgodehavende Arkitektthonorar, blev den anmodet om at konferere med Lange om Sagen. (Se næste Møde.)

²⁹² og ²⁹³/₈₁. Tvende af Bestyrelsen for Aarhus Haandværkerforening fremsendte Fundatser, nemlig: 1, for Fonden til Udvidelse af Foreningens Friboliger, og 2, for Slagtermester S. L. Hendriksens og Hustrus Legat bleve forsynede med Paategninger i Overensstemmelse med Byraadets Beslutning i Mødet den 17de f. M.

³¹⁰/₈₁. Den i forrige Møde fremlagte Plan for Udvidelsen af Havnen blev vedtagen, hvorefter man besluttede at tilskrive Indenrigsministeriet saaledes:

„Det vil være Ministeriet bekendt fra tidligere Indberetninger blandt andet af Indstillingen under 27de Juni d. A., at Byraadet og Havnendvalget allerede længe have bestjæftiget sig med en Udvidelse af Aarhus Havn, ikke saameget fordi dertil for Tiden findes stærk Trang, idet det kun er sjældnere, at den nuværende Bolværksplads har vist sig utilstrækkelig, som fordi Byens tiltagende Størrelse og Handelsomsætning lader befrygte, at den Tid snart vil kunne komme, at Trangen gjør sig mere gjældende end nu, og det da vilde være for sent at skulle paa-begynde Arbejderne. Det bør dog strax bemærkes, at den af Ministeriet under 4de August d. A. givne Tilladelse til at forandre den nuværende nordre Mole til Anlægspladser bevirker, at der meget snart vil savnes Plads til Winterleje for de ikke saa Skibe, som pleje at overvintre her, og som først ved Bygningen af en ny nordre Mole ville finde Erstatning for Tabet.

Det har derfor været paalagt Havnengineeringøren at fremkomme med Forslag til Havnens Udvidelse, og dette Gjern har han allerede i Januar 1880 fyldestgjort ved at fremkomme med vedlagte Forslag med tilhørende Overflag og Tegninger.

I hvor fortrinligt dette Arbejde i sin Helhed viste sig at være, kunde der naturligvis rejses mange Indvendinger derimod, men fortrinnsvis blev det fra Havnendvalget gjort gjældende, at Planen vilde nødvendiggjøre Laanet af saa store Pengemidler, at Havnindtægterne, som de nu ere, ikke kunne bære Renter og Afdrag deraf. Da Projektet i sin Helhed ogsaa havde taget

Hensyn dertil og derfor inddelt Arbejderne i flere Rater, blev man snart enig om, kun at søge udført foreløbig de mest fornødne, men da dertil maatte henregnes Anlægget af en ny nordre Mole, viste det sig ogsaa nødvendigt at faa Planen i sin Helhed saaledes fastslaaet, at det, der i den nærmeste Tid udføres, ikke blev spildt Arbejde, men passede ind i, hvad man overlod Fremtiden at fuldføre. Man har saaledes paa den ene Side troet at kunne bortse fra den foreslaaede store Landvinding mod Nord og foreløbig at kunne indskrænke sig til en Linie Syd for Borrebækkens Udløb i ret Linie til den nye nordre Mole, medens man paa den anden Side har forment det rigtigst ikke at fremskynde Arbejderne videre, end at den tilstedeværende Rest af det sidste Laan paa 400,000 Kr. hos „Bikuben“ c. 170,000 Kr. i Forbindelse med Havnens aarlige Overskud, beregnet til 35 à 40,000 Kr. aarlig, forbrugtes, indtil Laanet hos Gedalia i 1885 er helt afbetalt. Naar dette er sket, altsaa i 1885, vil der være Anledning til at tage Sagen for paany for at bestemme Størrelsen af det Laan, der maa optages for at fuldføre en større eller mindre Del af det foreliggende Projekt.

Havneingeniøren, som allerede i Oktober f. A. havde reduceret den oprindelige mindre Plan A. paa 970,000 Kr. til en Udgift paa 800,000 Kr., har forment, at der af de paa dette Overslag opførte Arbejder i de nærmeste 5 à 6 Aar burde udføres og søges Approbation paa:

1. Den ny nordre Mole	247,800 Kr.
2. Kystværn, 220'	30,950 "
3. Tømmer og Stensfjærme, midlertidigt	32,660 "
4. Opfyldning	23,000 "
5. Bolværk, 100'	10,000 "
12. Dpmudring, 400 Rvd.	40,000 "
20. Uforudset Udgift og Administration 8 % ..	30,590 "
	415,000 Kr.

endvidere af Post 7, Bolværk 720' paa vestre Side

og 8, Opfyldning..... 100,000 "
 saa at der med de til Udvidelsen af den nuværende nordre Mole approberede 76,000 Kr. omtrent vilde forbruges 600,000 Kr.

Havneudvalget har derefter indstillet:

- 1, at Havneingeniørens Plan af Januar 1880 indstilles til Ministeriets Approbation som det Maal, der arbejdes hen til og hvis Omrids følges;

2, at de Arbejder, som omfattes af de foransførte 9 Poster bringes til Udførelse, for saa vidt det kan ske for Havnens egne Midler, men at:

3, naar det Tidspunkt indtræder, da det maa blive nødvendigt at rejse større Pengemidler til Arbejdernes Udførelse, Sagen paany tages til Forhandling og ny Indstilling gjøres.

Da Byraadet ganske har kunnet tiltræde disse Indstillinger tillader man sig at fremsende Havnengineeringens fornævnte Arbejder og at udbede sig Ministeriets Approbation derpaa meddelt."

^{313/81}. Fra Overretsprokurator Vilh. Rode i Kjøbenhavn forelaa følgende Skrivelse af 5te d. M. saa lydende:

„For Executores testamenti i Boet efter afdøde Cand. phil. Adolph Victor Freund tillader jeg mig hoslagt at fremsende Aftryk af det af ham efterladte Testamente af 29. Maj 1869, saavel som af de af ham nedskrevne forskellige Udtalelser til Fortolkning af dette Testamente, idet jeg særlig henleder Byraadets Opmærksomhed paa de i § 3 trufne Bestemmelser og udbeder mig dette Udtalelse om, hvorvidt det vil modtage den i Testamentet for Staden Aarhus bestemte Arv.

Under Forudsætning af Byraadets bekræftende Svar skal jeg tillade mig at anmode om, at dette vil lade sig repræsentere paa Skiftet. — Der vil blive afholdt en Skiftesamling i Boet Fredagen den 16. Decbr., Kl. 6 paa mit Kontor, men øvrigt vil Møde i Boet kunne gives til anden og tidligere Tid, dersom dette maatte være Byraadet belejliger."

Den ommeldte § 3 i Testamentet lyder i Følge ovennævnte Aftryk saaledes:

„Min Mønt- og Medaljesamling tilligemed de mig tilhørende numismatiske Bøger testamenterer jeg til Staden Aarhus, under den Betingelse, at den forbliver i Stadens Eje, uafhængelig som en Del af denne Byes Museum. Det skal dog først overlades Direktøren for Mønt- og Medaljesamlingen i Kjøbenhavn at udtage et Antal af indtil 100 Stykker, som det maatte være af særlig Interesse for Samlingen at komme i Besiddelse af. Jeg forbeholder mig forøvrigt desforuden mundtlig eller skriftlig for mine Ejfutorer at nævne enkelte Mønter, som jeg særlig maatte ønske at overgive til den nævnte kjøbenhavnske Mønt- og Medaljesamling."

Byraadet vedtog at modtage det tilbudte Legat og at udtale sin Paaskjønnelse af Gaven overfor Ejfutorerne.

³¹⁵/₈₁. Byraadet besluttede at indgaa paa det i forrige Møde ommeldte Tilbud fra Vinhandler Fr. Larsen om Salget af den ham tilhørende Ejendom paa Domkirkepladsen. (Se næste Møde.)

³¹⁶/₈₁. Der forelaa forskellige Oplysninger vedkommende Kjøbet af „Trøjborg“, navnlig den i forrige Møde æfede Erklæring fra Havneudvalget, hvorefter Byraadet besluttede ikke at foretage videre i Sagen.

Mødet den 15. December.

¹²⁷/₈₁. Fra Fattigudvalget forelaa nedenansførte Betænkning i Anledning af den i Mødet den 17de f. M. af Legatudvalget afgivne Erklæring om den fremtidige Anvendelse af Peter Willadsens og Hustrus Legat.

Udvalgets Skrivelse, der er dateret den 8de dennes, er saa lydende:

„Ved at tilbagesende hoslagte Sag ang. P. Willadsens og Hustrus Legat skal Udvalget først tillade sig følgende almindelige Bemærkninger:

Det er vel saa, at Kommunalloven af 1868, § 13 ophæver Fattigkommissionerne i Byerne og henlægger deres Forretninger under Byraadet; ved samme Lovs § 5 er det imidlertid tilladt, at den umiddelbare Forvaltning af enkelte Grene af de kommunale Anliggender overdrages til staaende Udvalg, om hvis Sammensætning og Myndighed der da i Vedtægten bliver at optage nærmere Regler, og i Genhold hertil er det ved Vedtægt for Styrelsen af de kommunale Anliggender i Aarhus Kjøbstad, § 2 blandt andet bestemt, at den umiddelbare Forvaltning af Fattigvæsenet er overdraget til et staaende Udvalg. Dette har siden Lovens Ikrafttræden forestaaet Fattigvæsenets Administration i alt væsentligt som de tidligere Fattigkommissioner, og i Genhold til Vedtægtens § 6, 6te sidste Stykke in fine, bl. a. ogsaa udbelt Renterne af de Legatkapitaler, der tidligere vare blevne administrerede af Fattigkommissionen. Vedtægtens § 13, der omtaler Legatudvalgets Virksomhedsomraade, omtaler ogsaa udtrykkelig de under Fattigvæsenet henhørende Legater som undtagne herfra.

Vi skulle, foranledigede ved en Bemærkning af det ærede Legatubvalg, tilføje, at intet af de af Fattigudvalget administrerede Legater uddeles til nogen, der nyder Fattighjælp af nogensohmest Art, — hvilket ogsaa ligesom er forbudt ved Fundatserne —, og det kan saaledes næppe siges, at Kommunen ved disse mere end ved de andre under Byraadets Bestyrelse staaende Legater hjælpes til Opfyldelsen af sin Forpligtelse til at forsørge de egentlige fattige. Testatorerne have ved Fundatserne henlagt Bestyrelsen af Legaterne til „Fattigdirektørerne“, „Fattigkommissionen“, nuværende og fremtidige „Fattiginpektører“ o. s. fr., formentlig med den Tanke for Øje, at den til enhver Tid eksisterende Fattigbestyrelse har bedst Kjendskab med de Trængende, som de have tilsigtet at hjælpe.

Det er saaledes saavel i Overensstemmelse med Byvedtægten som med Aanden i Fundatserne, at Fattigudvalget administrerer de tidligere af Fattigkommissionen bestyrede Legater.

Med Hensyn til den her foreliggende Sag skulle vi tillade os at henholde os til vor Indstilling til Byraadet af 27. April d. A., der fuldkommen stemmer overens med Legatubvalgets Udvikling, under Henviisning til Fundatsens Bestemmelser om Legatets Anvendelse.

Fundatsprotokollen følger til behl. Afbenyttelse og bedes os derefter remitteret.”

Man vedtog paany at indhente Legatubvalgets Erklæring over Sagen.

^{199/81}. Fra Amtet forelaa Kommunikation af en Skrivelse af 8de d. M., hvori Indenrigsministeriet tilbage sender den i Mødet den 17de f. M. fremlagte Overskønsforretning med Hensyn til Erstatningen for Benyttelsen af den Døvelses- og Parkplads, der er udlagt til Artilleriets Brug tæt ved Sufferhuskaserne, uden at Ministeriet hertil fremsætter nogen Bemærkning.

^{207/81}. Formanden for Indkvarteringskommissionen meddelte, at denne i et den 13de d. M. afholdt Møde var kommen til Enighed med Arkitekt Lange om, at han skulde frasælge sit i Mødet den 11te August d. A. anmeldte Krav paa Kommunen for tilgodehavende Arkitektfalær ved Fodfolksetablisementet mod at erholde en Godtgjørelse af 1000 Kroner, ved hvis Modtagelse han skulde meddele Tilstaaelse for, at ethvert Krav paa Kommunen hidrørende fra hans Stilling som Arkitekt ved de Bygninger, der af Kommunen

ere opførte eller projekterede for Garnisonen her i Byen, hermed er afgjort, hvorhos han til Byraadets Formand skulde aflevere alle hos ham endnu beroende Tegninger, Situationsplaner, Overflag m. v. saavel over de Bygninger m. v., der allerede ere udførte, som ogsaa over dem, som endnu kun ere projekterede. (Se forrige Møde.)

Byraadet approberede for sit Vedkommende denne Overenskomst.

²⁶⁸/₈₁. Fra Skoleudvalget forelaa Erklæring i Anledning af det i Mødet den 13de Oktober fremlagte Cirkulære angaaende fri Bolig og Huslejegodtgjørelse til Kjøbstabslærere, men da Oplysningerne for et enkelt Punkts Vedkommende ikke besandtes aldeles fyldestgørende, anmodede man Udvalget om at tage Sagen tilbage.

²⁹⁷/₈₁. Med Hensyn til den i Mødet den 17de f. M. foretagne Indstilling angaaende Forandring i enkelte af Politivedtægtens Bestemmelser forelaa fra Amtet Kommuniktion af Justitsministeriets Skrivelse af 9de dennes saa lydende:

„I Anledning af det med Hr. Stiftamtmandens Erklæring af 21de f. M. hertil indsendte Andragende fra Aarhus Byraad meddeler Justitsministeriet herved Approbation paa, at følgende af bemeldte Byraad vedtagne Forandringer i den under 6te Marts 1869 allerhøjest stadfæstede Vedtægt for Politiets Ordning i bemeldte Kjøbstad maa træde i Kraft fra 1ste Januar 1882, nemlig:

1. I § 1 forandres Angivelsen af Politistyrken saaledes:

„1 Politiasistent,
1 Overpolitibetjent,
10 Politibetjente,
2 Reserverpolitibetjente, og
16 Patrouillebetjente.“

2. I § 2 forandres 1ste Stykke saaledes:

„Politiasistenten og det øvrige Personale med Undtagelse af Reserverpolitibetjentene bestikkes af Byraadet efter Indstilling af Politimesteren, men affædiges af denne alene.

Reserverpolitibetjentene saavel antages som affædiges af Politimesteren.“

3. I § 2, 4de Stykke tilføjes:

„alene med Undtagelse af Reserverpolitibetjentene.“

4. I § 3, efter „Ingen“ indføjes:

„dog med Undtagelse af Reserverpolitibetjentene.“

5. § 4 ordnes Angivelsen af Lønninger saaledes:

Politiasfistenten 1600 Kr.

med Tillæg af 200 Kr. for hver 3

Åars Tjeneste, indtil 2000 Kr.

1 Overpolitibetjent 1000 „

3 Politibetjente af 1ste Klasse, hver... 900 „

5 do. „ 2den do. „ ... 800 „

2 do. „ 3die do. „ ... 600 „

2 Reservepolitibetjente, hver 600 „

4 Patrouillebetjente af 1ste Klasse, hver.. 600 „

5 do. „ 2den do. „ .. 550 „

7 do. „ 3die do. „ .. 500 „

6. Begyndelsen af § 4, 3die Stykke forandres saaledes:

„Desuden nyde Overpolitibetjenten og de ti Politibetjente til lige Deling o. f. v.“

7. § 4, 4de Stykke udgaar.

8. § 5, 2det Stykke forandres saaledes:

„Overpolitibetjenten og samtlige o. f. v.“

9. Efter § 5, 2det Stykke indskydes:

„Overpolitibetjentens Destinktioner ere to smalle Guldtræsfer omkring Kraven, en smal Guldtræse om Huens nederste Rand og paa Overkjolen om Opslagenes øverste Rand samt paa Hjelmene 2 korslagte Egegrene.“

10. § 5, 7de Stykke forandres „Nr. 1.—7“ til „Nr. 1—12“ og „Nr. 8“ til „Nr. 13“.

11. § 5 udgaar Stykke 8.

12. Imellem § 9 og 10 indsættes en ny § saa lydende:

„Overpolitibetjenten er foresat for Politi- og Reservebetjentene. Efter Politimesterens nærmere Anordning skal han i Politiasfistentens Forfald fungere i dennes Sted, navnlig forestaa Politistationen om Dagen, naar Politiasfistenten er fraværende. Fremdeles skal han staa Politiasfistenten bi med Politi- og Patrouillebetjentenes Uddannelse og Vejledning, og med at inspicere den hele Polititjenestes Udførelse. Forøvrigt gjælde ogsaa for ham de for Politibetjentene ved Instrux foreskrevne Pligter, for saa vidt andet ikke udtrykkelig er bestemt, og han skal efter Politimesterens eller Politiasfistentens Ordre kunne benyttes til enhver Art af Polititjeneste.“

13. § 12 udgaar.

Hvilket herved tjenstligst meddeles til behagelig Efterretning og videre Befjendtgjørelse."

³¹¹/₈₁. Formanden fremlagde en ham fra Stadslæge Schmiegelow tilstillet Skrivelse af 27de f. M., hvori denne fremsætter forskellige Bemærkninger i Anledning af det af ham tidligere indgivne Andragende om Befordringsgodtgjørelse samt derhos gjør opmærksom paa, at han ved at tilse samtlige Bedøere af de saa kaldte Enkeboder forretter en mere udstrakt Gjerning, end han er pligtig til i Følge sin Embedsinstruk, i hvilken Anledning han formener at have Krav paa Godtgjørelse af Kommunens Kasse.

Med 10 Stemmer imod 6 vedtog man at tilstaa Stadslæge Schmiegelow et Honorar af 300 Kr. en Gang for alle. Svaret paa ovennævnte Skrivelse forelægges i næste Møde.

³¹²/₈₁. Efter derom foreliggende Andragende og i Overensstemmelse med en af Borgmesteren, C. Rjer, Mørk, D. Langballe og R. Hald som Udvalg, nedsat i forrige Møde, afgiven Erklæring, besluttede man fra den Tid Mandens Gagering af Kæmmerkassen ophørte at tilstaa fhv. Gasværkskassierer J. Meulengrachts Enke en Understøttelse, der bestemmes for hvert enkelt Aar under Budgetforhandlingen, med for Resten af indeværende Aar og for Aaret 1882 fastsættes til 300 Kr.

³¹⁴/₈₁. Fra Udvalget for Byens Forfijnnelse forelaa Indstilling om Bortleje af Bygningerne m. v. i „Bennelyst“, men den videre Behandling af denne Sag blev efter Beslutning udsat til efter Nyaar.

³¹⁵/₈₁. Man underskrev Kjøbekontrakten med Vinhandler Fr. Larfen om den ham tilhørende Ejendom paa Domkirkepladsen. (Se forrige Møde.)

³¹⁸/₈₁. Efter derom foreliggende Andragende besluttede Byraadet at yde „Aftenfolen for Arbejdere“ den sædvanlige Understøttelse ved at dække dens Understud for indeværende Vinter med 180 Kr.

³²⁰/₈₁. En fra Amtet fremkommen Skrivelse af 10de dennes med Bilag, betræffende et Forslag fra Skoledirektionen om Fastsettelse af ny Reguleringssummer for flere af Lærer- og Lærerindeembederne ved Kjøbstadens Skolevæsen blev overgivet Skoleudvalget til Erklæring.

³²¹/₈₁. Fra Arbejderhjemmet (Arbejdsanstalten) for døvstumme Piger i Kjøbenhavn forelaa Andragende om, at Byraadet ogsaa for det kommende Finantsaar vilde fornøye den i Anstalten af Aarhus Kommune oprettede Friplads, hvilket Raadet dog ikke fandt Anledning til at indgaa paa.

Mødet den 22. December.

¹¹⁷/₈₁. Sagen om den projekterede Skt. Klemensbro, se Møderne den 24de f. M. og den 8de dennes, blev forhandlet men derpaa udsat paa ny, uden at Beslutning toges. (Blev atter foretaget i Mødet den 12te Januar).

²⁹⁵/₈₁. Fra Amtet var modtaget Kommunikation af Indenrigsministeriets Skrivelse af 13de dennes, indeholdende Ministeriets Approbation paa den i Mødet den 17de f. M. fremlagte Taxationsforretning over de Kommunen og Proprietær Aubert tilkommende Erstatningsbeløb for Græserpladsernes Benyttelse af Militæret i Aaret 1882 samt Tilladelse til, at Hr. Aubert anses som havende fra- traadt Lejemaalet paa Græsningen af den store Plads fra afoigte 1ste Oktober at regne.

I Overensstemmelse med sidst anførte Meddelelse vedtog Byraadet paa ny at sætte Græsningen af den store Græserplads til Bortleje ved offentlig Auktion. Forøvrigt toges Skrivelsen til Efterretning.

²⁹⁸/₈₁. Ligeledes fremlagdes Kommunikation af Indenrigsministeriets Skrivelse af 12te dennes, hvorved den i Mødet den 17de f. M. vedtagne Indstilling om Forbruget af en Del af de for Nyomgaardbanens Aktier indkomne Midler approberedes. Toget til Efterretning.

³¹¹/₈₁. I Henhold til det i forrige Møde vedtagne forelagdes Udkaft til en Skrivelse til Stadslæge Schmiegelow i Anledning af hans Andragende til Borgmesteren af 27de f. M. Det blev approberet og lyder saaledes:

„Hr. Stadslægens Skrivelse til Borgmesteren af 27de f. M. har denne forelagt Byraadet til Afgjørelse. Vi skulle i den Anledning ikke undlade at udtale for Dem, at der hverken nu eller formentlig i Fremtiden kan blive Spørgsmaal om Udreddelse af fast Befordringsgodtgjørelse til Stadslægen her i Byen, hvormod Byraadet vistnok altid vil findes villig til at indrømme Befordring eller Godtgjørelse derfor i Tilfælde af at der her i Byen i længere Tid herffer Epidemier. Et Kon- sultationslokale for Stadslægen maatte, naar det anses nødvendigt at tiloejbringe, helst anvises paa Fattiggaarden og der bliver saaledes ifkun tilbage Spørgsmaalet om Tilsyn og Lægebehandling af syge, som bo i Legatboliger under Fattigudvalgets Styrelse. De syge i Enkeboliger, der ere Fattigvæsenets Ejendomme, maa

De som Fattiglæge anses for pligtig til at soignere, ialt Fald for saa vidt de nyde Fattighjælp. Skjønt Antallet af de Enfer i Enkeboder og Legatboliger, som De ikke kan anses pligtig til at soignere, ikke er stort, ønskes det dog, at De, naar det forlanges, skal soignere dem alle. Byraadet har derfor besluttet, uden Følge for Fremtiden, for Deres hidtidige Funktionstid at tilstaa Dem en Gratifikation paa 300 Kr., der kan hæves paa Ræmnerkontoret mod Deres Kvittering."

Den i Overensstemmelse hermed affattede Skrivelse til Stads-lægen blev udsærdiget den 23de Decbr.

